

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
SOCIALSTATISTIK

LEVNADSKOSTNADERNA
I SVERIGE 1913—1914

DEL II. LOKALMONOGRAFIER

1. VÄSTERÅS

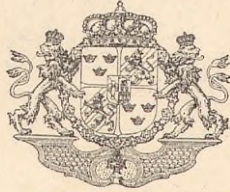

Centralbiblioteket

Ref.
Oi-c
SOS

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
SOCIALSTATISTIK

LEVNADSKOSTNADERNA
I SVERIGE 1913—1914

DEL II. LOKALMONOGRAFIER

1. VÄSTERÅS

AV

K. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1917

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
153433

I nådigt brev den 16 maj 1913 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att anordna och utföra en allmän levnadskostnadsundersökning, berörande sådana orter i Sverige, vilka själva bestred kostnaderna för primärmaterialets insamlande. Bearbetningen och publiceringen av det inkomna primärmaterialet skulle verkställas av socialstyrelsen, som även ägde att utarbета och tillhandahålla för undersökningen erforderliga hushållsböcker.

Det vid undersökningen inkomna materialet är avsett att bearbetas *dels* till lokalmonografier över de mindre bemedlades levnadskostnader å vissa viktigare undersökningsorter, *dels* till en sammanfattande och jämförande redogörelse över dessa förhållanden å samtliga av undersökningen berörda orter. Sistnämnda framställning kommer även att innehålla en utförlig redogörelse för undersökningens planläggning och genomförande samt det använda hushållsboksformuläret m. m. I särskild tabellbilaga skall därjämte för *varje hushåll* meddelas uppgifter om hushållens sammansättning, deras inkomster och utgifter under räkenskapsåret samt de konsumerade kvantiteterna av vissa varuslag.

Av förenämnda lokalmonografier överlämnas härmed till offentligheten den första, innehållande en redogörelse för levnadskostnaderna i *Västerås* 1913—1914. I anslutning härtill meddelas jämväl för *Västerås* vidkommande huvudresultaten av den kompletterande levnadskostnadsundersökning, avseende maj månad 1916, som på hemställen av statens livsmedelskommission utföres inom socialstyrelsen.

Den närmaste ledningen av de större socialstatistiska specialundersökningarna, uti vilken serie här ifrågavarande utredningar ingå, handhaves inom styrelsen av t. f. förste aktuarien N. O. Nilsson, vilken ock utarbetat efterföljande berättelse.

Stockholm i november 1916.

GUNNAR HUSS.

NILS BERGSTEN.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Text.

	Sid.
Inledning	7
I. Hushållens sammansättning m. m.	11
II. Hushållens inkomster och utgifter	15
III. Födans sammansättning efter kostnad	31
IV. Inkomster och utgifter per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper	38
V. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag	43
VI. Prislägen å vissa varuslag	45
VII. Jämförelse mellan inkomsternas och utgifternas fördelning bland mindre bemedlade i Västerås och Stockholm	48
VIII. Förändringar i livsmedelskostnaderna i Västerås under tiden 1905—1916	55
IX. Dyrtidens inflytande på förbrukningen	59

Tabeller.

Tab. 1. Inkomster och utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper	72
Tab. 2. Inkomster och utgifter i medeltal per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper	76
Tab. 3. Konsumerade kvantiteter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper	82
Tab. 4. Konsumerade kvantiteter i medeltal per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper	83
Tab. 5. Prislägen å vissa varuslag	84

Inledning.

Undersökningens tillkomst och omfattning. I nådigt brev den 16 maj 1913 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att *anordna och utföra en allmän levnadskostnadsundersökning, berörande sådana orter i Sverige, vilka själva bestred kostnaderna för primärmaterialets insamlande.*

Sedan inom socialstyrelsen utarbetats plan för undersökningen ävensom formulär för hushållsböcker, förelades ifrågavarande plan och formulär dels statistiska sektionen av sociala rådet, dels särskilt tillkallade ombud för de i undersökningen deltagande orterna samt godkändes sedermera med vissa ändringar och tillägg. Antalet av dessa orter utgör 39, därav 26 städer, 3 köpingar och 10 municipalsamhällen. Hushållsböckerna, som voro avsedda att föras under loppet av ett helt år, utsändes under sommaren och hösten 1913 jämte erforderliga anvisningar rörande utdelning, granskning och insamling av desamma.

I vilken mån undersökningen kan anses representativ för landets olika delar, framgår av efterföljande översikt av de i undersökningen deltagande orterna samt antalet från resp. orter inkomna under ett helt år förda hushållsböcker.

	Antal slutförda hushållsböcker		Antal slutförda hushållsböcker
<i>Stockholms län</i>	26	<i>Kristianstads län</i>	18
Södertälje	26	Kristianstad	18
<i>Uppsala län</i>	92	<i>Malmöhus län</i>	486
Uppsala	92	Malmö	284
<i>Södermanlands län</i>	106	Landskrona	34
Nyköping	25	Hälsingborg	110
Eskilstuna	81	Ystad	37
<i>Östergötlands län</i>	39	Trälleborg	21
Skänninge	1	<i>Hallands län</i>	20
Mjölby	18	Falkenberg	20
Åtvidaberg	20	<i>Göteborgs och Bohus län</i>	267
<i>Jönköpings län</i>	148	Göteborg	250
Jönköping	105	Lysekil	17
Huskvarna	30	<i>Älvsborgs län</i>	37
Nässjö	13	Trollhättan	24
<i>Kronobergs län</i>	7	Åmål	13
Alvesta	7	<i>Värmlands län</i>	30
<i>Gottlands län</i>	2	Arvika	30
Hemse	2		

	Antal slutförda hushållsböcker		Antal slutförda hushållsböcker
Örebro län	17	Västernorrlands län	8
Karlskoga	17	Skönsberg	1
Västmanlands län	89	Sollefteå	7
Västerås	78	Jämtlands län	3
Sala	11	Järpen	3
Kopparbergs län	29	Norrbottnens län	64
Hedemora	16	Luleå	17
Ludvika	13	Boden	8
Gävleborgs län	131	Malmberget	11
Gävle	100	Kiruna	28
Söderhamn	24		
Bollnäs	7		
			Summa 1 619

Samtliga rikets län, med undantag av Kalmar, Blekinge, Skaraborgs och Västerbottens län, äro, såsom synes, mer eller mindre fylligt representerade i undersökningen. Av rikets 11 största städer, vilkas folkmängd den 1 januari 1915 översteg 25 000 invånare, deltaga 7 i undersökningen, nämligen Göteborg, Malmö, Gävle, Hälsingborg, Eskilstuna, Jönköping och Uppsala. Förutom Stockholm, där en motsvarande undersökning ägt rum 1907—1908, saknas alltså av ifrågakvarande större städer endast Norrköping, Örebro och Karlskrona.

Från samtliga 39 undersökningsorter hava inkommit tillsammans 1 619 under ett helt år förda hushållsböcker. Då hela antalet utdelade hushållsböcker utgjorde 2 325, hava sålunda icke mindre än 69·6 % slutförts under ett års tid, medan 30·4 % av de personer, som erhållit hushållsbok, av olika anledningar upphört med bokföringen före räkenskapsårets slut eller ej påbörjat densamma. Med hänsyn till den stora avfallsprocent, som plägar känneteckna dylika undersökningar, får det uppnådda resultatet anses såsom utomordentligt gott.

För tillkomsten och omfattningen av den kompletterande levnadskostnadsundersökning, avseende maj månad 1916, som likaledes enligt nådigt uppdrag utföres inom socialstyrelsen, lämnas en kortfattad redogörelse i kap. IX. Dyrtidens inflytande på förbrukningen (sid. 59).

Vad särskilt undersökningen i Västerås beträffar, må följande anföras rörande dess anordning och utförande.

I skrivelse den 30 oktober 1912 framställdes till vederbörande kommunala myndigheter i 44 städer — däribland Västerås — och stadsliknande samhällen en förfrågan, huruvida de ville medverka till genomförandet av en planerad undersökning av levnadskostnaderna bland de mindre bemedlade samhällsklasserna på sådant sätt, att arbetet med primäruppgifternas insamlande övertoges av vederbörande kommun, som ock bestredde kostnaderna därför, bestående förnämligast i ersättningar åt ombud och andra biträden

vid hushållsböckernas införskaffande samt ersättningar och premier åt hushållsbokförarna.

Med anledning av denna framställning beslöto stadsfullmäktige i Västerås i december 1912 att anordna en levnadskostnadsundersökning samt tillsatte för undersökningens utförande en kommitté om tre ledamöter och tre suppleanter. För bestridande av med undersökningen förenade kostnader anvisade stadsfullmäktige ett förslagsanslag å 2 000 kr.

Genom annonser och artiklar i ortstidningarna samt föredrag om undersökningen och dess ändamål och även genom personliga hänvändelser sökte kommitterade intressera personer att såsom hushållsbokförare deltaga i undersökningen. För varje under ett helt år förd hushållsbok utlovades en ersättning av 20 kr., varjämte de tre bäst förda hushållsböckerna skulle belönas med premier om resp. 100, 75 och 50 kr.

Genom kommitterades försorg utdelades under hösten 1913 till industriarbetare och lägre tjänstemän i allmän eller enskild tjänst tillsammans 100 hushållsböcker, varefter bokföringen tog sin början den 28 september.

För övervakande av bokföringen adjungerade kommitterade med sig 14 personer att tjänstgöra såsom instruktörer, och fördelades hushållsbokförarna mellan dessa, varvid bokförare inom samma del av staden erhöilo sin instruktör inom samma område. Vid besök i bokförarnas hem, till en början minst en gång i veckan och sedermera en gång i månaden, lämnades erforderliga anvisningar rörande böckernas förande och kontrollerades bokföringen.

Vid räkenskapsårets slut insamlades hushållsböckerna och översändes till socialstyrelsen, som efter granskning uppgjorde förslag till fördelning av ersättning och premier. Av samtliga utdelade 100 hushållsböcker voro icke mindre än 78 förda under ett helt år, medan de övriga 22 ej voro avslutade eller ens påbörjade. Alla slutförda böcker voro även i kvalitativt hänseende synnerligen tillfredsställande. Vid bearbetningen har det emellertid, för erhållande av ett så homogent material som möjligt, befunnits lämpligt att utgallra 10 hushållsböcker. Undersökningens primärmaterial utgöres sålunda av 68 under ett helt år förda hushållsböcker. Då folkmängden i Västerås den 31 december 1913 uppgick till 21 941 invånare, kom följaktligen en slutförd och bearbetad hushållsbok på var 323:dje invånare.

Innan en närmare redogörelse lämnas för undersökningsresultatet beträffande Västerås, må förutskickas några kortfattade uppgifter rörande det använda *hushållsboksformuläret* och dess uppställning.

I fråga om formuläret för hushållsböckerna hava vid undersökningar av hithörande slag huvudsakligen tvenne olika system tillämpats: det ena med normaliserad bokföring, d. v. s. med på förhand uppgjorda rubriker, där bokföraren har att insätta vederbörande inkomst- och utgiftsposter, det andra med tvångsfri bokföring, varvid de olika posterna införas i tidsföljd med nödig specificering. Vid den första svenska undersökningen av detta slag,

Stockholms stads statistiska kontors undersökning angående levnadskostnaderna i Stockholm 1907—1908,¹ kom det senare systemet till användning. I förevarande undersökning har hushållsboken närmast varit av den förra typen, med fasta rubriker för de viktigare inkomst- och utgiftsposterna men med tomma rader för specificering av övriga poster. Den noggrannhet och omsorg, varmed böckerna i stort sett blivit förda, har också möjliggjort en synnerligen ingående uppdelning av inkomst- och särskilt utgiftsposterna.

Den använda hushållsboken hade för varje vecka ett uppslag, där utgifterna antecknades för varje dag och inkomsterna infördes vid veckans slut med specificering under de härför avsedda rubrikerna. Vid tveksamhet, under vilken rubrik en utgifts- eller inkomstpost borde föras, eller därest utgift eller inkomst icke passade till någon av de tryckta rubrikerna, skulle sådan post specificeras och införas å någon av de tomma raderna. Utförliga anvisningar och exempel för böckernas förande voro intagna i slutet av hushållsboken.

För varje vecka skulle räkenskaperna avslutas, och innehöll formuläret för detta ändamål ett veckosammandrag, varest å vänstra sidan skulle antecknas kontanta behållningen i kassan vid veckans början, lån, som upptagits under veckan, uttagningar från sparkasseräkning, sparbanksbok el. d., tidigare utlånta penningar, som under veckan återbekommit, ävensom samtliga kontanta inkomster under veckan, samt å högra sidan kontanta utgifter under veckan, kapitalavbetalning å lån, som tidigare upptagits, insättning på bank och utlånade medel samt kontanta behållningen i kassan vid veckans slut. Voro räkenskaperna rätt förda, skulle summan av posterna å vänstra sidan stämma med summan av posterna å högra sidan av veckosammandraget. Dessa veckobokslut hava utgjort en verksam kontroll mot felaktigheter i bokföringen, såsom uteglömmande eller dubbelföring av poster, enär bokföraren själv härigenom haft möjlighet konstatera, om verkligen alla inkomster och utgifter bokförts.

Sedan veckans räkenskaper slutförts, skulle slutsummorna för de olika slagen av utgifter och inkomster införas särskilt för var och en av årets 52 veckor efter vartannat i ett härför avsett sammandrag och vid räkenskapsårets slut verkställas nedsummering av veckoposterna.

¹ Stockholms stads statistik, X, n:r. 1. Stockholm 1910.

I. Hushållens sammansättning m. m.

Undersökningens primärmaterial utgöres, som förut nämnts, för Västerås vidkommande av 68 under loppet av ett helt år förda hushållsböcker. Familjernas utgifter under räkenskapsåret utgjorde lägst 1 121·87 kr. och högst 2 961·68 kr.

Hushållen hava grupperats efter *årsutgiftens storlek* i överensstämmelse med indelningen i stockholmsundersökningen. Antalet hushåll inom olika utgiftsgrupper framgår av nedanstående sammanställning.

	Års utgift, kronor					Samtliga hushåll
	Under 1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000	
Antal	8	23	18	16	3	68
I procent	11·8	33·8	26·5	23·5	4·4	100·0

Såsom synes kom en tredjedel av hushållen på gruppen 1 500—1 750 kr. samt ungefär en fjärdedel på vardera av grupperna 1 750—2 000 kr. och 2 000—2 500 kr. Närmare tre fjärdedelar (72·1 %) av hushållen nådde ej upp till 2 000 kronors årsutgift.

Beträffande hushållsföreståndarnas *yrkesfördelning* framgår av efterföljande översikt, att flertalet eller 72·0 % av familjeförsörjarna voro industriarbetare och de övriga lägre funktionärer i allmän eller enskild tjänst.

	Års utgift, kronor					Samtliga hushåll	
	Under 1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000	Antal	%
A. Arbetare	6	17	16	10	—	49	72·0
Metall- och maskinindustri	4	11	14	8	—	37	54·4
Annan industri	2	6	2	2	—	12	17·6
B. Lägre tjänstemän m. fl.	2	6	2	6	3	19	28·0
I statens tjänst	1	4	2	3	—	10	14·7
I kommunens tjänst	1	2	—	1	1	5	7·4
I enskild tjänst	—	—	—	2	2	4	5·9
Summa	8	23	18	16	3	68	100·0

Mer än hälften (54·4 %) av hushållsföreståndarna tillhörde yrkesgruppen metall- och maskinindustri (Allmänna Svenska Elektriska A.-B. och A.-B. Svenska Metallverken). Av lägre tjänstemän voro de flesta anställda vid statens järnvägar samt vid post- och telegrafverken.

Antalet *familjemedlemmar* inom samtliga redovisade hushåll utgjorde tillsammans 313 eller i medeltal 4·6 medlemmar per familj. Fördelningen inom olika utgiftsgrupper är angiven i efterföljande tablå.

I medeltal kom på varje arbetarhushåll 4·4 och på varje tjänstemanna-

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1500	1500—1750	1750—2000	2000—2500	2500—3000		arbetar-hushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
Antal familjemedlemmar								
i allt	28	110	71	85	19	313	215	98
Därav: mankön	12	45	37	40	9	143	100	43
kvinnkön	16	65	34	45	10	170	115	55
Antal familjemedlemmar								
i medeltal per hushåll	3·5	4·8	3·9	5·3	6·3	4·6	4·4	5·2

hushåll 5·2 familjemedlemmar. Medeltalssiffrorna utvisa stark stegring inom de högre utgiftsgrupperna.

I flertalet eller 62 hushåll bestod familjen av man, hustru och barn, i 6 fall endast av man och hustru. Dessutom förekommo i 3 fall andra anhöriga såsom medlemmar av familjen.

Familjernas storlek varierade från 2 till 12 personer, såsom nedanstående sammanställning utvisar.

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	
	Under 1500	1500—1750	1750—2000	2000—2500	2500—3000	Antal	%
Hushåll med							
2 familjemedlemmar	2	—	3	1	—	6	8·8
3 »	2	4	5	2	—	13	19·1
4 »	2	11	4	4	1	22	32·4
5 »	2	3	3	4	—	12	17·6
6 »	—	—	2	—	—	2	2·9
7 »	—	3	1	3	1	8	11·8
8 »	—	1	—	1	1	3	4·4
10 »	—	1	—	—	—	1	1·5
12 »	—	—	—	1	—	1	1·5
Summa	8	23	18	16	3	68	100·0

Nära en tredjedel (32·4 %) av hushållen hade fyra medlemmar, en femtedel (19·1 %) tre och 17·6 % fem medlemmar. Inemot en femtedel (19·2 %) av hushållen hade 7 medlemmar och däröver, däribland en familj på 10 och en på 12 personer.

Familjemedlemmarnas *ålder* inom vissa utgiftsgrupper gestaltade sig på följande sätt.

Åldersgrupper	Å r s u t g i f t ,								
	Under 1500			1500—1750			1750—2000		
	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
1—3 år	2	3	5	9	18	27	5	2	7
4—6 »	1	2	3	5	6	11	6	5	11
7—9 »	—	—	—	3	8	11	3	2	5
10—12 »	—	2	2	2	4	6	2	3	5
13—14 »	—	1	1	2	3	5	2	1	3
15—16 »	—	—	—	—	—	—	1	1	2
17—18 »	—	—	—	—	1	1	—	1	1
Över 18 år	9	8	17	24	25	49	18	19	37
Summa	12	16	28	45	65	110	37	34	71

Beträffande *bostäderna* hava meddelats uppgifter om dessas upplåtelseform och storlek. Flertalet eller 52 av här ifrågavarande hushåll voro sålunda hänvisade till förhyrda lägenheter, medan 9 familjer bebodde lägenheter i egna hus samt 7 hade fritt upplåten bostad.

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	D ä r a v	
	Under 1500	1500—1750	1750—2000	2000—2500	2500—3000		arbetarhushåll	lägre tjänstemannahushåll
Hyrd bostad	5	20	13	11	3	52	39	13
Fritt upplåten bostad	2	3	1	1	—	7	3	4
Egen bostad	1	—	4	4	—	9	7	2
Summa	8	23	18	16	3	68	49	19

En översikt av bostadslägenheternas storlek meddelas i nedanstående sammanställning.

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll		D ä r a v			
	Under 1500	1500—1750	1750—2000	2000—2500	2500—3000	hushåll		arbetarhushåll		lägre tjänstemannahushåll	
						Antal	%	Antal	%	Antal	%
Hushåll, boende i lägenheter om											
1 rum och kök	8	22	11	9	—	50	73·5	40	81·6	10	52·6
2 „ „ „	—	1	7	6	3	17	25·0	9	18·4	8	42·1
3 „ „ „	—	—	—	1	—	1	1·5	—	—	1	5·3
Summa	8	23	18	16	3	68	100·0	49	100·0	19	100·0
Antal rum (inkl. kök) i medeltal per hushåll	2·0	2·0	2·4	2·5	3·0	2·3	—	2·2	—	2·5	—

Icke mindre än 50 eller nära tre fjärdedelar av samtliga hushåll bebodde sålunda lägenheter om ett rum och kök, 17 eller en fjärdedel innehade tvårumslägenheter, och endast 1 familj hade lägenhet om tre rum och kök. Mer än fyra femtedelar av arbetarfamiljerna innehade enrumslägenheter, medan detta bland lägre tjänstemannahushållen endast var fallet med något mer än hälften. De större lägenhetskategorierna funnos helt naturligt i de högre utgiftsgrupperna.

k r o n o r						S a m t l i g a h u s h å l l					
2 0 0 0 — 2 5 0 0			2 5 0 0 — 3 0 0 0			Antal			%		
Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
5	6	11	1	2	3	22	31	53	15·4	18·2	16·9
3	7	10	2	1	3	17	21	38	11·9	12·4	12·1
5	7	12	2	—	2	13	17	30	9·1	10·0	9·6
5	3	8	1	2	3	10	14	24	7·0	8·2	7·7
2	1	3	—	1	1	6	7	13	4·2	4·1	4·1
—	1	1	—	1	1	1	3	4	0·7	1·8	1·3
2	—	2	—	—	—	2	2	4	1·4	1·2	1·3
18	20	38	3	3	6	72	75	147	50·3	44·1	47·0
40	45	85	9	10	19	143	170	313	100·0	100·0	100·0

Inneboende, inackorderade eller spisande gäster funnos endast i 15 hushåll eller något mer än en femtedel (22·0 %) av samtliga, såsom närmare synes av följande tablå.

	Å r s u t g i f t, k r o n o r					Samtliga hushåll	
	Under 1500	1500—1750	1750—2000	2000—2500	2500—3000	Antal	%
Antal familjer i allt	8	23	18	16	3	68	100·0
Antal familjer <i>med</i> inneboende eller inackorderade	1	2	4	4	2	13	19·1
Därav med inneboende (utan spisning) —	—	—	3	2	2	7	10·3
» » inackorderade (med ») 1	1	2	1	2	—	6	8·8
Antal familjer <i>med</i> enbart spisande gäster —	—	2	—	—	—	2	2·9
Antal familjer <i>utan</i> inneboende eller spisande gäster	7	19	14	12	1	53	78·0

Antalet familjer med inneboende, varmed avses sådana personer, som begagna sig av familjens lägenhet såsom bostad utan att deltaga i livsmedelsförbrukningen, utgjorde 7, och 6 familjer hade helinackorderade (med spisning). Enbart spisande gäster förekommo i 2 familjer. Antalet hushåll med inneboende eller spisande gäster var jämförelsevis störst inom de högre utgiftsgrupperna samt relativt större bland arbetar- än lägre tjänstemannahushållen.

Såsom var att vänta, då det ju här uteslutande är fråga om mindre be-medlade familjer, var det endast i relativt få hushåll, som i förbrukningen deltagande tjänarinna förekom. Av samtliga familjer hade sålunda endast 5 under kortare eller längre tid — lägst en och högst sex månader — använt sig av tjänarinna (barnflicka).

II. Hushållens inkomster och utgifter.

Översikt av hushållens inkomster och utgifter. I syfte att så vitt möjligt er- hålla en nettobudget hava från den egentliga hushållsbudgeten avskiljts först och främst de s. k. bokföringsposterna, såsom in- och utlåning, insättning i och uttagning ur bank, betalning av lån och återbekommande därav, men hava även från inkomsten dragits för dess förvärvande ådragna utgifter, så- som exempelvis utgifter för frambringande av naturprodukter, utgifter för frakt o. s. v. för mottagna gåvor m. m. Vissa poster, såsom inkomster av in- ackordering och uthyrning, inkomster av och utgifter för försäkring och lotterispel, handelsvinst o. d., äro emellertid bruttoposter.

Totala inkomstbeloppet under räkenskapsåret för samtliga 68 hushåll ut- gjorde 129 987 kr. Den minsta årsinkomsten var 1 252 kr. och den högsta 3 033 kr. I genomsnitt för samtliga hushåll utgjorde inkomsten 1 912 kr. Utgifternas storlek för samtliga hushåll uppgick till 127 449 kr. Den minsta utgiftssumman utgjorde 1 122 kr. och den största 2 962 kr. samt genomsnittsutgiften för samtliga hushåll 1 874 kr. Det ekonomiska resul- tatet visar sålunda ett överskott på sammanlagt 2 538 kr. eller i genomsnitt per familj 37 kr.

Den kontanta behållningen vid räkenskapsårets början utgjorde tillsam- mans 3 424 kr. och vid dess slut 3 731 kr. eller i genomsnitt per hushåll resp. 50 och 55 kr. Upptagna lån belöpte sig till 3 935 kr. och under året återbetalda lån och andra skulder till 5 235 kr. eller i genomsnitt resp. 58 och 77 kr. Uttagningar ur bank uppgingo till 3 560 kr. och insättningarna till 5 091 kr. Under året hade återbekommit 1 062 kr. av utlånta medel samt utlånats 463 kr.

I nedanstående sammanställning meddelas en översikt av antalet hushålls- böcker med överskott eller brist inom olika utgiftsgrupper.

Utgiftsgrupper	A n t a l b ö c k e r					
	med överskott		med underskott		Summa	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
	40	58·8	28	41·2	68	100·0
Under 1 500	6	75·0	2	25·0	8	100·0
1 500—1 750	15	65·2	8	34·8	23	100·0
1 750—2 000	10	55·6	8	44·4	18	100·0
2 000—2 500	8	50·0	8	50·0	16	100·0
2 500—3 000	1	33·3	2	66·7	3	100·0

I ungefär tre femtedelar (58·8 %) av hushållen hade, såsom synes, inkomsterna överstigit utgifterna under året. Inom de olika utgiftsgrupperna avtog, tvärt emot vad man kunnat vänta, med ökade inkomster och utgifter den procentuella andelen av hushåll med överskott, och ökades antalet hushåll med brist. Samma erfarenhet har man gjort vid stockholmsundersökningen liksom vid vissa liknande utländska undersökningar.

Inkomsterna. I tab. 1 meddelas uppgifter i absoluta och relativa tal angående inkomster och utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper, varvid samma gruppindelning följts som vid stockholmsundersökningen. Av åtskilliga skäl har det emellertid ansetts lämpligt att i textframställningen använda en annan, något mindre specificerad gruppering, som framdeles kan komma till användning vid en jämförelse av levnadskostnaderna å olika av undersökningen berörda orter. Enligt denna indelning hava utgiftsgrupperna begränsats till 3, av vilka den första omfattar hushåll med en årsutgift av 1 000—1 750 kr., den andra 1 750—2 500 kr. samt den tredje sådana hushåll, vilkas utgifter under räkenskapsåret uppgått till eller överstigit 2 500 kr. Vad Västerås beträffar, kom enligt denna gruppering på den första gruppen 31, på den andra 34 och på den tredje endast 3 hushåll, varför den sistnämnda gruppen ej kan tillmätas någon större betydelse ur representativ synpunkt. Familjemedlemmarnas antal var för de båda lägre utgiftsgrupperna ungefär lika, eller i genomsnitt resp. 4·5 och 4·6 personer, och utgjorde för de tre övriga hushållen 6·3 personer. Förhållandet mellan inkomster och utgifter inom de olika utgiftsgrupperna framgår av nedanstående översikt.

	Årsutgift, kronor			Summa	D ä r a v	
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		arbetar- hushåll	lägre tjänste- mannahushåll
Inkomster i medeltal per hushåll	1 613·11	2 116·13	2 677·34	1 911·57	1 856·59	2 053·37
Utgifter > > > >	1 569·45	2 078·99	2 703·50	1 874·25	1 805·88	2 050·58
Balans > > > >	+ 43·66	+ 37·14	- 26·16	+ 37·32	+ 50·71	+ 2·79

Budgeten visar, såsom synes, överskott inom de båda lägre utgiftsgrupperna men underskott för den tredje. Arbetarfamiljerna hade i genomsnitt större överskott än lägre tjänstemannahushållen.

I tab. 1 äro inkomsterna uppdelade i sex huvudtitlar, nämligen inkomst av arbete, inkomst av inackordering och uthyrning, sjukhjälp, pension o. d., gåvor, räntor och övriga inkomster. Inkomst av arbete har uppdelats på inkomst av mannens, hustruns och barnens arbete. Mannens arbetsinkomst har ytterligare uppdelats på huvudinkomst, kontant och in natura, samt biinkomst. Efterföljande sammanställning utvisar i absoluta och relativa tal de olika inkomsttitlarnas betydelse inom olika utgiftsgrupper.

Inkomster i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper.

	Absoluta tal				Relativa tal			
	Årsutgift, kronor			Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
Inkomster i allt	1 613·11	2 116·13	2 677·34	1 911·57	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Inkomst av arbete	1 527·48	1 941·90	2 301·21	1 768·82	94·69	91·76	85·95	92·53
1. mannens	1 494·26	1 820·85	2 035·69	1 681·44	92·63	86·04	76·03	87·96
A. huvudinkomst	1 470·68	1 768·74	1 803·00	1 634·37	91·17	83·58	67·34	85·50
därav kontant	1 422·75	1 752·20	1 801·33	1 604·18	88·20	82·80	67·28	83·92
» in natura	47·93	16·54	1·67	30·19	2·97	0·78	0·06	1·58
B. biinkomst	23·58	52·11	232·69	47·07	1·46	2·46	8·69	2·46
2. hustruns	23·55	50·00	265·52	47·45	1·46	2·36	9·92	2·48
3. barnens	9·67	71·05	—	39·93	0·60	3·36	—	2·09
II. Inkomst av inackordering o. uthyrning	14·29	64·32	237·17	49·14	0·89	3·04	8·86	2·57
III. Sjukhjälp, pension o. dyl.	13·96	20·62	—	16·68	0·87	0·99	—	0·87
IV. Gåvor	26·16	17·25	32·08	21·97	1·62	0·81	1·20	1·15
V. Räntor	3·29	1·33	18·98	3·00	0·20	0·06	0·71	0·16
VI. Övriga inkomster	27·93	70·71	87·90	51·96	1·73	3·34	3·28	2·72

För de i undersökningen inbegripna 68 familjerna uppgick sålunda årsinkomsten i genomsnitt till 1 912 kr. Av de olika inkomstitlarna är givetvis inkomst av arbete den viktigaste, i det icke mindre än 1 769 kr. eller 92·53 % av inkomsterna kom på denna inkomstkälla. Av de relativa talen framgår vidare, att den andel, som arbetsinkomsten utgör av samtliga inkomster, sjunker med stigande inkomstbelopp. Detsamma gäller även beträffande huvudinkomsten i familjen, mannens arbetsförtjänst, som i genomsnitt utgjorde 1 681 kr. eller 87·96 % av samtliga inkomster under året. Mannens huvudinkomst, vartill hänförts inkomsten av hans anställning eller sysselsättning inom hans speciella yrke, uppgick i genomsnitt till 1 634 kr. eller 85·50 % av årsinkomsterna. Av detta belopp hade 1 604 kr. åtnjutits kontant samt 30 kr. in natura i form av fri bostad, fri läkare och medicin, fria järnvägsresor o. s. v. Till mannens biinkomst har räknats ersättning för arbete, som faller utom hans egentliga yrke. Denna inkomst, som i genomsnitt utgjorde 47 kr. eller 2·46 %, visade stigande procentuell andel av årsinkomsten, allt eftersom denna ökades. Detsamma var fallet med hustruns arbetsinkomst, vilken även belöpte sig till 47 kr. I allmänhet utgjordes det arbete, varigenom hustrurna förvärvade sitt bidrag till familjens inkomster, av olika slags hemarbete, såsom sömnad, tvätt, strykning m. m., men även arbete utom hemmet förekom, såsom servering m. m. Vanliga göromål för hushållets räkning, såsom lagning av kläder o. s. v., hava härvid ej tagits

i betraktande. Barnen bidrogo med i genomsnitt 40 kr. eller 2·09 % av inkomsterna.

Inkomsten av inackordering eller uthyrning — siffrorna avse bruttoinkomsten — var jämförelsevis obetydlig, i genomsnitt 49 kr. eller 2·57 %. Inkomsterna, av sjukhjälp, pension o. d. samt gåvor utgjorde resp. 17 och 22 kr. eller resp. 0·87 och 1·15 % av årsinkomsterna. Ränteinkomsten var en obetydlighet, i genomsnitt 3 kr. per hushåll eller 0·16 %. Övriga i tabellen ej specificerade inkomster uppgingo i medeltal till 52 kr. eller 2·72 % av samtliga inkomster. I nedanstående översikt hava de olika inkomstposter, som inbegripits under »övriga inkomster», närmare specificerats, så långt detta med anlitande av utgifter i primärmaterialet varit möjligt.

	Kr.	I % av samtliga inkomster
Övriga inkomster i medeltal per hushåll . . .	51·96	2·72
Däraf: Försäljning av inventarier och kläder . . .	1·00	0·05
Handelsvinst	4·34	0·23
Lotterivinst	2·72	0·14
Stipendium	1·52	0·08
Bidrag för fosterbarn	2·65	0·14
Eget hem, netto	19·34	1·01
Trädgårdstäppa, netto	4·83	0·25
Hönsgård, netto	0·71	0·04
Bärplockning, fiske	2·07	0·11
Ej spec. inkomster	12·78	0·67

Det var, såsom synes, endast 0·67 % av samtliga inkomster, som ej närmare specificerats i hushållsböckerna. I främsta rummet bland de kontanta inkomsterna kom handelsvinst med 0·23 % samt därefter lotterivinst med 0·14, bidrag för fosterbarn med 0·14, stipendium för resa till Baltiska utställningen med 0·08 samt försäljning av inventarier och kläder med 0·05 % av samtliga hushålls inkomst under året. Inkomst av handelsvinst hade icke mindre än 21 familjer haft, 11 hade vunnit på lotteri, 4 hade försålt kläder m. m., 3 familjefäder hade erhållit stipendium för resa till Baltiska utställningen i Malmö och 1 familj hade åtnjutit bidrag från kommunen för fosterbarn.

Beträffande här upptagna inkomster in natura må anmärkas, att desamma avse nettoinkomsten, således med avdrag för eventuella kostnader. Nettoinkomsten av egna hem, som innehades av 9 familjer och varom mera framdeles (sid. 23), belöpte sig till 1·01 % av årsinkomsten. Icke mindre än 26 familjer hade egen eller hyrd trädgårdstäppa eller koloniträdgård, och utgjorde nettoinkomsten, sedan avgiften, utgifter för frö, sättpotatis, gödsling m. m., tillsammans 240·03 kr., frändragits, sammanlagt 328·78 kr. eller 0·25 % av inkomsterna. Genom fiske och bärplockning hade 17 familjer bidragit med 141·05 kr. eller 0·11 % av samtliga familjers inkomster, och för en familj, som innehade hönsgård, utgjorde nettot under året 48·30 kr., utproportionerat på samtliga familjer 0·71 kr. eller 0·04 % av totalinkomsten.

Beträffande inkomsternas fördelning på olika huvudposter inom arbetar-

och lägre tjänstemannahushållen framgår av tab. 1, att, medan arbetsinkomsten i sin helhet ställde sig relativt ungefär lika eller resp. 92·70 och 92·13 % av årsinkomsten, utgjorde mannens inkomst av arbete en jämförelsevis större andel av inkomsten bland arbetarfamiljerna än bland tjänstemannahushållen, under det att förhållandet var motsatt beträffande hustruns bidrag till familjens inkomster. Bland funktionärerna åtnjöts en jämförelsevis stor del av mannens huvudinkomst in natura, varjämte mannens biinkomster likaledes voro större än bland arbetarfamiljerna.

Av nedanstående tabell erhåller man en översikt av de olika inkomstposter-
nas betydelse, då resp. familjers storlek tages i betraktande.

Inkomster i genomsnitt per hushåll inom familjer av olika storlek.

	Antal familjemedlemmar					Summa
	2	3	4	5—6	7—12	
<i>Absoluta tal.</i>						
Antal hushåll	6	13	22	14	13	68
Inkomster i allt	1 914·25	1 780·38	1 865·45	1 877·09	2 156·71	1 911·57
I. Inkomst av arbete	1 842·72	1 669·09	1 682·47	1 750·65	2 000·15	1 768·82
1. Inkomst av mannens arbete	1 765·68	1 632·71	1 603·19	1 680·38	1 824·84	1 681·44
a. huvudinkomst	1 645·88	1 604·58	1 575·06	1 651·92	1 740·33	1 634·37
b. biinkomst	119·80	28·13	28·13	28·46	84·51	47·07
2. Inkomst av hustruns arbete	77·04	36·38	35·71	32·74	80·58	47·45
3. > > barnens >	—	—	43·57	37·53	94·73	39·93
II. Inkomst av inackordering o. ut- hyrning	—	8·08	103·96	45·84	23·65	49·14
III. Sjukhjälp, pension o. dyl.	12·67	27·45	21·34	12·21	4·67	16·68
IV. Gåvor	16·59	34·38	19·83	13·33	24·98	21·97
V. Räntor	1·75	6·66	2·59	1·25	2·51	3·00
VI. Övriga inkomster	40·52	34·72	35·26	53·81	100·75	51·96
<i>Relativa tal.</i>						
	%	%	%	%	%	%
Inkomster i allt	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Inkomst av arbete	96·26	93·75	90·19	93·26	92·74	92·53
1. Inkomst av mannens arbete	92·24	91·71	85·94	89·52	84·61	87·96
a. huvudinkomst	85·98	90·13	84·43	88·00	80·69	85·50
b. biinkomst	6·26	1·58	1·51	1·52	3·92	2·46
2. Inkomst av hustruns arbete	4·02	2·04	1·91	1·74	3·74	2·48
3. > > barnens >	—	—	2·34	2·00	4·39	2·09
II. Inkomst av inackordering o. ut- hyrning	—	0·45	5·57	2·44	1·10	2·57
III. Sjukhjälp, pension o. dyl.	0·66	1·54	1·15	0·65	0·22	0·87
IV. Gåvor	0·87	1·93	1·06	0·71	1·16	1·15
V. Räntor	0·09	0·38	0·14	0·07	0·11	0·16
VI. Övriga inkomster	2·12	1·95	1·89	2·87	4·67	2·72

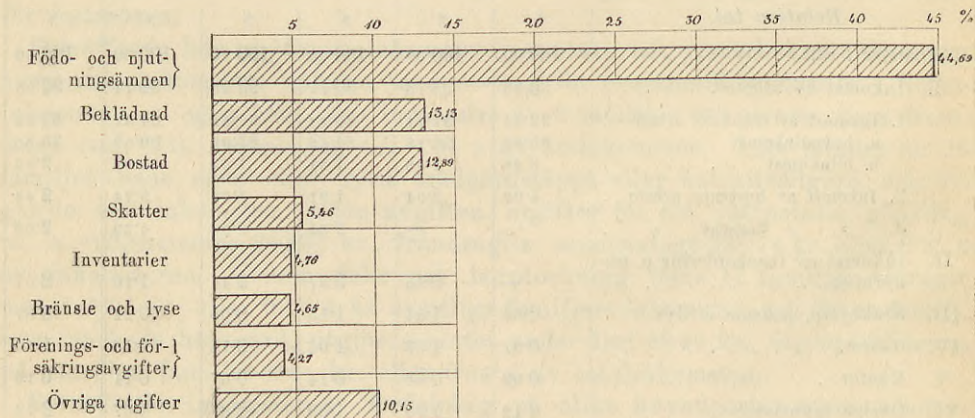
Bortsett från 2-personshushållen, vilkas årsinkomst i genomsnitt belöpte sig till 1914 kr., visade inkomsterna absolut taget ökning med familjens tillväxt, eller från 1780 kr. i medeltal för 3-personshushållen till 2157 kr. för familjer på 7 eller flera medlemmar. Beträffande fördelningen på olika inkomstposter må anföras, att arbetsinkomsten var relativt lägst bland 4-personshushållen, vilka åter, i likhet med familjerna på 5—6 personer, hade jämförelsevis stora inkomster av inackordering och uthyrning. Mannens arbetsinkomst var jämförelsevis lägst inom familjerna på 7 och flera medlemmar, vilka å andra sidan hade att uppvisa den högsta genomsnittsprocenten för den övriga familjens, hustruns och barnens, bidrag till hushållet. Inom 2-personshushållen, där hustrun ej varit bunden av barnens vård o. s. v., var även hustruns arbetsförtjänst av jämförelsevis stor betydelse för familjens inkomster.

Utgifterna. Det största intresset vid undersökningar av förevarande slag knyter sig till utgiftssidan och de särskilda utgiftsposternas absoluta och relativa fördelning inom hushåll av olika ekonomisk och social karaktär.

I tabellen å nästföljande sida meddelas en översikt i absoluta och relativa tal över de genomsnittliga årsutgifternas fördelning på 18 huvudtitlar inom trenne olika utgiftsgrupper.

Utgifterna utgjorde i medeltal för samtliga 68 familjer 1874 kr. Den absolut och relativt största utgiften kom på gruppen födo- och njutningsämnen, nämligen i genomsnitt 838 kr. eller 44.69 % av samtliga utgifter. Därefter följde utgifter för beklädnad med 246 kr. eller 13.13 % och för bostad med nära på lika stort belopp, nämligen 242 kr. eller 12.89 %. Närmast efter dessa utgiftsposter kommo utgifterna för skatter, som drogo icke mindre än 102 kr. eller 5.46 % av årsutgifterna, för inventarier med 89 kr. eller 4.76 %, för bränsle och belysning med 87 kr. eller 4.65 % samt för förenings- och försäkringsavgifter med 80 kr. eller 4.27 %. Tillsammans åtgick för nämnda utgiftsposter 1684 kr. eller 89.85 %. I tabellen ej närmare

De viktigaste utgiftsposternas relativa storlek.

Utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper.

	Absoluta tal				Relativa tal			
	Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll	Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
Utgifter i allt	1 569 ·45	2 078 ·99	2 703 ·50	1 874 ·25	100 ·00	100 ·00	100 ·00	100 ·00
I. Födo- och njutnings- ämnen	732·80	910·67	1 090·20	837 ·50	46·69	43·81	40·32	44 ·69
1. Matvaror	703·30	848·10	1 010·39	789 ·25	44·81	40·79	37·37	42 ·11
2. Dryckesvaror	12·35	25·75	20·90	19 ·43	0·79	1·24	0·77	1 ·04
3. Tobak	8·82	13·21	14·44	11 ·26	0·56	0·64	0·53	0 ·60
4. Förtäring utom hem- met	8·33	23·61	44·47	17 ·56	0·53	1·14	1·65	0 ·94
II. Bostad	198·23	274·20	321·67	241 ·66	12·63	13·19	11·90	12 ·89
III. Bränsle och lyse	68·10	100·55	133·56	87 ·22	4·34	4·84	4·94	4 ·65
IV. Inventarier	67·43	102·56	163·56	89 ·23	4·30	4·93	6·05	4 ·76
V. Beklädnad	206·57	265·04	439·35	246 ·07	13·16	12·75	16·25	13 ·13
VI. Tvätt och renhållning	26·78	30·02	38·09	28 ·88	1·71	1·44	1·41	1 ·54
VII. Hygien	25·45	32·49	29·67	29 ·16	1·62	1·56	1·10	1 ·56
VIII. Utgifter för intellektu- ella ändamål	24·71	34·88	59·94	31 ·35	1·58	1·68	2·22	1 ·67
IX. Förenings- och försäkrings- avgifter	69·77	91·97	50·73	80 ·03	4·45	4·42	1·88	4 ·27
X. Gåvor, understöd till anhöriga	21·02	36·22	100·88	32 ·14	1·34	1·74	3·73	1 ·71
XI. Skatter	72·70	126·86	129·33	102 ·28	4·63	6·10	4·78	5 ·46
XII. Nöjen och förströelser	13·25	18·79	29·07	16 ·72	0·84	0·90	1·08	0 ·89
XIII. Resor	20·44	25·72	57·23	24 ·70	1·30	1·24	2·12	1 ·32
XIV. Ränta å lån	1·70	3·57	20·84	3 ·48	0·11	0·17	0·77	0 ·19
XV. Telefon, post- o. skriv- utensilier	5·09	4·74	24·07	5 ·75	0·32	0·23	0·89	0 ·31
XVI. Lottsedlar	6·99	11·38	12·01	9 ·41	0·45	0·55	0·44	0 ·50
XVII. Utgifter för tjänare o. hjälp	3·20	2·31	0·92	2 ·67	0·20	0·11	0·03	0 ·14
XVIII. Övriga utgifter	5·22	7·02	2·38	6 ·00	0·33	0·34	0·09	0 ·32

specificerade utgifter utgjorde i medeltal endast 6 kr. (0·32 %). De större utgiftsposternas relativa storlek åskådliggöres närmare av diagrammet å näst föregående sida.

Utgifternas fördelning inom arbetar- och lägre tjänstemannahushållen företer vissa olikheter, såsom närmare synes av tab. 1. Av årsutgifterna, som för dessa familjer i genomsnitt utgjorde resp. 1 806 och 2 051 kr., kom efterföljande andel på de viktigare utgiftsposterna:

	Arbetar- hushåll	Lägre tjänste- mannahushåll
Födo- och njutningsämnen	45·69 %	42·40 %
Bostad	12·48 »	13·82 »
Bränsle och belysning	4·60 »	4·79 »
Inventarier	4·61 »	5·10 »
Beklädnad	12·76 »	13·97 »
Övriga utgifter	19·86 »	19·92 »
	Summa 100·00 %	100·00 %

Utgifterna för födo- och njutningsämnen drogo alltså en relativt större andel av årsbudgeten bland arbetarfamiljerna än bland funktionärerna, medan förhållandet var omvänt beträffande utgifterna för bostad och beklädnad. För bränsle och belysning samt inventarier och deras underhåll utgavs jämförelsevis ungefär lika mycket inom båda hushållskategorierna.

Konsumtionskomplexets sammansättning visade sig, såsom synes av tabellen å sid. 21, något olika inom olika utgiftsgrupper, i det de särskilda utgifts-posterna ej voro av samma betydelse inom de olika grupperna. Som bekant fastslog den tyske statistikern Ernst Engel på sin tid bl. a. den satsen, att ju större vederbörande hushålls inkomster äro, desto lägre blir den procent-sats av de samlade utgifterna, vilken går till näringsmedel. Denna lag bekräftas även här, enligt vad som framgår av anförda tabell. Årsutgifterna för födo- och njutningsämnen ökades visserligen absolut taget från 733 kr. i den lägsta till 1 090 kr. i den högsta utgiftsgruppen, men procenttalet för ifråga-varande utgifters andel av årsbudgeten sjönk från 46·69 till 40·32 %. För enbart posten matvaror voro motsvarande siffror resp. 44·81 och 37·37 %. Utgif-terna för förtäring utom hemmet visade relativt taget stegring, medan någon bestämd tendens beträffande utgifterna för dryckesvaror och tobak ej kan konstateras. I nästföljande kapitel (sid. 31 o. ff.) kommer närmare redogörelse att lämnas för utgifterna för födo- och njutningsämnen.

Utgifterna för *bostad* utgjorde i medeltal 242 kr. eller nära en åttondel av samtliga utgifter under året. Inom de olika utgiftsgrupperna var utgifts-procenten ungefär densamma. I tab. 1 hava utgifterna för bostad fördelats på hyra samt reparationer, flyttningkostnader o. d., vilka senare dock utgjorde en obetydlighet eller 0·07 % av budgeten. Hyressumman för olika lägenhetskategorier var i medeltal per år för ett rum och kök 201 kr., för två rum och kök 342 kr. samt för tre rum och kök 450 kr. Antalet lägenheter var resp. 50, 17 och 1. Enligt vad 1913—1914 års allmänna bostadsräk-ning givit vid handen, uppgick årsmedelhyran i Västerås för lägenheter om ett rum och kök till 189 kr. samt för två rum och kök till 322 kr., vilket resultat sålunda ganska väl överensstämmer med de medeltalssiffror, som ovan anförts för hushållsbokförarna.

I vilken utsträckning bostäderna voro försedda med en del sådana bekväm-ligheter, vilka befordra en god och sparsam hushållning antingen direkt genom att möjliggöra förvaring av i större poster och sålunda till billigare

pris inköpta förnödenheter eller indirekt genom att inskränka behovet av för hushållets skötsel nödig arbetskraft, framgår av efterföljande sammanställning.

Lägenhetskategori:	Hela antalet lägenheter	centralvärme	elektriskt ljus	D ä r a v m e d				
				kokgas	vattenledning	skafferi	matkällare	tvättstuga
<i>Absoluta tal.</i>								
1 rum och kök	50	—	12	12	44	47	46	48
2 » » »	17	1	7	6	15	17	15	15
3 » » »	1	—	1	—	1	1	1	1
Summa	68	1	20	18	60	65	62	64
<i>Relativa tal.</i>	%	%	%	%	%	%	%	%
1 rum och kök	100·0	—	24·0	24·0	88·0	94·0	92·0	96·0
2 » » »	100·0	5·9	41·2	35·3	88·2	100·0	88·2	88·2
3 » » »	100·0	—	100·0	—	100·0	100·0	100·0	100·0
Summa	100·0	1·5	29·4	26·5	88·2	95·6	91·2	94·1

Såsom ovan omnämnts (sid. 18), bebodde 9 av de i undersökningen inbegripna familjerna lägenheter i egna hus. Beträffande dessa hava särskilda uppgifter infordrats, såsom angående fastighetens taxeringsvärde, återstående skuld å egendomen samt inkomster och utgifter för densamma under året m. m. Tillsammans uppgick taxeringsvärdet för alla nio fastigheterna till 69 843 kr., av vilket belopp 59 950 kr. eller 85·5 % kom på byggnaderna samt 9 893 kr. eller 14·2 % på tomtarna. Vid räkenskapsårets slut återstående skuld å fastigheterna belöpte sig till 39 286 kr. eller 56·2 % av taxeringsvärdet. Under bokföringsåret hade för fyra fastigheter gjorts kapitalavbetalning å skuld till ett sammanlagt belopp av 982 kr.

I nedanstående översikt hava taxeringsvärde och kvarstående skuld uträknats i medeltal per fastighet, varvid även hänsyn tagits till taxeringsvärdets storlek.

Taxeringsvärde:	Antal fastigheter	Taxeringsvärde i genomsnitt	D ä r a v		Återstående skuld å fastigheten
			tomtens	byggnadens	
		kr.	kr.	kr.	kr.
Högst 6 000 kr.	4	5 300·00	1 012·50	4 287·50	3 196·45
6 000—12 000 kr.	5	9 728·60	1 168·60	8 560·00	5 300·00
Summa	9	7 760·33	1 099·22	6 661·11	4 365·09

Beträffande egnahemsinnehavare har, såsom förut framhållits (sid. 18), vid bearbetningen på *utgiftssidan* upptagits hyresvärdet av den av familjen bebodda lägenheten samt på *inkomstsidan* detta hyresvärde med avdrag för räntor å in-teckningslån, underhållskostnader, skatter och onera. Då sju av egnahemsinnehavarna åtnjutit hyresinkomst av annan lägenhet i fastigheten än den familjen själv bebott, har även detta belopp lagts till inkomsterna av

fastigheten. För samtliga 9 fastigheter belöpte sig inkomsterna av egen bostad samt uthyrd lägenhet till 4 370 kr. samt utgifterna för räntor, underhåll, skatter o. s. v. till 3 055 kr., varigenom ett överskott uppkom på 1 315 kr.

I genomsnitt per fastighet gestaltade sig inkomster och utgifter på följande sätt.

Taxeringsvärde	Antal fastigheter	Inkomster i genomsnitt	Därav		Utgifter i genomsnitt	Därav		Balans
			egen bostad	uthyrd lägenhet		räntor	underhåll, skatter, onera	
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
Högst 6 000 kr.	4	364·38	262·50	101·88	301·10	176·75	124·35	+ 63·28
6 000—12 000 kr.	5	582·60	333·00	249·60	370·21	262·70	107·51	+ 212·39
Summa	9	485·61	301·67	183·94	339·50	224·50	115·00	+ 146·11

För bränsle och belysning erlades under räkenskapsåret i genomsnitt 87 kr. eller 4·65 % av utgifterna. I den lägsta utgiftsgruppen voro motsvarande tal 68 kr. och 4·34 % samt i den högsta 134 kr. och 4·94 %. Fördelningen på olika bränsle- och belysningsartiklar framgår av efterföljande tablå.

	Årsutgift, kronor				Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000—1 750	1 750—2 500	2 500—3 000			1 000—1 750	1 750—2 500	2 500—3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		%	%	%	
Utgifter för bränsle och belysning i allt	¹ 68·10	100·55	133·56	² 87·22	³ 100·0	100·0	100·0	⁴ 100·0	
Därav för: Ved	33·57	46·14	64·85	41·24	49·3	45·9	48·6	47·3	
björkved	7·98	16·90	32·92	13·54	11·7	16·8	24·7	15·5	
barrved	13·65	18·44	25·88	16·59	20·1	18·4	19·4	19·0	
annan ved	11·94	10·80	6·05	11·11	17·5	10·7	4·5	12·8	
Kol och koks	7·40	18·92	27·65	14·05	10·9	18·8	20·7	16·1	
Gas	2·48	7·63	5·75	5·20	3·6	7·6	4·3	6·0	
Fotogen	17·36	19·43	20·11	18·51	25·5	19·3	15·1	21·2	
Elektriskt ljus	2·85	4·62	12·07	4·14	4·2	4·6	9·0	4·8	
Annat	2·83	3·81	3·13	3·34	4·2	3·8	2·3	3·8	

För ved åtgick sålunda i genomsnitt 41 kr. eller närmare hälften (47·3 %) av ifrågavarande utgifter. Härav kom ett större belopp på utgifter för barrved (19·0 %) än för björkved (15·5 %). Av bränsle- och belysningsutgif-

¹ Däri ingår fri värme 1·61 kr. — ³ Däri ingår fri värme 2·3 %.

² „ „ „ 0·74 kr. — ⁴ „ „ „ 0·8 %.

terna utgavs en absolut och procentuellt större del för björkved med ökade årsutgifter, medan förhållandet var omvänt beträffande annan ved (avfallsved, sliprar m. m.). Utgifterna för kol och koks uppgingo i genomsnitt till 14 kr. (16.1 %), för gas till 5 kr. (6.0 %), för fotogen till 19 kr. (21.2 %), för elektriskt ljus till 4 kr. (4.8 %) samt för annan bränsle- och belysningsmateriel till 3 kr. (3.8 %). Fotogenförbrukningen, som givetvis är starkt beroende av förbrukningen av gas och elektricitet, var relativt störst inom den lägsta utgiftsgruppen, där den utgjorde mer än en fjärdedel (25.5 %) av hörande utgifter, medan de båda andra utgiftsgrupperna hade att uppvisa högre procentsiffror för utgifterna för kol och koks.

För anskaffning och underhåll av *inventarier* utgavos i genomsnitt 89 kr. eller 4.76 % av årsbudgeten. Utgifterna härför stego såväl absolut som relativt med ökade årsutgifter, vilket tydligt framgår av nedanstående tablå.

	Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll
	1 000-1 750	1 750-2 500	2 500-3 000	
Utgifter för inventarier i medeltal per hushåll, kronor	67.43	102.56	163.56	89.23
» » » i % av samtliga utgifter . . .	4.30	4.93	6.05	4.76

Den närmare fördelningen på olika slags inventarier synes av följande sammanställning.

	Årsutgift, kronor				Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000-1 750	1 750-2 500	2 500-3 000			1 000-1 750	1 750-2 500	2 500-3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		%	%	%	
Utgifter för inventarier i allt	67.43	102.56	163.56	89.23	100.0	100.0	100.0	100.0	
Däraf för: Möbler, sängkläder	26.67	50.70	90.26	41.49	39.6	49.4	55.2	46.5	
Kökssaker, servis	13.71	14.44	22.57	14.46	20.3	14.1	13.8	16.2	
Övriga inventarier	27.05	37.42	50.73	33.28	40.1	36.5	31.0	37.3	

Av ifrågasvarande utgifter kom sålunda 41 kr. eller inemot hälften (46.5 %) på möbler och sängkläder, 14 kr. på kökssaker och servis samt 33 kr. på övriga inventarier. Beträffande dessa utgiftsposters fördelning inom familjer av olika ekonomisk ställning må påpekas, att utgifterna för möbler och sängkläder visade stegring från 39.6 % inom den lägsta till 55.2 % inom den högsta utgiftsgruppen. Utgifterna för kökssaker och servis voro däremot jämförelsevis högst inom de lägre utgiftsgrupperna.

Utgiften för *beklädnad* var, vad storleken beträffar, den andra i ordningen av de olika utgiftsposterna och utgjorde i genomsnitt 246 kr. eller 13.13 % av årsbudgeten. Inom den lägsta utgiftsgruppen belöpte sig denna utgift till i medeltal 207 kr. samt i den högsta till 439 kr. eller resp. 13.16 och 16.25 % av samtliga utgifter. I efterföljande sammanställning har beklädnadsutgiften uppdelats på utgifter dels för kläder, lagning av kläder, sybehör m. m., dels för skodon.

	Årsutgift, kronor			Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000		1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Utgifter för beklädnad i allt	206·57	265·04	439·35	246·07	100·0	100·0	100·0	100·0
Därav för: Kläder	145·44	186·41	320·49	173·64	70·4	70·3	73·0	70·6
Skodon	61·13	78·63	118·86	72·43	29·6	29·7	27·0	29·4

För kläder utgavos i medeltal 174 kr. samt för skodon, såväl nyanskaffning som underhåll, 72 kr. eller icke fullt en tredjedel (29·4 %) av beklädnadsutgifterna. Inom de olika utgiftsgrupperna visade sig inga nämnvärda skilljaktigheter beträffande utgifternas relativa fördelning på dessa båda poster.

Utgifterna för *tvätt och renhållning* utgjorde i genomsnitt 29 kr. eller 1·54 % av årsutgifterna. Härav kom en tredjedel på tvätt och strykning utom hemmet samt två tredjedelar på tvål, såpa, soda o. d. Fördelningen inom olika utgiftsgrupper framgår av följande översikt.

	Årsutgift, kronor			Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000		1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Utgifter för tvätt och renhållning i allt	26·78	30·00	38·09	28·88	100·0	100·0	100·0	100·0
Därav för: Tvätt och strykning	9·02	9·70	14·09	9·58	33·7	32·3	37·0	33·2
Tvål, såpa o. d.	17·76	20·30	24·00	19·30	66·3	67·7	63·0	66·8

För *hygien* utgjorde utgifterna i medeltal 29 kr. eller 1·56 % av totalbudgeten. Av detta belopp kom tre fjärdedelar på sjukvård, läkare och medicin, samt en fjärdedel på hälsovård. Såsom synes av nedanstående tablå, utgjorde utgifterna för läkare och medicin en relativt större andel av den totala utgiften för hygien inom den lägsta utgiftsgruppen än inom de båda övriga.

	Årsutgift, kronor			Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000		1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Utgifter för hygien i allt	25·45	32·49	29·67	29·16	100·0	100·0	100·0	100·0
Därav för: Sjukvård	20·64	23·98	12·80	21·97	81·1	73·8	43·1	75·3
Hälsovård	4·81	8·51	16·87	7·19	18·9	26·2	56·9	24·7
bad	2·96	4·40	6·42	3·83	11·6	13·5	21·7	13·1
rakning, klippning	1·20	2·97	8·35	2·40	4·7	9·2	28·1	8·3
övrigt	0·65	1·14	2·10	0·96	2·6	3·5	7·1	3·3

För *intellektuella ändamål* utgavos i medeltal 31 kr. eller 1·67 % av genomsnittsbudgeten. Inom de tre utgiftsgrupperna belöpte sig ifrågavarande utgifter till resp. 25, 35 och 60 kr. eller resp. 1·57, 1·68 och 2·22 % av årsutgifterna. Av hithörande poster drogo utgifterna för tidningar och böcker i medeltal 21 kr. eller något mer än två tredjedelar, medan knappt en tredjedel kom på utgifter för barnens skolgång. Med ökade årsutgifter visade utgifterna för barnens skolgång, såsom närmare synes av tablån här nedan, relativt stigande belopp, under det att utgifterna för tidningar och annan lektyr utvisade sjunkande procentsiffror.

	Årsutgift, kronor				Summa	Årsutgift, kronor			Summa	
	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000			1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000		
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		%	%	%		%
Utgifter för intellektuella ändamål i allt	24·71	34·88	59·94	31·35	100·0	100·0	100·0	100·0		
Därav för: Barnens skolgång	6·22	11·05	27·54	9·58	25·2	31·7	45·9	30·5		
Övriga studier	0·02	0·45	1·00	0·28	0·1	1·3	1·7	0·9		
Tidningar, böcker o. d.	18·47	23·38	31·40	21·49	74·7	67·0	52·4	68·6		

Förenings- och försäkringsavgifter utgjorde i medeltal 80 kr. eller 4·27 % av budgeten samt voro relativt lika stora inom de båda lägre utgiftsgrupperna eller resp. 4·45 och 4·42 % av årsutgifterna mot endast 1·88 % inom den högsta. I nedanstående översikt hava förenings- och försäkringsavgifterna uppdelats i 7 underavdelningar.

	Årsutgift, kronor				Summa	Årsutgift, kronor			Summa	
	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000			1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000		
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		%	%	%		%
Förenings- och försäkringsavgifter i allt	69·77	91·97	50·73	80·03	100·0	100·0	100·0	100·0		
Därav för: Fackföreningar o. d.	7·62	15·90	6·33	11·70	10·9	17·3	12·5	14·6		
Övriga föreningar	2·72	3·56	5·83	3·28	3·9	3·9	11·5	4·1		
Sjuk- och begravningskassor . .	15·40	28·61	10·38	21·78	22·1	31·1	20·5	27·2		
Liv- och kapitalförsäkring . . .	35·81	37·39	24·24	36·09	51·3	40·6	47·8	45·1		
Olycksfallsförsäkring	1·88	0·44	—	1·08	2·7	0·5	—	1·4		
Brandförsäkring	3·24	3·22	3·95	3·26	4·6	3·5	7·7	4·1		
Avgift för pensioner etc.	3·10	2·85	—	2·84	4·5	3·1	—	3·5		

Av denna utgiftspost kom sålunda största beloppet, 36 kr. eller 45.1 %, på liv- och kapitalförsäkring, varefter följde avgifter till sjuk- och begravningskassor med 22 kr. (27.2 %) samt fackföreningskontingenter med 12 kr. (14.6 %). Till övriga föreningar, vari inbegripits nykterhets- och politiska organisationer o. d., för brandförsäkring och för pensionsavgifter uppgick den genomsnittliga årsutgiften till resp. ungefär 3 kr. samt för olycksfallsförsäkring till 1 kr.

Sjuk- och begravningskassorna voro i relativt stor utsträckning anlitade bland de av undersökningen berörda familjerna, i det icke mindre än 54 eller fyra femtedelar av samtliga hade utgifter till dylika kassor till ett sammanlagt belopp av 1 481.44 kr. eller i genomsnitt 27.43 kr. I premier för livförsäkring erlade 48 familjer tillsammans 2 454.01 kr. eller i genomsnitt 51.13 kr. och för olycksfallsförsäkring 19 familjer sammanlagt 73.21 kr. Avgifter till fackföreningar och övriga föreningar erlades i 36 fall med tillsammans resp. 795.95 och 222.95 kr. (i medeltal resp. 22.11 och 6.19 kr.). 52 familjer eller tre fjärdedelar av samtliga hade brandförsäkrad lösegendom, och utbetaltes i premier härför tillhoppa 221.77 kr. I avgifter för pensioner erlades i 5 fall tillsammans 192.84 kr.

Förenings- och försäkringsavgifternas fördelning på olika belopp framgår av nedanstående tablå.

	Antal hushåll med nedanstående utgiftsbelopp, kronor							Summa
	0	Under 2	2—5	5—10	10—25	25—50	50 och däröver	
Fackföreningar	32	2	2	3	12	17	—	68
Övriga föreningar	32	4	12	15	5	—	—	68
Sjuk- och begravningskassor	14	—	—	2	27	20	5	68
Liv- och kapitalförsäkring	20	—	—	1	6	24	17	68
Olycksfallsförsäkring	49	10	4	2	3	—	—	68
Brandförsäkring	16	3	36	13	—	—	—	68
Avgift för pensioner o. d.	63	—	—	3	—	—	2	68

På *gåvor* kom i medeltal 32 kr. eller 1.71 % av utgifterna.

Beträffande *skatterna*, som kommo i fjärde rummet bland utgiftsposterna, må erinras om, att häri ej medräknats skatter för egna hem (jfr sid. 23). I genomsnitt erlades i skatter under året 102 kr. eller 5.46 % av budgeten. Procenttalen visa, såsom synes av tab. 1, jämn stegring från den lägsta till den näst högsta utgiftsgruppen, nämligen resp. 3.70, 4.90, 5.92 och 6.27 %. Den högsta utgiftsgruppen visade någon minskning, vilket utan tvivel torde sammanhänga med den omständigheten, att mannens huvudinkomst inom denna grupp endast utgjorde c:a två tredjedelar av familjens inkomster, medan däremot andra inkomstposter, såsom mannens biförtjänster, hustruns inkomster m. m., vilka vid beskattningen ej alltid tagas i betraktande, uppgingo till relativt stora belopp.

Till nöjen och förströelser gingo i medeltal 17 kr. (0·89 % av utgifterna).

Av utgifterna för resor, som i medeltal uppgingo till 25 kr. (1·32 % av årsutgifterna), kom ojämförligt största delen (94·5 %) på resor utom staden.

Ränteutgifterna, vari ej inbegripits räntor å in-teckningslån o. d. (se sid. 23), belöpte sig i medeltal till 3 kr. (0·19 %), samt utgifterna för telefon, post- och skrivutensilier till 6 kr. (0·31 %).

Lottsedlar inköptes under året till ett belopp av i medeltal 9 kr. eller 0·5 % av budgeten. Tillsammans 53 familjer eller nära fyra femtedelar av samtliga hade utgifter på detta konto. Av dessa utgåvo 14 vardera ett belopp understigande 5 kr., 13 från 5 till 10, 17 från 10 till 25 samt 9 minst 25 intill 50 kr. Hela det belopp, som nämnda 53 familjer betalade för lottsedlar, uppgick till 639·58 kr. Enligt uppgifter i hushållsböckerna hade 11 av dessa familjer eller ungefär var femte vunnit tillsammans 184·83 kr. eller knappast tre tiondelar av vad som utbetalts.

Utgifterna för tjänare voro en obetydlighet, i medeltal för samtliga hushåll ej uppgående till 3 kr. (0·14 %).

Övriga i tabellen ej närmare specificerade utgifter utgjorde i medeltal endast 6 kr. eller 0·32 % av årsutgifterna. Av detta belopp kom mer än hälften (0·17 %) på blommor, begravningskransar o. d., medan endast 0·15 % ej närmare specificerats, ett kriterium så gott som något på den noggrannhet och det intresse, varmed bokförarna omfattat undersökningen.

Utgifternas genomsnittliga fördelning på de viktigaste förnödenheterna inom hushåll med olika antal familjemedlemmar framgår av efterföljande sammanställning.

	Antal familjemedlemmar					Summa
	2	3	4	5—6	7—12	
<i>Absoluta tal.</i>						
Antal hushåll	6	13	22	14	13	68
Utgifter i allt	1 698·09	1 792·05	1 814·83	1 899·29	2 111·84	1 874·25
Födo- o. njutningsämnen	649·45	730·24	793·41	882·29	1 057·94	837·50
Matvaror	596·46	674·14	749·41	841·64	1 004·34	789·25
Dryckesvaror	26·30	9·34	21·30	13·86	29·16	19·43
Tobak	15·28	11·17	10·89	11·27	10·13	11·26
Förtäring utom hemmet	11·41	35·59	11·81	15·52	14·31	17·56
Bostad	209·79	231·21	246·02	250·32	250·12	241·66
Bränsle och lyse	73·28	79·26	87·94	93·35	93·77	87·22
Beklädnad	232·21	225·30	229·69	256·27	239·99	246·07
Övriga utgifter	533·36	526·04	457·77	417·06	419·52	461·80

	Antal familjemedlemmar					Summa
	2	3	4	5-6	7-12	
	%	%	%	%	%	%
<i>Relativa tal.</i>						
Utgifter i allt	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Födo- o. njutningsämnen	38.25	40.75	43.72	46.45	50.11	44.69
Matvaror	35.13	37.62	41.30	44.31	47.57	42.11
Dryckesvaror	1.55	0.52	1.17	0.73	1.38	1.04
Tobak	0.90	0.62	0.60	0.59	0.48	0.60
Förtäring utom hemmet	0.67	1.99	0.65	0.82	0.68	0.94
Bostad	12.35	12.90	13.56	13.18	11.85	12.89
Bränsle och lyse	4.32	4.42	4.85	4.92	4.44	4.65
Beklädnad	13.67	12.57	12.65	13.49	13.73	13.13
Övriga utgifter	31.41	29.36	25.22	21.96	19.87	24.64

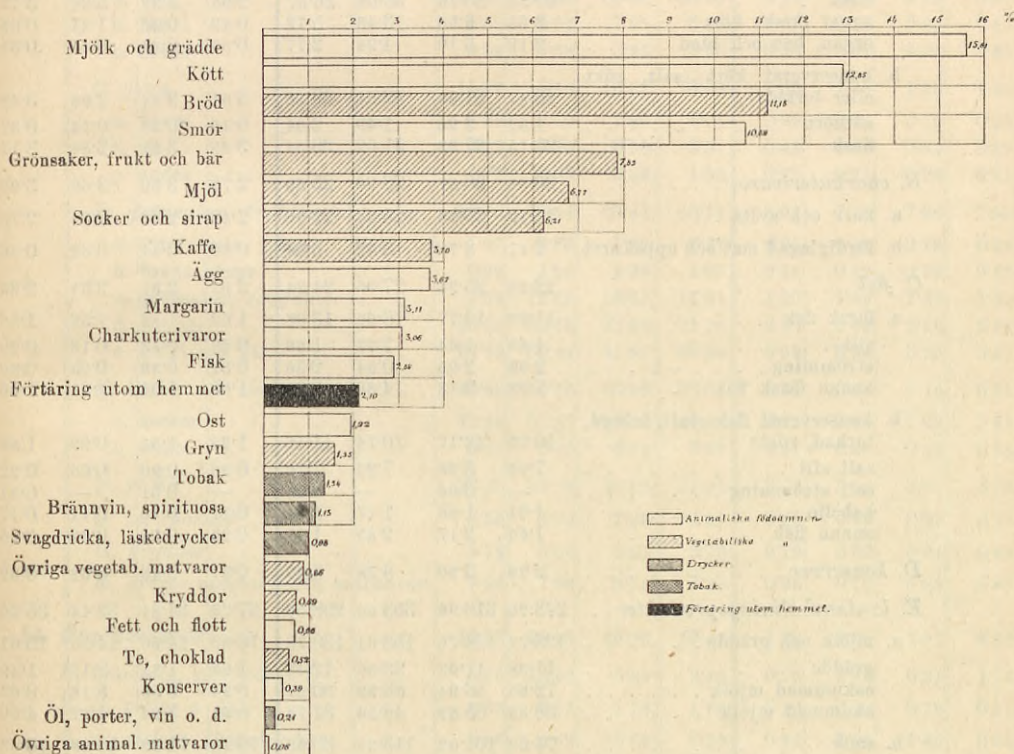
Det stora inflytande, som familjens storlek har på budgetens sammansättning, framträder med all önskvärd tydlighet av tabellen. Genomsnittsutgifterna i de olika personantalsgrupperna stego, såsom synes, med växande huvudtal från 1 698 kr. i 2-personshushållen till 2 111 kr. för familjerna på 7 eller flera medlemmar. Skillnaden är dock ej större, än att man för de viktigare utgiftsposternas vidkommande kan erhålla en tämligen god föreställning om, i vad mån familjernas ökade medlemsantal inverkar på deras ekonomi, då den totala årsutgiften i huvudsak är oförändrad.

Av de olika utgiftsposterna var det särskilt utgiften för födo- och njutningsämnen, som utvisade större procentandel med familjens tillväxt eller från 38.25 % inom 2-personsgruppen till 50.11 % bland familjerna om 7 eller flera medlemmar. Resp. 35.13 och 47.57 % kom på matvaruutgifterna. För de större familjerna utgick sålunda en mycket större del av utgifterna till föda än för de mindre. Även beklädnadsutgiften visade — bortsett från tvåpersonshushållen — någon tendens till stegring, allt eftersom familjen blev talrikare. Utgiften för bostad var relativt lägst för familjerna om 7 och flera personer, men var absolut taget lika stor som bland de mindre familjerna. Bränsle och belysning drog jämförelsevis ungefär lika stor andel av årsbudgeten inom samtliga personantalsgrupper. För alla övriga förnödenheter återstod bland tvåpersonshushållen nära en tredjedel (31.41 %) av årsutgifterna, vilken andel sjönk med stigande personantal till knappt en femtedel (19.87 %) för de familjer, som bestodo av 7 eller flera medlemmar. Beträffande posten »övriga utgifter» var sålunda förhållandet rakt motsatt mot matvaruutgifterna, nämligen sjunkande belopp och procentsiffra, allt eftersom familjemedlemmarnas antal ökades.

III. Födans sammansättning efter kostnad.

I tab. 1 lämnas en detaljerad översikt av utgifterna för olika födo- och njutningsämnen i absoluta tal samt i procent av hela årsutgiften. I tabellen å nästföljande sid. 32—33 hava utgiftsgrupperna begränsats till 3, varjämte ifrågavarande utgifter ställts i relation till utgifterna för samtliga födo- och njutningsämnen. Diagrammet här nedan åskådliggör tydligt den relativa betydelsen av olika slags födo- och njutningsämnen med hänsyn till kostnaden.

Födans sammansättning efter kostnad.

Av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen, uppgående till 838 kr., kommo utgifterna för matvaror i främsta rummet med 789 kr. eller 94,24 %, varefter kommo drycker med 19 kr. (2,32 %) och förtäring utom hemmet med 18 kr. (2,10 %). För tobak utgavs i genomsnitt 11 kr. (1,34 %).

Födans sammansättning inom olika utgiftsgrupper efter kostnad.

	Årsutgift, kronor				Årsutgift, kronor			
	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000	Sum- ma	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000	Sum- ma
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Födo- och njutningsämnen . . .	732·80	910·67	1 090·20	837·50	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Matvaror	703·30	848·10	1 010·39	789·25	95·97	93·13	92·68	94·24
1. animaliska	408·02	497·70	566·78	459·86	55·68	54·65	51·99	54·91
A. kött	89·56	120·57	146·68	107·59	12·22	13·24	13·45	12·85
a. färskt kött	63·09	89·23	114·17	78·41	8·61	9·80	10·47	9·36
oxkött	23·48	32·12	40·13	28·53	3·21	3·53	3·68	3·41
kalvkött	11·16	15·25	13·33	13·30	1·52	1·68	1·22	1·59
får- och lammkött	1·08	1·54	5·69	1·51	0·15	0·17	0·52	0·18
fläsk	21·55	30·26	36·65	26·57	2·94	3·32	3·36	3·17
annat färskt kött	3·63	6·96	13·43	5·73	0·49	0·76	1·24	0·68
organ, ben och blod	2·19	3·10	4·94	2·77	0·30	0·34	0·45	0·33
b. konserverat kött (salt, rökt eller torkat)	26·47	31·34	32·51	29·18	3·61	3·44	2·98	3·49
nötkött	1·32	3·95	1·49	2·64	0·18	0·43	0·14	0·32
fläsk	25·15	27·39	31·02	26·54	3·43	3·01	2·84	3·17
B. charkuterivaror	20·36	30·07	28·96	25·60	2·78	3·30	2·66	3·06
a. korv och sylta	18·19	26·28	25·54	22·56	2·48	2·89	2·34	2·70
b. färdiglagad mat och uppskuret	2·17	3·79	3·42	3·04	0·30	0·41	0·32	0·36
C. fisk	22·08	25·94	27·36	24·24	3·01	2·85	2·51	2·89
a. färsk fisk	11·99	13·77	16·62	13·08	1·63	1·52	1·52	1·56
sill	1·68	1·64	1·72	1·66	0·23	0·18	0·16	0·20
strömming	2·33	2·95	0·54	2·56	0·32	0·33	0·05	0·30
annan färsk fisk	7·98	9·18	14·36	8·86	1·08	1·01	1·31	1·06
b. konserverad fisk (salt, inlagd, torkad, rökt)	10·09	12·17	10·74	11·16	1·38	1·33	0·99	1·33
salt sill	7·24	8·28	7·22	7·76	0·99	0·90	0·66	0·92
salt strömming	—	0·06	—	0·03	—	0·01	—	0·01
kabeljo	1·21	1·66	1·17	1·44	0·17	0·18	0·11	0·17
annan fisk	1·64	2·17	2·35	1·93	0·22	0·24	0·22	0·23
D. konserver	2·28	3·90	6·78	3·29	0·31	0·43	0·62	0·39
E. lanthushållningsprodukter	273·26	316·98	353·64	298·66	37·29	34·81	32·44	35·66
a. mjölk och grädd	123·72	134·76	158·61	130·78	16·88	14·80	14·55	15·61
grädd	11·98	11·93	23·06	12·44	1·63	1·31	2·12	1·49
oskummad mjölk	72·85	86·94	88·99	80·61	9·94	9·55	8·16	9·62
skummad mjölk	38·89	35·89	46·56	37·73	5·31	3·94	4·27	4·50
b. smör	74·63	101·02	113·21	89·53	10·18	11·09	10·39	10·69
c. margarin	26·43	26·04	22·26	26·05	3·61	2·86	2·04	3·11
d. ost	13·83	18·42	12·67	16·07	1·89	2·03	1·16	1·92
e. ägg	29·61	30·52	44·45	30·72	4·04	3·35	4·08	3·67
f. fett och flott	5·04	6·22	2·44	5·51	0·69	0·68	0·22	0·66
F. övriga animaliska matvaror	0·48	0·24	3·36	0·48	0·07	0·02	0·31	0·06

Födans sammansättning inom olika utgiftsgrupper efter kostnad.

	Årsutgift, kronor				Årsutgift, kronor			
	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000	Sum- ma	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000	Sum- ma
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
2. vegetabiliska	295·28	350·40	443·61	329·39	40·29	38·48	40·69	39·33
<i>A. bröd</i>	77·47	103·26	151·47	93·63	10·57	11·34	13·90	11·18
a. rågbröd, hårt	33·07	41·90	35·65	37·60	4·51	4·60	3·27	4·49
b. rågbröd, mjukt	13·73	21·39	13·33	17·54	1·87	2·35	1·22	2·10
c. vetebröd	2·96	3·75	27·50	4·44	0·40	0·41	2·53	0·53
d. annat matbröd	6·37	9·56	18·08	8·48	0·87	1·05	1·66	1·01
e. skorpor	6·94	7·94	11·00	7·62	0·95	0·87	1·01	0·91
f. kaffebröd, bakelser o. d.	14·40	18·72	45·91	17·95	1·97	2·06	4·21	2·14
<i>B. mjöl</i>	56·14	56·29	66·84	56·69	7·66	6·18	6·13	6·77
a. vete	48·42	50·89	55·83	49·98	6·61	5·59	5·12	5·97
b. råg	4·89	2·52	7·05	3·81	0·67	0·28	0·65	0·45
c. annat	2·83	2·88	3·96	2·90	0·38	0·31	0·36	0·35
<i>C. gryn</i>	11·42	14·10	16·92	13·00	1·56	1·55	1·55	1·55
a. havre	6·53	8·79	7·86	7·74	0·90	0·96	0·72	0·93
b. ris	3·12	3·24	6·00	3·31	0·43	0·36	0·55	0·39
c. andra	1·72	2·07	3·06	1·95	0·23	0·23	0·28	0·23
<i>D. grönsaker, frukter, bär m. m.</i>	58·70	70·54	83·44	65·71	8·01	7·75	7·66	7·85
a. ärter, gula, gröna	1·87	2·86	1·92	2·37	0·25	0·31	0·18	0·28
b. bruna bönor	0·99	1·04	1·36	1·03	0·14	0·12	0·13	0·13
c. grönsaker, rotfrukter	9·53	12·65	14·63	11·31	1·30	1·39	1·34	1·35
d. potatis	20·02	23·58	23·56	21·96	2·73	2·59	2·16	2·62
e. frukt och bär	26·29	30·41	41·97	29·04	3·59	3·34	3·85	3·47
<i>E. socker och sirap</i>	48·33	54·10	66·50	52·04	6·60	5·94	6·10	6·21
a. socker	45·36	51·37	59·79	49·00	6·19	5·64	5·48	5·85
b. sirap	3·02	2·73	6·71	3·04	0·41	0·30	0·62	0·36
<i>F. kaffe</i>	26·55	34·28	40·03	31·02	3·62	3·76	3·67	3·70
<i>G. te, choklad</i>	3·58	5·09	2·98	4·31	0·49	0·56	0·27	0·52
<i>H. kryddor</i>	5·78	5·66	6·67	5·76	0·79	0·62	0·61	0·69
<i>K. övriga vegetabiliska matvaror</i>	7·26	7·08	8·76	7·23	0·99	0·78	0·80	0·86
II. Dryckesvaror	12·35	25·75	20·90	19·43	1·69	2·33	1·92	2·32
A. brännvin, spirituosa	5·56	13·52	3·38	9·45	0·76	1·48	0·31	1·13
B. öl, porter o. dyl.	0·83	2·61	1·73	1·76	0·12	0·29	0·16	0·21
C. svagdricka, läskedrycker	5·96	9·62	15·79	8·22	0·81	1·06	1·45	0·98
III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	8·82	13·21	14·44	11·26	1·20	1·45	1·32	1·34
IV. Förtäring utom hemmet	8·33	23·61	44·47	17·56	1·14	2·59	4·08	2·10
A. måltider	2·27	17·06	43·86	11·50	0·31	1·87	4·02	1·37
B. annan förtäring	6·06	6·55	0·61	6·06	0·83	0·72	0·06	0·73

Bland matvarorna drog mjölk och grädde den största utgiften, 131 kr. eller 15·61 % av födoämnesbudgeten. Närmast härefter i betydelse kom kött med 108 kr. eller 12·85 %, bröd med 94 kr. eller 11·18 % och smör med 90 kr. eller 10·69 %. Dessa fyra artiklar upptogo tillsammans hälften (50·33 %) av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen. För grönsaker (inkl. potatis), frukter, bär m. m. utgavos 66 kr. (7·85 %), för mjöl 57 kr. (6·77 %), för socker och sirap 52 kr. (6·21 %), för kaffe 31 kr. (3·70 %), för ägg 31 kr. (3·67 %), för margarin 26 kr. (3·11 %) samt för charkuterivaror 26 kr. (3·06 %). Vad beträffar övriga matvaroutgifter, må nämnas, att utgifterna för fisk voro jämförelsevis obetydliga, endast 24 kr. eller 2·89 % av budgeten.

Med avseende å vissa slags matvaror torde en närmare redogörelse vara av intresse. Utgifterna för kött (och fläsk), vilka stego från 90 kr. inom den lägsta till 147 kr. inom den högsta utgiftsgruppen eller från 12·22 till 13·45 % av födoämnesutgifterna, fördelade sig på olika slag på följande sätt.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Kött	107·59	100·0
färskt kött	78·41	72·9
oxkött	28·53	26·5
kalvkött	13·30	12·4
får- och lammkött	1·51	1·4
fläsk	26·57	24·7
annat färskt kött	5·73	5·3
organ, ben och blod	2·77	2·6
konserverat kött	29·18	27·1
nötkött	2·64	2·4
fläsk	26·54	24·7

Av utgifterna för kött kommo sålunda bortåt tre fjärdedelar (72·9 %) på färskt och något över en fjärdedel på salt, torkat eller rökt kött. Bland de olika köttsorterna gick något mer än en fjärdedel (26·5 %) till färskt oxkött. Ungefär hälften (49·4 %) av hela utgiftsbeloppet för kött kom på fläsk, varav lika mycket på färskt som på salt och rökt fläsk.

Största delen (88·1 %) av utgifterna för charkuterivaror gick till korv och sylta och endast 11·9 % på övriga hithörande varor (färdiglagad mat och uppskuret).

Konsumtionen av olika slags fisk fördelade sig efter kostnad, såsom nedanstående översikt utvisar.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Fisk	24·24	100·0
färsk fisk	13·08	54·0
sill	1·66	6·8
strömming	2·56	10·6
annan färsk fisk	8·86	36·6
konserverad fisk	11·16	46·0
salt sill	7·76	32·0
salt strömming	0·03	0·1
kabeljo	1·44	5·9
annan fisk	1·93	8·0

Något mer än hälften (54·0 %) av ifrågavarande utgifter gick sålunda till färsk fisk. Av de olika fisksorterna kom salt sill i första rummet med ungefär en tredjedel (32·0 %) av samtliga utgifter för fisk.

Utgifterna för olika slags lantushållningsprodukter, vilka ökades från sammanlagt 273 kr. inom den lägsta till 354 kr. inom den högsta utgiftsgruppen, men vilkas procentuella andel av födoämnesutgifterna sjönk från 37·29 till 32·44 % inom resp. grupper, finnas sammanställda i följande tablå.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Lantushållningsprodukter	298·66	100·0
mjölk och grädde	130·78	43·8
grädde	12·44	4·2
oskummad mjölk	80·61	27·0
skummad mjölk	37·73	12·6
smör	89·53	30·0
margarin	26·05	8·7
ost	16·07	5·4
ägg	30·72	10·3
fett och flott	5·51	1·8

Av utgifterna för mjölk och grädde, vilka upptogo största delen (43·8 %) bland ifrågavarande utgiftsposter, användes något mer än tre femtedelar (61·6 %) till oskummad mjölk, nära tre tiondelar (28·9 %) till skummjölk och en tiondel (9·5 %) till grädde.

Utgifterna för bröd visade stigande procentuell andel av födoämnesutgifterna för de olika utgiftsgrupperna, medan förhållandet var omvänt beträffande utgifterna för mjöl, såsom närmare synes av nedanstående översikt.

Utgifter för:	Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll
	1 000—1 750	1 750—2 500	2 500—3 000	
Bröd i % av födoämnesutgifterna	10·57	11·34	13·90	11·18
Mjöl » » »	7·66	6·18	6·13	6·77

Förbrukningen av olika slags bröd fördelade sig efter kostnaden på följande sätt.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Bröd	93·63	100·0
rågbröd, hårt	37·60	40·2
rågbröd, mjukt	17·54	18·7
vetebröd	4·44	4·7
annat matbröd	8·48	9·1
skorpor	7·62	8·1
kaffebröd, bakelser o. d.	17·95	19·2

Födans sammansättning efter kostnad inom familjer av olika storlek.

	Antal familje- medlemmar			Samt- liga hus- håll	Antal familje- medlemmar			Samt- liga hus- håll
	2-4	5-6	7 och flera		2-4	5-6	7 och flera	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Födo- och njutningsämnen	752·31	882·29	1057·94	837·50	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Matvaror	703·15	841·64	1004·34	789·25	93·46	95·39	94·93	94·24
1. animaliska	423·90	471·87	560·33	459·86	56·34	53·48	52·96	54·91
A. kött	99·55	109·83	130·52	107·59	13·23	12·45	12·34	12·85
B. charkuterivaror	22·67	24·40	36·13	25·60	3·01	2·76	3·41	3·06
C. fisk	21·46	24·23	33·04	24·24	2·85	2·75	3·12	2·89
D. lanthushålln.-produkter	275·95	311·55	356·40	298·66	36·68	35·31	33·69	35·66
mjölk och grädde	120·32	132·27	162·14	130·78	15·99	14·99	15·33	15·61
smör	82·74	103·44	95·96	89·53	11·00	11·73	9·07	10·69
margarin	17·98	28·32	49·02	26·05	2·39	3·21	4·63	3·11
ost	16·43	15·30	15·78	16·07	2·18	1·73	1·49	1·92
ägg	34·20	26·30	24·50	30·72	4·55	2·98	2·32	3·67
fett och flott	4·28	5·92	9·00	5·51	0·57	0·67	0·85	0·66
E. konserver	3·95	1·60	3·00	3·29	0·53	0·18	0·28	0·39
F. övriga	0·32	0·26	1·24	0·48	0·04	0·03	0·12	0·06
2. vegetabiliska	279·25	369·77	444·01	329·39	37·12	41·91	41·97	39·33
A. bröd	73·42	108·32	141·57	93·63	9·76	12·28	13·38	11·18
B. mjöl	45·82	69·12	77·58	56·69	6·09	7·83	7·33	6·77
C. gryn	10·45	15·32	18·54	13·00	1·39	1·73	1·75	1·55
D. grönsaker, frukt och bär	59·44	67·92	83·12	65·71	7·90	7·70	7·86	7·85
E. socker och sirap	45·81	57·15	66·16	52·04	6·09	6·48	6·25	6·21
F. kaffe	27·78	33·26	38·79	31·02	3·69	3·77	3·67	3·70
G. te, choklad	3·91	6·00	3·76	4·31	0·52	0·68	0·36	0·52
H. kryddor	5·41	5·86	7·28	5·76	0·72	0·61	0·69	0·69
K. övriga	7·21	7·32	7·21	7·23	0·96	0·83	0·68	0·86
II. Drycker	18·24	13·86	29·16	19·43	2·43	1·57	2·76	2·32
III. Tobak	11·62	11·27	10·13	11·26	1·54	1·28	0·96	1·34
IV. Förtäring utom hemmet	19·30	15·52	14·31	17·56	2·57	1·76	1·35	2·10

Av dessa utgifter kom på hårt rågröd två femtedelar (40·2 %) samt på mjukt rågröd och kaffebröd m. m. vardera bortåt en femtedel (resp. 18·7 och 19·2 %).

Vad de olika mjölsorterna beträffar, drog vetemjöllet den största utgiften eller 88·2 %, varefter kom rågmjöl med 6·7 och annat mjöl med 5·1 %.

Av utgifterna för gryn användes tre femtedelar (59·5 %) för havregryn, en fjärdedel (25·5 %) för risgryn samt 15·0 % för andra grynsorter.

Utgifterna för grönsaker, frukter, bär m. m. fördelade sig, såsom efterföljande tablå utvisar.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Grönsaker, frukter, bär, m. m.	65·71	100·0
ärter, gula, gröna	2·37	3·6
bruna bönor	1·03	1·6
grönsaker, rotfrukter	11·31	17·2
potatis	21·96	33·4
frukt och bär	29·04	44·2

Bland dessa utgifter kom 44.2 % på frukt och bär samt 33.4 % på potatis.

Av utgifterna för dryckesvaror, som i genomsnitt belöpte sig till 19 kr., användes nära hälften (48.6 %) till brännvin och andra spirituösa drycker, 42.3 % till svagdricka och alkoholfria drycker samt 9.1 % till öl, porter och vin.

Vad slutligen beträffar utgifterna för förtäring utom hemmet, som i genomsnitt utgjorde 18 kr., kom bortåt två tredjedelar (65.5 %) på måltider samt en tredjedel (34.5 %) på annan förtäring.

Inom *familjer av olika storlek* var födans sammansättning ur kostnadsynpunkt, såsom tabellen å föregående sida utvisar.

Alla viktigare näringsmedel med undantag för smör, ost och ägg, utvisade stegrade utgifter med ökat personantal.

Vad matvarorna beträffar, framgår av tabellen, att ju större familjens personantal blir, desto mindre är förbrukningen av animaliska och större av vegetabiliska näringsmedel, under förutsättning att den totala årsutgiften är densamma.

Utgifterna till kött, lantushållningsprodukter samt förtäring utom hemmet utgjorde en mindre andel av födoämnesbudgeten, ju talrikare familjen blev. Däremot ökades i samma förhållande den procentuella andel, som kom på förbrukning av bröd, mjöl och gryn. Utgiften till smör var minst bland familjer om 7 och flera personer, vilka å andra sidan hade större förbrukning av billigare fettämnen, margarin samt fett och flott.

IV. Inkomster och utgifter per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper.

De i det föregående meddelade uppgifterna angående inkomster och utgifter hava samtliga varit medeltalssiffror per hushåll. Då emellertid hushållen varken med hänsyn till familjemedlemmarnas antal, kön eller ålder äro likartade samt ej heller alla medlemmarna deltagit i konsumtionen under lika lång tid eller i samma utsträckning, har detta gjort, att medeltalssiffrorna inom de olika grupperna ej blivit fullt jämförbara. Härtill kommer även den omständigheten, att en del familjer haft inackorderade, spisgäster eller inneboende samt tjänare o. s. v. Det må dock erinras om, att av västeråshushållen de båda lägre utgiftsgrupperna av de tre i textavdelningen berörda hade i genomsnitt ungefär lika stort antal familjemedlemmar, resp. 4·5 och 4·6, samt att inackorderade, inneboende och tjänare förekommo i jämförelsevis ringa utsträckning, varför de faktorer, som verkat förryckande på resultatet i dessa hänseenden, ej kunnat vara av någon vidare betydelse.

För att emellertid möjliggöra en fullt tillförlitlig jämförelse av konsumtionsförhållandena mellan familjer av olika beskaffenhet har man vid undersökningar av detta slag funnit det nödvändigt att åstadkomma en enhet, som kan användas såsom måttstock vid dylika jämförelser och varigenom inverkan av ovannämnda störande faktorer bortelimineras.

Av de många olika system som härvidlag tillämpats, har det i förevarande undersökning befunnits lämpligast att följa detsamma, som kom till användning vid stockholmsundersökningen 1907—1908 och som sedan använts vid liknande undersökningar i Finland 1908—1909 och i Norge 1912—1913. Detta enhetssystem är uppgjort med hänsyn ej blott till födoämneskonsumtionen utan även till övriga utgifter. En vuxen mans förbrukning har satts = 1·0 och en vuxen kvinnas = 0·8. För de olika åldersåren äro enhetstalen följande.

Åldersår	Konsumtionsenheter	
	män	kvinnor
0—3	0·1	0·1
4—6	0·2	0·2
7—9	0·3	0·3
10—12	0·4	0·4
13—14	0·5	0·5
15—16	0·7	0·6
17—18	0·9	0·7
19 och däröver	1·0	0·8

Huvudändamålet med användandet av dessa enhetstal på budgeten har varit att beräkna, huru mycket av inkomster och utgifter som under hela

året kom på varje enhet av familjens egna medlemmar. Familjens av medlemmarnas antal, kön och ålder bestämda enhetstal hava därför måst undergå reduktion med hänsyn till de faktorer, som inverkat störande på konsumtionsförhållandena. En familjemedlems frånvaro under en del av räkenskapsåret har sålunda borteliminerats på det sätt, att hans enhetstal reducerats beträffande de utgiftsposter, som berörts av frånvaron. I de hushåll, där det förekommit inackorderade, spisgäster eller inneboende, har familjens enhetstal ökat för de utgiftsposters vidkommande, som berörts av dessa faktorer. Den utgiftssumma, som kom på inackorderade och inneboende, har dragits från motsvarande inkomstpost, varigenom familjens netto-behållning återstår. I de familjer, där det förekom tjänarinna, hava utgifterna för hennes konsumtion lagts till utgifterna för tjänare.

Enhetstalen i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper framgå av nedanstående översikt.

Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll
1000—1500	1500—1750	1750—2000	2000—2500	2500—3000	
2.2	2.5	2.4	3.1	3.1	2.6
2.4		2.7			

I tab. 2 i tabellbilagan meddelas en översikt i absoluta och relativa tal av inkomster och utgifter per konsumtionsenhet i medeltal inom fem olika utgiftsgrupper. I tabellen å sid. 40 hava utgiftsgrupperna begränsats till 3, och lämnas här en översikt av utgifternas fördelning på de olika huvudtitlarna. Födans sammansättning per konsumtionsenhet (efter kostnad) belyses i absoluta och relativa tal av tabellen å sid. 41—42.

Beträffande utgiftsbeloppen inom de olika grupperna framgår det även här, att genomsnittsutgifterna per konsumtionsenhet eller vuxen man voro större inom de högre än inom de lägre utgiftsgrupperna. Ökningen inom de olika grupperna var emellertid relativt ej så stor, som då det var fråga om genomsnittsbeloppen per hushåll (se sid. 21). Inom de högre utgiftsgrupperna voro nämligen familjerna, såsom förut nämnts, i regel talrikare än inom de lägre.

I jämförelse med de relativa talen angående genomsnittsutgifterna per hushåll visade sig de olika utgiftsposternas procentuella andel av konsumtionen praktiskt taget oförändrad. Endast bostadsutgiftens procentuella betydelse var något förändrad, nämligen i genomsnitt per hushåll 12.89 % och beräknat per konsumtionsenhet 12.22 % av årsutgifterna. För bränsle och lyse voro siffrorna resp. 4.65 och 4.40 %. De resultat, som ernåtts genom budgeternas reducering till konsumtionsenhet, torde i huvudsak framgå av tabellerna å efterföljande sidor.

Utgifter per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper.

	Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll	Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Utgifter i allt	649 ·55	775 ·82	837 ·78	724 ·67	100 ·00	100 ·00	100 ·00	100 ·00
I. Födo- och njutningsämnen	302·93	338·64	355·50	324 ·23	46·64	43·65	42·43	44 ·74
1. Matvaror	290·72	315·08	329·47	305 ·42	44·76	40·61	39·33	42 ·15
2. Dryckesvaror	5·11	9·69	6·82	7·57	0·79	1·25	0·81	1·04
3. Tobak	3·65	4·98	4·71	4·39	0·56	0·64	0·56	0·61
4. Förtäring utom hemmet	3·45	8·89	14·50	6 ·85	0·53	1·15	1·73	0·94
II. Bostad	80·61	96·74	73·52	88 ·55	12·41	12·47	8·77	12 ·22
III. Bränsle och lyse	27·64	35·47	31·13	31 ·86	4·26	4·57	3·72	4·40
IV. Inventarier	27·91	38·96	53·33	34 ·95	4·30	5·02	6·37	4·82
V. Beklädnad	85·49	102·87	143·27	97 ·46	13·16	13·26	17·10	13 ·45
VI. Tvätt och renhållning	11·08	11·39	12·42	11 ·31	1·71	1·47	1·48	1·56
VII. Hygien	10·53	12·34	9·67	11 ·42	1·62	1·59	1·15	1·58
VIII. Intellectuella ändamål	10·23	13·25	19·55	12 ·28	1·58	1·71	2·33	1·69
IX. Förenings- och försäkringsavgifter	28·88	34·94	16·55	31 ·35	4·45	4·50	1·98	4·33
X. Gåvor, understöd till anhöriga	8·70	13·76	32·89	12 ·59	1·34	1·77	3·93	1·74
XI. Skatter	30·09	48·19	42·17	40 ·06	4·63	6·21	5·03	5·53
XII. Nöjen och förströelser	5·48	7·14	9·48	6 ·55	0·84	0·92	1·13	0·90
XIII. Resor	8·46	9·77	18·66	9 ·68	1·30	1·26	2·23	1·33
XIV. Ränta å lån	0·71	1·35	6·79	1 ·36	0·11	0·17	0·81	0·19
XV. Telefon, post- och skrivtensilier	2·10	1·80	7·85	2 ·25	0·32	0·23	0·94	0·31
XVI. Lottsedlar	2·89	4·32	3·92	3 ·68	0·44	0·56	0·47	0·51
XVII. Utgifter för tjänare och hjälp	3·66	2·22	0·30	2 ·74	0·56	0·29	0·04	0·38
XVIII. Övriga utgifter	2·16	2·67	0·78	2 ·35	0·33	0·35	0·09	0·32

Utgifter för födo- och njutningsämnen per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper.

	Årsutgift, kronor			Samt- liga hushåll	Årsutgift, kronor			Samt- liga hushåll
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Födo- och njutningsämnen	302 ·93	338 ·64	355 ·50	324 ·23	100 ·00	100 ·00	100 ·00	100 ·00
I. Matvaror	290·72	315·08	329·47	305 ·42	95·97	93·04	92·68	94 ·20
1. animaliska	168·68	185·07	184·82	178 ·04	55·68	54·65	51·99	54 ·91
A. kött	37·10	44·81	47·83	41 ·67	12·25	13·23	13·45	12 ·85
a. färskt kött	26·13	33·33	37·23	30 ·46	8·63	9·84	10·47	9 ·39
oxkött	9·70	11·91	13·08	11 ·03	3·20	3·52	3·69	3 ·40
kalvkött	4·64	5·72	4·35	5 ·19	1·53	1·69	1·22	1 ·60
fär- och lammkött	0·45	0·57	1·86	0 ·59	0·15	0·17	0·52	0 ·18
fläsk	8·95	11·36	11·95	10 ·36	2·96	3·35	3·36	3 ·20
annat färskt kött	1·49	2·58	4·38	2 ·21	0·49	0·76	1·23	0 ·68
organ, ben och blod	0·90	1·19	1·61	1 ·08	0·30	0·35	0·45	0 ·33
b. konserv. kött (salt, rökt el. torkat)	10·97	11·48	10·60	11 ·21	3·62	3·39	2·98	3 ·46
nöttkött	0·54	1·46	0·48	1 ·01	0·18	0·43	0·13	0 ·31
fläsk	10·43	10·02	10·12	10 ·20	3·44	2·96	2·85	3 ·15
B. charkuterivaror	8·44	11·07	9·44	9 ·86	2·78	3·27	2·66	3 ·04
a. koryv och sylta	7·54	9·67	8·33	8 ·69	2·49	2·86	2·35	2 ·68
b. färdiglagad mat och uppskuret	0·99	1·40	1·11	1 ·17	0·29	0·41	0·31	0 ·36
C. fisk	9·12	9·70	8·92	9 ·41	3·01	2·86	2·51	2 ·90
a. färsk fisk	4·94	5·18	5·42	5 ·09	1·63	1·53	1·52	1 ·57
sill	0·70	0·62	0·56	0 ·65	0·23	0·18	0·16	0 ·20
strömming	0·96	1·11	0·18	1 ·00	0·32	0·33	0·05	0 ·31
annan färsk fisk	3·28	3·45	4·68	3 ·44	1·08	1·02	1·31	1 ·06
b. konserv. fisk (salt, inl., torkad, rökt)	4·18	4·52	3·50	4 ·32	1·38	1·33	0·99	1 ·33
salt sill	3·00	3·07	2·35	3 ·00	0·99	0·90	0·66	0 ·93
salt strömming	—	0·02	—	0 ·01	—	0·01	—	0 ·00
kabeljo	0·50	0·62	0·38	0 ·56	0·17	0·18	0·11	0 ·17
annan fisk	0·68	0·81	0·77	0 ·75	0·22	0·24	0·22	0 ·23
D. konserver	0·94	1·47	2·21	1 ·28	0·31	0·43	0·62	0 ·40
E. lantushållningsprodukter o. d.	112·88	117·93	115·32	115 ·63	37·26	34·83	32·44	35 ·66
a. mjölk och grädde	51·06	50·12	51·72	50 ·60	16·86	14·80	14·55	15 ·61
grädde	4·94	4·48	7·52	4 ·84	1·63	1·32	2·12	1 ·49
oskummad mjölk	30·00	32·39	29·02	31 ·18	9·91	9·57	8·16	9 ·62
skummad mjölk	16·12	13·25	15·18	14 ·58	5·32	3·91	4·27	4 ·50
b. smör	30·90	37·57	36·92	34 ·68	10·20	11·10	10·38	10 ·70
c. margarin	10·94	9·60	7·26	10 ·05	3·61	2·83	2·04	3 ·10
d. ost	5·70	6·91	4·13	6 ·24	1·88	2·04	1·16	1 ·92
e. ägg	12·19	11·40	14·49	11 ·91	4·02	3·37	4·08	3 ·67
f. fett och flott	2·09	2·33	0·80	2 ·15	0·69	0·69	0·23	0 ·66
F. övriga animaliska matvaror	0·20	0·09	1·10	0 ·19	0·07	0·03	0·31	0 ·06

Utgifter för födo- och njutningsämnen per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper (forts.)

	Årsutgift, kronor			Samt- liga hushåll	Årsutgift, kronor			Samt- liga hushåll
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
2. vegetabiliska	122.04	130.01	144.65	127.38	40.29	38.39	40.69	39.29
A. bröd	32.13	38.36	49.39	36.28	10.61	11.33	13.89	11.19
a. rågbröd, hårt	13.73	15.53	11.62	14.55	4.53	4.59	3.27	14.49
b. rågbröd, mjukt	5.70	7.85	4.34	6.74	1.88	2.32	1.22	2.08
c. vetebröd	1.23	1.42	8.97	1.74	0.41	0.42	2.52	0.54
d. annat matbröd	2.62	3.63	5.90	3.22	0.87	1.07	1.66	1.02
e. skorpor	2.88	2.96	3.59	2.96	0.95	0.87	1.01	0.91
f. kaffebröd, bakelser o. d.	5.97	6.97	14.97	6.97	1.97	2.06	4.21	2.15
B. mjöl	23.18	20.76	21.79	21.85	7.65	6.13	6.13	6.74
a. vete	20.00	18.74	18.20	19.25	6.60	5.53	5.12	5.94
b. råg	2.01	0.94	2.30	1.47	0.66	0.28	0.65	0.45
c. annat	1.17	1.08	1.29	1.13	0.39	0.32	0.36	0.35
C. gryn	4.70	5.28	5.52	5.04	1.55	1.56	1.55	1.55
a. havre	2.71	3.30	2.56	3.01	0.89	0.98	0.72	0.93
b. ris	1.29	1.22	1.96	1.28	0.43	0.36	0.55	0.39
c. andra	0.70	0.76	1.00	0.75	0.23	0.22	0.28	0.23
D. grönsaker, frukter, bär m. m.	24.24	26.28	27.21	25.46	8.00	7.76	7.66	7.85
a. ärter, gula, gröna	0.77	1.07	0.63	0.92	0.25	0.32	0.18	0.28
b. bruna bönor	0.41	0.38	0.45	0.40	0.13	0.11	0.13	0.12
c. grönsaker, rotfrukter	3.93	4.76	4.77	4.40	1.30	1.41	1.34	1.86
d. potatis	8.29	8.79	7.68	8.52	2.74	2.59	2.16	2.63
e. frukt och bär	10.84	11.28	13.68	11.22	3.58	3.33	3.85	3.46
E. socker och sirap	19.97	20.04	21.68	20.10	6.59	5.92	6.10	6.20
a. socker	18.72	19.03	19.49	18.93	6.18	5.62	5.48	5.84
b. sirap	1.25	1.01	2.19	1.17	0.41	0.30	0.62	0.36
F. kaffe	10.98	12.72	13.06	11.99	3.62	3.75	3.67	3.70
G. te, choklad	1.47	1.86	0.97	1.65	0.49	0.55	0.27	0.51
H. kryddor	2.38	2.11	2.17	2.23	0.79	0.62	0.61	0.69
K. övriga vegetabiliska matvaror	2.99	2.60	2.86	2.78	0.99	0.77	0.81	0.86
II. Dryckesvaror	5.11	9.69	6.82	7.57	1.69	2.86	1.92	2.34
A. brännvin, spirituosa	2.30	5.09	1.10	3.68	0.76	1.50	0.31	1.14
B. öl, porter o. dyl.	0.35	0.98	0.57	0.69	0.12	0.29	0.16	0.21
C. svagdricka, läskedrycker	2.46	3.62	5.15	3.20	0.81	1.07	1.45	0.99
III. Tobak, snus, cigarrer, cigaretter	3.65	4.98	4.71	4.39	1.20	1.47	1.32	1.35
IV. Förtäring utom hemmet	3.45	8.89	14.50	6.85	1.14	2.63	4.08	2.11
A. måltider	0.94	6.42	14.30	4.49	0.31	1.90	4.02	1.88
B. annan förtäring	2.51	2.47	0.20	2.36	0.83	0.73	0.06	0.73

V. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag.

I anvisningarna för hushållsböckernas förande ingick även en uppmaning att för vissa, särskilt angivna varuslag ange den varumängd, som inköpts. Denna uppmaning har också efterkommit så väl, att det blivit möjligt att för samtliga 68 hushåll beräkna de kvantiteter, som konsumerats under räkenskapsåret. Även rörande de kvantiteter, som under tiden producerats av familjen själv eller erhållits såsom gåva m. m., har uppgift lämnats.

Beträffande brödförbrukningen skulle i hushållsböckerna endast angivas kvantiteten av inköpt hårt rågbröd. Kvantitetssiffrorna för övriga brödsorter hava därför måst beräknas med ledning av uppgifter, som kommitterade för undersökningen inhämtat från bagerier och brödhandlande i Västerås angående pris och vikt å de vanligast förekommande brödsorterna. På grundvalen av dessa uppgifter har uträknats ett medelpris för vetebröd av 46 öre och för mjukt rågbröd av 38.5 öre per kg., och hava sedan kvantitetsuppgifterna erhållits genom att dividera utgiftsbeloppen för resp. brödsorter med dessa medelpriser. Utgifterna för »annat matbröd», under vilken rubrik en del familjer hänfört så gott som hela sin matbrödskonsumtion, hava uppdelats med $\frac{1}{6}$ på vetebröd och $\frac{4}{5}$ på mjukt rågbröd eller ungefär i samma proportion som inom de familjer, vilka specificerat sin brödförbrukning. De på detta sätt erhållna kvantitetstalen hava sedan lagts till förbrukningen av vetebröd och mjukt rågbröd. Kvantitetssiffrorna för skorpor hava vunnits genom att dividera utgiftsbeloppet med medelpriset enligt socialstyrelsens prisstatistik (82 öre per kg.).

I tab. 3 meddelas en översikt av de konsumerade kvantiteterna av vissa varuslag i medeltal per hushåll inom fem olika utgiftsgrupper samt inom arbetar- och tjänstemannahushåll. I tab. 4 hava samma kvantiteter beräknats i medeltal per konsumtionsenhet inom nämnda grupper. Ett sammandrag av dessa båda tabeller återfinnes å nästföljande sida, där kvantitetstalen uträknats såväl i genomsnitt per hushåll som per konsumtionsenhet inom trenne olika utgiftsgrupper.

Beträffande de konsumerade kvantiteterna, vilka i fråga om genomsnittskonsumtionen hänföra sig till ett hushåll om ca 1 900 kronors årsutgift och nära 5 familjemedlemmar, hänvisas till tabellen. Inom de olika utgiftsgrupperna synes vid omräkningen till konsumtionsenheter ej framträda någon bestämd tendens i fråga om de förbrukade varumängderna, vilket ju är förklarligt, då de i undersökningen ingående familjerna samtliga representera mindre bemedlade och socialt ungefär likställda lager. Det torde dock för tjäna påpekas, att förbrukningen av kött och smör visade stegring i de högre utgiftsgrupperna, medan konsumtionen av margarin visade minskning.

Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag.

	Kvantitet	I genomsnitt per hushåll				I genomsnitt per konsumtionsenhet			
		Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll	Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll
		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
I. Matvaror.									
1. kött	kg.	64.69	84.74	100.04	76.28	26.82	31.52	32.62	29.57
A. färskt kött		46.25	62.87	77.47	55.94	19.18	23.51	25.26	21.75
oxkött	>	19.58	26.06	34.80	23.49	8.10	9.70	11.35	9.10
kalvkött	>	9.63	13.52	10.82	11.63	4.01	5.07	3.53	4.54
fär- och lammkött	>	0.85	1.16	4.07	1.15	0.35	0.44	1.32	0.45
fläsk	>	16.19	22.13	27.78	19.67	6.72	8.30	9.06	7.66
B. konserverat kött	>	18.44	21.87	22.57	20.34	7.64	8.01	7.36	7.82
nötkött	>	0.97	3.01	1.26	2.00	0.39	1.11	0.41	0.77
fläsk	>	17.47	18.86	21.31	18.34	7.25	6.90	6.95	7.05
2. fisk: salt sill	>	21.69	23.99	20.61	22.79	8.95	8.91	6.72	8.81
kabeljo	>	2.26	3.11	2.17	2.68	0.94	1.15	0.71	1.04
3. mjölk	l	1 059.28	1 116.59	1 273.17	1 097.37	437.94	414.10	415.16	424.37
A. oskummad mjölk		471.33	565.02	588.17	523.33	194.25	210.40	191.79	202.49
B. skummad mjölk	>	587.95	551.57	685.00	574.04	243.69	203.70	223.37	221.88
4. smör	kg.	34.10	46.13	53.30	40.96	14.12	17.15	17.38	15.87
5. margarin	>	19.36	19.36	16.73	19.25	8.01	7.14	5.46	7.42
6. ost	>	11.85	14.44	9.33	13.03	4.89	5.41	3.04	5.06
7. ägg	st.	415	433	615	433	171	162	201	168
8. bröd: rågröd, hårt	kg.	89.77	111.26	95.00	100.75	37.29	41.21	30.98	38.98
rågröd, mjukt	>	46.88	76.47	77.93	63.05	19.12	28.42	25.41	24.40
vetebröd	>	11.07	11.00	61.46	13.26	4.51	4.07	20.04	5.13
skorpor	>	8.46	9.68	13.41	9.29	3.50	3.60	4.37	3.60
9. mjöl	>	192.51	188.17	230.95	192.04	79.49	69.36	75.31	74.01
A. vetemjöl	>	165.36	170.80	188.50	169.10	68.32	62.89	61.47	65.13
B. rågmjöl	>	20.48	10.79	33.50	16.21	8.42	4.01	10.92	6.27
C. potatismjöl	>	3.19	2.85	4.11	3.06	1.31	1.07	1.34	1.19
D. havremjöl	>	1.89	2.55	3.67	2.30	0.78	0.96	1.20	0.90
E. ej spec.	>	1.59	1.18	1.17	1.37	0.66	0.43	0.38	0.52
10. gryn	>	31.69	39.11	46.80	36.07	13.04	14.64	15.26	13.99
A. havregryn	>	18.41	24.72	22.17	21.73	7.58	9.27	7.23	8.44
B. risgryn	>	8.04	8.28	15.00	8.47	3.32	3.11	4.89	3.29
C. korngryn	>	3.62	3.95	6.83	3.93	1.48	1.47	2.23	1.52
D. mannagryn	>	1.11	1.70	2.50	1.46	0.45	0.63	0.81	0.56
E. ej spec.	>	0.51	0.46	0.30	0.48	0.21	0.16	0.10	0.18
11. örter, gula, gröna	>	7.08	11.18	8.05	9.18	2.93	4.20	2.62	3.57
12. bruna böror	>	2.36	2.48	3.33	2.46	0.97	0.91	1.09	0.94
13. potatis	l.	355.21	419.54	437.67	391.01	147.03	155.87	142.72	151.38
14. socker	kg.	75.46	85.36	98.87	81.44	31.16	31.64	32.24	31.47
15. kaffe	>	13.38	17.23	19.28	15.57	5.54	6.39	6.29	6.02
II. Drycker.									
1. maltdrycker (öl, porter)	l.	1.41	5.97	1.44	3.70	0.68	2.25	0.47	1.44
2. brännvin och spirituosa	>	3.01	8.05	1.67	5.47	1.25	3.03	0.54	2.13
III. Bränsle o. belysningsmaterial.									
1. ved	famn	1.11	1.75	2.75	1.50	0.45	0.62	0.70	0.55
A. björkved	>	0.33	0.71	1.33	0.56	0.13	0.25	0.34	0.21
B. barrved	>	0.78	1.04	1.42	0.94	0.32	0.37	0.36	0.34
2. kol	hl.	1.45	3.54	7.67	2.78	0.59	1.23	1.74	1.01
3. koks	>	2.02	4.13	3.33	3.00	0.82	1.44	0.08	1.09
4. gas	kbm.	15.21	44.22	38.33	30.73	6.29	15.37	5.43	10.93
5. fotogen	l.	93.15	103.07	107.33	98.74	37.65	35.59	31.95	36.29
6. elektrisk kraft	kilow.	5.75	11.96	34.00	10.45	2.70	4.54	4.81	3.76

Anm. De med medieval stil angivna kvantitetstalen för mjukt rågröd, vetebröd och skorpor äro approximativa (jfr sid. 43).

VI. Prislägen å vissa varuslag.

I tab. 5 meddelas uppgifter såväl i genomsnitt för samtliga hushåll som för de olika utgiftsgrupperna angående priset på vissa varuslag, som inköpts under räkenskapsåret. Siffrorna hava erhållits genom att dividera utgiftsbeloppet för de olika varuslagen med de konsumerade kvantiteterna av samma varuslag. Inom de olika utgiftsgrupperna utvisa siffrorna en del skiljaktigheter, huvudsakligen beroende på i vilken omfattning billigare eller dyrare kvaliteter kommit till användning.

Som bekant hör Västerås till de orter, från vilka socialstyrelsen alltsedan år 1905 regelbundet erhåller uppgifter angående priser å vissa viktigare livsmedel. En jämförelse mellan livsmedelspriserna enligt denna prisstatistik och de priser, som på ovannämnda sätt erhållits ur hushållsböckerna, torde därför vara av intresse. Å nästföljande sida lämnas en översikt av medelpriserna för vissa varuslag enligt socialstyrelsens prisstatistik och enligt hushållsböckerna under bokföringsåret eller tiden oktober 1913—september 1914.

Såsom framgår av tablån, visade de båda sifferserierna på det hela taget en anmärkningsvärd överensstämmelse sinsemellan. De skiljaktigheter, som förekommo mellan å ena sidan de under året faktiskt betalda priserna enligt hushållsböckerna och å andra sidan medelsiffrorna enligt prisstatistiken, låta väl förklara sig av materialets olika beskaffenhet, varvid särskilt följande omständigheter må tagas i betraktande. Vad angår de prisuppgifter å livsmedel, som insamlas till prisstatistiken, skola dessa enligt föreskrift för vederbörande uppgiftsinsamlare avse ordinär vara utom i de fall, där för ett varuslag särskilt föreskrives, att priset å bästa eller billigaste kvalitet skall angivas. Enligt hushållsstatistiken växlar däremot varornas kvalitet såväl inom olika hushåll som inom samma hushåll vid olika inköpstillfällen. Vidare skola uppgifterna till prisstatistiken avse kontant köp av den kvantitet i lös vikt, som för varje varuslag anges, och icke av större parti. En del bokförare hava däremot under året inköpt större partier av vissa varor, varigenom de kunnat få lägre pris, medan åter varorna fördyrats för andra, som inköpt små partier, hektogramvis etc. En annan omständighet, som beträffande vissa varor, med efter årstiden varierande priser, är av betydelse, är den, att dessa varor vanligen inköpas i större mängd, då priserna stå lägst, vilket medför ett lägre medelpris enligt hushållsstatistiken än enligt prisstatistiken, som utvisar årsmedeltalet av månadsuppgifterna. Härigenom förklaras exempelvis den stora differensen å äggpriserna, 29 öre per tjog, vilka enligt prisstatistiken noterades högst i december 1913 med 2.36 kr. och lägst i maj 1914 med 1.24 kr. per tjog. Dessutom må nämnas, att äggpriserna enligt prisstatistiken endast avse färska svenska ägg, medan även en del konserverade eller ryska ägg förekommit bland av hushållsbokförarna

Livsmedelspriser i Västerås oktober 1913—september 1914.

Varuslag	Kvantitet	Enligt prisstatistiken	Enligt levnadskostnadsundersökningen
		öre	öre
Mjök: oskummad	l.	15	15
handskummad	»	7	} 7
separerad	»	6	
Smör: bords- (mejeri-)	kg.	235	} 219
mat- (lands-)	»	218	
Ost: helfet, okryddad	»	158	} 123
halvfet, »	»	118	
skummjölks-, »	»	53	
Margarin, växt-	»	132	135
Ägg	tjog	169	140
Potatis	5 l.	29	30
Ärter, gula, gröna	kg.	27	26
Bruna bönor	»	43	42
Mjöl: vete-	»	30	30
råg-	»	20	} 23
rågsikt-	»	26	
Gryn: havre (ångpreparerade)	»	35	36
ris-	»	36	39
Rågbröd: hårt	»	35	37
mjukt	»	40	(38.5)
Vetebröd: mjukt { bakat med vatten	»	41	} (46)
» » mjölk	»	54	
Nötkött: färskt, stek	»	112	121
Kalvkött, stek: gödkalv	»	124	} 114
spädkalv	»	74	
Färskött: färskt, stek	»	147	132
Fläsk: färskt	»	139	135
salt	»	140	145
Salt sill	»	36	34
Kabeljo	»	54	54
Kaffe	»	154	199
Socket	»	61	60
Fotogen	l.	18	19
Björkved, osågad	famn	2948	2415
Barrved »	»	2138	1751
Kol: antracit	hl.	387	362
engelska, hushålls-	»	225	233
Koks: gasverks, krossad	»	155	} 170
engelsk kamin	»	175	

inköpta ägg. Beträffande kaffe må anföras, att medelpriset enligt prisstatistiken avser obränt kaffe, Santos, medan såväl andra och dyrare kvaliteter, som bränt och malet kaffe, förekommit bland de av västeråsfamiljerna inköpta kvantiteterna. Vedpriserna uppvisade, såsom synes av tablån, ganska stora differenser. Enligt inhämtade upplysningar torde de låga vedpriser, som framgå av hushållsstatistiken, till stor del bero därpå, att arbetarna vid Allmänna Svenska Elektriska A.-B. och A.-B. Svenska Metallverken, vilka utgjorde ungefär hälften av samtliga bokförare, av arbetsgivaren tillhandahöllös ved till betydligt lägre pris än det vanliga marknadspriset.

Efter vad ovan anställda jämförelse givit vid handen måste de i socialstyrelsens prisstatistik meddelade prisuppgifterna å vissa livsfrönödenheter, vad Västerås beträffar, i stort sett anses synnerligen väl överensstämma med de priser, som en familj av de mindre bemedlade samhällsklasserna faktiskt betalar för tillfredsställande av de viktigare levnadsbehoven.

VII. Jämförelse mellan inkomsternas och utgifternas fördelning bland mindre bemedlade i Västerås och Stockholm.

Såsom i det föregående flera gånger nämnts, har Stockholms stads statistiska kontor utfört en undersökning angående levnadskostnaderna i Stockholm åren 1907—1908.¹ Då Stockholm på grund härav ej ansetts behöva medtagas i riksundersökningen, har emellertid bearbetningen av det föreliggande materialet gått ut på att så långt sig göra låter möjliggöra en jämförelse mellan de av riksundersökningen berörda orterna och Stockholm. En omständighet, som härvid erbjudit vissa vanskligheter, ligger däri, att undersökningarna ifråga ej avse samma tid, varför förändringar i prisnivån, som ägt rum under de mellanliggande sex åren, kunna inverka på resultatet av jämförelsen. Det må nämnas, att prisstegringen i Stockholm å viktigare livsmedel samt bränsle och lyse under tiden 1907—1908 till 1913—1914 beräknats uppgå till ca 7 %.

Liksom vid riksundersökningen utgjordes primärmaterialen även vid stockholmsundersökningen av hushållsböcker förda av familjerna själva under ett helt års tid. Hushållsboksformuläret representerade däremot vid stockholmsundersökningen en annan typ, i det att den s. k. tvångsfria bokföringen tillämpades, varvid hushållsföreståndaren endast hade att i tidsföljd anteckna inkomster och utgifter med största möjliga specifikation.

Antalet utlämnade hushållsböcker utgjordes vid stockholmsundersökningen 270, av vilka 180 (66·7 %) återkommo ordentligt ifyllda för ett helt år. Av dessa bearbetades 150 och utgallrades 30 såsom representerande mera ovanliga hushållstyper.

Med hänsyn till social nivå hörde stockholmsundersökningens familjer, så när som på ett 20-tal, till arbetarklassen. Familjerna bestodo i Stockholm av i genomsnitt 4·4 och i Västerås av 4·6 personer. I ekonomiskt avseende voro stockholmsfamiljerna något bättre situerade än västeråshushållen, i det genomsnittsutgifterna för de förra belöpte sig till 2 180 kr. och för de senare till 1 874 kr. Då sålunda stockholmshushållen med hänsyn till social nivå och genomsnittligt personantal så nära som möjligt ansluta sig till västeråshushållen samt beträffande genomsnittsutgifterna ej förete väsentliga skilligheter, kommer jämförelsen i det följande att avse samtliga 150 stockholmshushåll.

I efterföljande tablå belyses *inkomsternas* fördelning på olika huvudposter för samtliga västerås- och stockholmshushåll.

¹ Stockholms stads statistik X, nr 1, Stockholm 1910.

Inkomsternas fördelning bland mindre bemedlade i Västerås och Stockholm.

	Medeltal per hushåll			
	Västerås	Stockholm	Västerås	Stockholm
	Kr.	Kr.	%	%
Inkomster i allt	1 911·57	2 140·43	100·00	100·00
I. Inkomst av arbete	1 768·82	1 975·37	92·53	92·29
1. mannens	1 681·44	1 863·35	87·96	87·05
A. huvudinkomst	1 634·37	1 799·37	85·50	84·06
B. biinkomst	47·07	63·98	2·46	2·99
2. hustruns	47·45	57·24	2·48	2·68
3. barnens	39·93	54·78	2·09	2·56
II. Inkomst av inackordering och uthyrning	49·14	89·36	2·57	4·17
III. Sjukhjälp, pension e. dyl.	16·68	19·61	0·87	0·92
IV. Gåvor	21·97	19·59	1·15	0·92
V. Övriga inkomster	54·96	36·50	2·88	1·70

Utgifternas fördelning bland mindre bemedlade i Västerås och Stockholm.

	Medeltal per hushåll				Medeltal per konsumtionsenhet			
	Västerås	Stockholm	Västerås	Stockholm	Västerås	Stockholm	Västerås	Stockholm
	Kr.	Kr.	%	%	Kr.	Kr.	%	%
Utgifter i allt	1874·25	2180·82	100·00	100·00	724·67	880·49	100·00	100·00
I. Födo- o. njutningsämnen	837·50	953·84	44·69	43·74	324·23	382·23	44·74	43·41
1. Matvaror	789·25	848·85	42·11	38·92	305·42	337·23	42·15	38·30
2. Dryckesvaror	19·43	53·26	1·04	2·44	7·57	22·87	1·04	2·60
3. Tobak	11·26	10·18	0·60	0·47	4·39	4·51	0·60	0·51
4. Förtäring utom hemmet	17·56	41·55	0·94	1·91	6·85	17·62	0·95	2·00
II. Bostad	241·66	415·14	12·89	19·04	88·55	153·31	12·22	17·41
III. Bränsle och lyse	87·22	92·32	4·65	4·23	31·86	36·45	4·40	4·14
IV. Inventarier	89·23	80·17	4·76	3·68	34·95	35·37	4·82	4·02
V. Beklädnad	246·07	238·63	13·13	10·94	97·46	98·36	13·45	11·17
VI. Tvätt och renhållning	28·88	33·65	1·54	1·54	11·31	12·92	1·56	1·47
VII. Hygien	29·16	36·42	1·56	1·67	11·42	15·62	1·58	1·77
VIII. Intellekтуella ändamål	31·35	38·60	1·67	1·77	12·28	15·56	1·69	1·77
IX. Förenings- o. försäkr.-avgifter	80·03	87·34	4·27	4·00	31·35	36·36	4·33	4·13
X. Gåvor, understöd till anhöriga	32·14	21·54	1·71	0·99	12·59	12·11	1·74	1·38
XI. Skatter	102·28	97·50	5·46	4·47	40·06	40·32	5·53	4·58
XII. Nöjen och förströelser	16·72	15·05	0·89	0·69	6·55	6·54	0·90	0·74
XIII. Resor	24·70	38·16	1·32	1·75	9·68	16·50	1·33	1·88
XIV. Telefon, post- o. skrivutensilier	5·75	10·97	0·31	0·50	2·25	4·53	0·31	0·51
XV. Lottsedlar	9·41	5·28	0·50	0·24	3·68	2·31	0·51	0·26
XVI. Utgifter för tjänare	2·67	6·52	0·14	0·30	2·74	7·73	0·38	0·88
XVII. Övriga utgifter	9·48	9·69	0·51	0·45	3·71	4·27	0·51	0·48

Inkomsterna utgjorde, såsom synes, i genomsnitt 1 912 kr. för västerås-hushållen och 2 140 kr. för stockholmsfamiljerna. Då årsutgifterna för de förra belöpte sig till 1 874 kr., uppkom sålunda ett överskott på 38 kr., medan de senare uppvisade en brist på i medeltal 40 kr. Av inkomsterna utgjorde arbetsinkomsten relativt lika stor andel, resp. 92·53 och 92·29 %. Mannens arbetsinkomst var jämförelsevis något större i Västerås än i Stockholm, resp. 87·96 och 87·05 %, medan förhållandet var omvänt beträffande hustruns och barnens inkomster, vilka utgjorde resp. 4·57 och 5·24 % av årsinkomsten. Inackordering och uthyrning såsom inkomstkälla spelade större roll i Stockholm än i Västerås (resp. 4·17 och 2·57 %). Inackorderade och inneboende förekommo i Stockholm hos nära hälften av samtliga hushåll mot endast en femtedel av västeråsfamiljerna.

Det största intresset erbjuder emellertid en jämförelse av *utgifterna* och deras fördelning i Västerås och Stockholm. I tabellen å näst föregående sida finnas uppgifter i absoluta och relativa tal rörande utgifternas fördelning på 17 huvudtitlar såväl i medeltal per hushåll som per konsumtionsenhet.

Av de olika utgiftsposterna kommo födo- och njutningsämnen i främsta rummet med 44·69 % av årsutgifterna för västeråsfamiljerna och något mindre eller 43·74 % för stockholmsfamiljerna. Den lägre procentsiffran för de senare beror därpå, att utgifterna för matvaror för västeråsfamiljerna drogo ej mindre än 42·11 % mot endast 38·92 % för stockholmarna. På drycker och förtäring utom hemmet depenserade de senare relativt mer än dubbelt mot de förra (resp. 1·04 och 2·44 samt 0·94 och 1·91 %), medan utgifterna för tobak voro ungefär lika (resp. 0·60 och 0·47 %).

En betydande skillnad förefanns särskilt med avseende på storleken av bostadsutgifterna, vilka för västeråsfamiljerna uppgingo till endast en åttondel (12·89 %) men för stockholmsfamiljerna till nära en femtedel (19·04 %) av årsbudgeten. Då skillnaden beträffande bostadslägenheternas storlek var oväsentlig — i genomsnitt för Stockholm 2·5 och för Västerås 2·3 eldstäder per lägenhet — framträda de dyra bostadsförhållandena i Stockholm. Även i fråga om beklädnadsutgifterna var skillnaden mellan de båda budgeterna synnerligen stor men i omvänt förhållande mot bostadsutgifterna. Under det att västeråsborna härför kunde utgiva 13·13 %, uppgingo de för stockholmarna till endast 10·94 %. Utgifterna för bränsle och belysning samt inventarier voro relativt större i Västerås än i Stockholm (resp. 4·65 och 4·23 samt 4·76 och 3·68 %). Även skatteutgifterna voro åtskilligt högre för västeråsfamiljerna (resp. 5·46 och 4·47 %). För tvätt och renhållning, hygien, intellektuella ändamål samt förenings- och försäkringsavgifter voro utgifterna, såsom närmare framgår av tabellen, ungefär lika stora. Gåvokontot var ej obetydligt större för västeråsfamiljerna än för stockholmsfamiljerna eller resp. 1·71 och 0·99 %. Västeråsfamiljerna offrade även något mera på nöjen och förströelser (resp. 0·89 och 0·69 %) samt på lottsedlar (resp. 0·50 och 0·24 %). Utgifterna för resor, telefon etc. och tjänare voro däremot relativt taget större i Stockholm än i Västerås. Övriga utgifter belöpte sig till 0·51 % för Västerås och 0·45 % för Stockholm.

Födans sammansättning efter kostnad bland mindre bemedlade i Västerås och Stockholm.

	Medeltal per hushåll				Medeltal per konsumtionsenhet			
	Västerås	Stockholm	Västerås	Stockholm	Västerås	Stockholm	Västerås	Stockholm
	Kr.	Kr.	%	%	Kr.	Kr.	%	%
Födo- och njutningsämnen	837.50	953.84	100.00	100.00	324.23	332.23	100.00	100.00
A. Matvaror	789.25	848.85	94.24	88.99	305.42	337.23	94.20	88.23
1. Animaliska	459.86	515.84	54.91	54.08	178.04	206.71	54.91	54.08
a. kött och fläsk	107.59	144.62	12.85	15.16	41.67	58.85	12.85	15.40
b. charkuterivaror	25.60	35.84	3.06	3.76	9.86	14.08	3.04	3.68
c. fisk	24.24	35.98	2.89	3.77	9.41	14.78	2.90	3.87
d. mjölk och grädde	130.78	148.27	15.61	15.55	50.60	59.22	15.61	15.49
e. smör	89.53	72.73	10.69	7.63	34.68	29.07	10.70	7.61
f. margarin	26.05	13.99	3.11	1.47	10.05	4.81	3.10	1.26
g. ost	16.07	19.10	1.92	2.00	6.24	7.60	1.92	1.99
h. ägg	30.72	38.01	3.67	3.98	11.91	15.45	3.67	4.04
i. fett och flott	5.51	6.13	0.66	0.64	2.15	2.40	0.66	0.63
k. övriga animaliska födoämnen	3.77	1.17	0.45	0.12	1.47	0.45	0.46	0.11
2. Vegetabiliska	329.39	333.01	39.33	34.91	127.38	130.52	39.29	34.15
a. bröd	93.63	109.93	11.18	11.53	36.28	42.35	11.19	11.08
b. mjöl	56.69	47.80	6.77	5.01	21.85	18.45	6.74	4.83
c. gryn	13.00	10.44	1.55	1.09	5.04	3.93	1.55	1.03
d. potatis	21.96	23.96	2.62	2.51	8.52	9.55	2.63	2.50
e. övriga rotfrukter o. grönsaker	14.71	13.71	1.76	1.44	5.72	5.51	1.76	1.44
f. frukter och bär	29.04	28.71	3.47	3.01	11.22	11.75	3.46	3.07
g. socker och sirap	52.04	50.74	6.21	5.32	20.10	20.07	6.20	5.25
h. kaffe	31.02	27.04	3.70	2.83	11.99	10.69	3.70	2.80
i. te och choklad	4.31	7.51	0.52	0.79	1.65	2.97	0.51	0.77
k. kryddor	5.76	9.10	0.69	0.95	2.23	3.67	0.69	0.96
l. övriga vegetabiliska födoämnen	7.23	4.07	0.86	0.43	2.78	1.58	0.86	0.42
B. Drycker	19.43	53.26	2.32	5.58	7.57	22.87	2.34	5.98
C. Tobak	11.26	10.18	1.34	1.07	4.39	4.51	1.35	1.18
D. Förtäring utom hemmet	17.56	41.55	2.10	4.36	6.85	17.62	2.11	4.61

Ovanstående tabell innehåller närmare uppgifter angående *födans sammansättning* efter kostnad.

Av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen användes i Västerås 94.24 % till matvaror, 2.32 % till drycker, 1.34 % till tobak samt 2.10 % till förtäring utom hemmet. Stockholms-hushållen hade däremot relativt mindre utgifter för matvaror (88.99 %), medan för drycker och förtäring utom hemmet åtgick betydligt mera (resp. 5.58 och 4.36 %).

Vad först och främst matvarorna beträffar, spela vegetabilierna en vida viktigare roll i västeråsbudgeten än i stockholmskosten. I de senare hushållen gingo endast 34.91 % av utgifterna för födo- och njutningsämnen till vegetabilisk föda, i västeråshushållen däremot 39.33 %. Den proportion, i vilken de olika matvarorna ur kostnadssynpunkt ingå i västerås- och stockholmsbudgeten, belyses närmare av tabellen. Utgifterna för kött uppgingo i västeråsbud-

geten till 12·85 % av födoämnesutgifterna men i den stockholmska till 15·16 %. De senare hushållen utgävo även relativt mera för charkuterivaror (resp. 3·76 och 3·06 %), fisk (resp. 3·77 och 2·89 %) och ägg (resp. 3·98 och 3·67 %). För mjölk och grädde voro däremot utgifterna relativt lika stora (resp. 15·55 och 15·61 %). Detsamma var även fallet med ost samt fett och flott. Västeråshushållen använde å andra sidan betydligt mera till smör (resp. 10·69 och 7·63 %) och margarin (resp. 3·11 och 1·47 %).

Av vegetabilierna kommer i främsta rummet bröd med relativt något mindre utgiftskonto för västerås- än för stockholmsfamiljerna (resp. 11·18 och 11·53 %). En större andel av födoämnesbudgeten åtgick däremot i Västerås till mjöl (resp. 6·77 och 5·01 %), gryn (resp. 1·55 och 1·09 %), rotfrukter och grönsaker exkl. potatis (resp. 1·76 och 1·44 %) frukter och bär (resp. 3·47 och 3·01 %), socker och sirap (resp. 6·21 och 5·32 %) samt kaffe (resp. 3·70 och 2·83 %). Potatis var av ungefär samma betydelse för de båda hushållen (resp. 2·62 och 2·51 %).

Beträffande förbrukningen av olika slags drycker uppvisade de båda budgeterna en del anmärkningsvärda olikheter. Dessa utgifters fördelning i genomsnitt per hushåll i Västerås och Stockholm belyses närmare av nedanstående tablå.

	Västerås		Stockholm	
	kr.	%	kr.	%
Drycker i allt	19·43	100·0	53·26	100·0
Brännvin och annan spirituosa	9·45	48·6	17·77	34·2
Öl, porter och vin	1·76	9·1	28·06	52·1
Svagdricka och läskedrycker	8·22	42·3	7·43	13·7

Av ifrågavarande utgifter, som i Stockholm voro i genomsnitt bortåt tre gånger större än i Västerås eller resp. 53 och 19 kr., använde västeråsfamiljerna icke mindre 42·3 % till alkoholfria drycker och svagdricka, medan motsvarande siffra för stockholmarna utgjorde endast 13·7 %. De senare hushållen använde å andra sidan mer än hälften (52·1 %) av dessa utgifter för starkare maldrycker och vin mot knappt en tiondel (9·1 %) för västeråsborna. För brännvin och andra spirituösa drycker utgävo stockholmshushållen absolut taget nära dubbelt så mycket som västeråsfamiljerna. Av samtliga utgifter för dryckesvaror åtgick emellertid för de senare familjerna nära hälften (48·6 %) till brännvin o. s. v., men endast en tredjedel (34·2 %) för stockholmarna.

Av de 68 västeråsfamiljerna hade 32 eller 47·1 % inga som helst utgifter för brännvin och annan spirituosa mot 55 eller 36·7 % av stockholmshushållen. Efter utgiftsbeloppets storlek fördelade sig de återstående 36 resp. 95 familjerna på följande sätt.

	Antal hushåll med nedanstående utgifter för brännvin etc., kronor				
	under 10	10—25	25—50	50—100	100 o. däröver
Västerås (36 hushåll)	15	12	7	2	—
Stockholm (95 hushåll)	28	27	27	10	3

Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag bland mindre bemedlade i Västerås och Stockholm.

	Kvan- titet	I medeltal per hushåll		I medeltal per kon- sumtionsenhet	
		Västerås	Stockholm	Västerås	Stockholm
I. Matvaror.					
1. kött	kg.	76.3	119.0	29.6	48.4
A. färskt kött	»	56.0	82.2	21.8	33.4
oxkött	»	23.5	38.5	9.1	15.6
kalvkött	»	11.6	16.7	4.5	6.8
får- o. lammkött	»	1.2	7.1	0.5	2.9
fläsk	»	19.7	19.9	7.7	8.1
B. konserverat kött	»	20.3	36.8	7.8	15.0
nötkött	»	2.0	6.2	0.8	2.5
fläsk	»	18.3	30.6	7.0	12.5
2. fisk: salt sill	»	22.8	21.4	8.8	8.7
kabeljo	»	2.7	2.1	1.0	0.8
3. mjölk	l.	1 097.4	893.7	424.4	358.4
oskummad mjölk	»	523.3	791.8	202.5	324.1
skummad	»	574.1	101.9	221.9	34.3
4. smör	kg.	41.0	32.3	15.9	12.9
5. margarin	»	19.3	8.7	7.4	3.0
6. ost	»	13.0	12.8	5.1	5.1
7. ägg	st.	433	568	168	221
8. rågbröd, hårt	kg.	100.8	58.7	39.0	22.3
9. mjöl	»	192.1	152.7	74.0	58.8
vetemjöl	»	169.1	123.7	65.1	47.5
rågmjöl	»	16.2	21.5	6.3	8.2
potatismjöl	»	3.1	3.4	1.2	1.3
havremjöl	»	2.3	2.3	0.9	1.0
ej spec. mjöl	»	1.4	1.8	0.5	0.8
10. gryn	»	36.1	26.4	14.0	9.8
havregryn	»	21.7	17.6	8.4	6.6
risgryn	»	8.5	5.1	3.3	1.9
korngryn	»	3.9	1.7	1.5	0.6
mannagryn	»	1.5	1.3	0.6	0.5
ej spec. gryn	»	0.5	0.7	0.2	0.2
11. ärter, gula, gröna	»	9.2	7.3	3.6	2.8
12. bruna bönor	»	2.5	1.8	0.9	0.7
13. potatis	l.	391.0	392.8	151.4	159.2
14. socker	kg.	81.4	79.3	31.5	31.7
15. kaffe	»	15.6	17.2	6.0	6.8
II. Drycker.					
1. maltdrycker (öl, porter)	l.	3.7	86.3	1.4	37.1
2. brännvin o. spirituosa	»	5.5	10.1	2.1	4.4
III. Bränsle- o. belysningsmaterial.					
1. ved	famn	1.5	1.2	0.5	0.5
björkved	»	0.6	0.7	0.2	0.3
barrved	»	0.9	0.5	0.3	0.2
2. kol	hl.	2.8	3.6	1.0	1.4
3. koks	»	3.0		1.1	
4. gas	kbm.	30.7	160.6	10.9	65.8
5. fotogen	l.	98.7	90.7	36.3	38.3

Av öl och porter var förbrukningen även mycket allmännare bland stockholms- än bland västeråsfamiljerna, i det av de förra 123 eller 82 % hade växlande utgifter härför mot 30 eller 44.1 % av de senare. Dessa hushålls fördelning efter utgiftsbeloppets storlek var, såsom nedanstående översikt utvisar.

	Antal hushåll med nedanstående utgifter för öl, porter och vin, kronor				
	under 10	10—25	25—50	50—100	100 o. över
Västerås (30 hushåll)	26	4	—	—	—
Stockholm (123 hushåll)	40	29	25	19	10

För samtliga västeråsfamiljer, som i sina räkenskaper upptagit utgifter för starkare maltdrycker och vin, understego utgifterna härför 25 kr. Av stockholmsfamiljerna hade däremot icke mindre än 54 eller 43.9 % större utgifter, däribland 29 över 50 kr. och 10 över 100 kr.

Det torde emellertid böra framhållas, att de här anförda siffrorna rörande utgifterna för dryckesvaror, som endast avse förbrukningen i hemmet och i varje fall för såväl västerås- som stockholmsfamiljerna säkerligen äro minimisiffror, icke kunna anses såsom typiska för de mindre bemedlades genomsnittliga årsutgift för alkoholhaltiga drycker redan av den anledningen, att ifrågavarande familjer icke kunna betraktas såsom typiska på alkoholförbrukningens område.

I tabellen å föregående sida finnas uppgifter angående de *konsumerade kvantiteterna* av vissa viktigare födoämnen, vissa drycker samt bränsle- och belysningsmaterial såväl i medeltal per hushåll som per konsumtionsenhet.

Kvantitativt sett, konsumerades i stockholmsfamiljerna mera av kött, ägg och oskummad mjölk, medan konsumtionen av skummjölk, smör, margarin, hårt rågbröd, vetemjöl, gryn och ärter var större i Västerås. Av övriga i tabellen upptagna matvaror konsumerades i genomsnitt ungefär lika mycket å de båda orterna.

Beträffande dryckesvarorna konsumerades i stockholmsfamiljerna mer än 20 gånger så mycket öl och porter samt nära dubbelt så mycket brännvin och spirituosa som i Västerås.

Ved- och fotogenförbrukningen var ungefär densamma på båda orterna. Västeråsfamiljerna använde mera kol och koks, varemot stockholms-hushållen hade mer än 5 gånger större förbrukning av gas.

VIII. Förändringar i livsmedelskostnaderna i Västerås under tiden 1905—1916.

Frågan om växlingarna i levnadskostnaderna kan betraktas dels med hänsyn tagen till levnadsstandardens förändring allt efter skilda tidsperioder och orter med deras olika vanor, smakriktningar och sociala förhållanden, och dels med hänsyn till en oföränderlig levnadsstandard. För ett bedömande av förändringarna i levnadskostnaderna ur den förra synpunkten föreligger för Sveriges vidkommande tillsvidare icke erforderligt material. I det senare fallet, då man bortser från de förändringar, som de konsumerade varorna undergått med avseende på kvantitet och kvalitet, bliva variationerna i levnadskostnaderna beroende av fluktuationerna i det allmänna prisläget. Vid föreliggande redogörelse för förändringarna i livsmedelskostnaderna i Västerås har anlagts denna sistnämnda synpunkt på så sätt, att man antagit, att den konsumerade kvantiteten varit oföränderlig. De utförda beräkningarna omfatta vidare endast de viktigaste slagen av livsmedel samt grunda sig på de sedan år 1905 i Sociala Meddelanden publicerade prisuppgifterna på sådana livsmedel. För bestämmande av vilken betydelse de olika livsmedlen skola tillmätas i hushållsstatistiskt avseende komma de i förevarande undersökning framkomna kvantitetstalen för Västerås att tillämpas. Ifrågavarande kvantitetsuppgifter, som avse förbrukningen i ett genomsnittshushåll om nära 5 personer (man, hustru och 2 å 3 barn) med en årlig utgiftsstat av c:a 1 900 kr., hava multiplicerats med årsmedelprisen för Västerås å resp. varuslag, varigenom sålunda storleken av ett dylikt hushålls utgifter för nämnda livsförnödenheter kunnat beräknas för varje år. För ett bedömande av denna genomsnittsbudgets värde må erinras om att kostnaderna för de upptagna varuslagen utgöra c:a 75 % av de totala utgifterna för födo- och njutningsämnen och c:a en tredjedel av samtliga utgifter under året. Det är sålunda en väsentlig del av de i en budget ingående utgiftsposterna, såsom hyror, kläder, bränsle och lyse, skatter m. m., som icke äro medtagna i beräkningarna.

I efterföljande tablå lämnas en översikt av livsmedelskostnadernas växlingar, beräknade på ovan angivet sätt, under åren 1905—1915 samt de tre första kvartalen 1916, varvid jämte de absoluta talen för de olika åren även angivas indextal, vilka beräknats med utgångspunkt från summan för år 1905, som satts = 100·0.

Enligt medelpriserna under	Utgifter för de viktigaste slagen av livsmedel, kr.	I n d e x t a l	
		(1905 = 100·0)	(närmast föregående år = 100·0)
1905	564·79	100·0	—
1906	577·98	102·3	102·3
1907	579·76	102·7	100·3
1908	600·05	106·2	103·5
1909	600·92	106·4	100·1
1910	610·35	108·1	101·6
1911	602·52	106·7	98·7
1912	642·40	113·7	106·6
1913	639·15	113·2	99·5
1914	652·25	115·5	102·0
1915	785·96	139·2	120·5
1916 (jan.—sept.)	849·32	150·4	108·1

I jämförelse med utgångsåret 1905, utvisade, såsom framgår av tablan, utgifterna för de viktigaste slagen av livsmedel under år 1906 en ökning av 2·3 %, men höllo sig under nästföljande år på ungefär samma nivå. År 1908 inträdde däremot en avsevärd stegring av utgifterna, uppgående till 6·2 % i jämförelse med år 1905 och 3·5 % i jämförelse med närmast föregående år. Efter prisstegringen år 1908 visade de närmast följande åren i stort sett stillastående, som emellertid åter avbröts år 1912. Detta år utmärkes nämligen av en utomordentligt kraftig prisstegring — uppgående till 13·7 % i jämförelse med år 1905 och 6·6 % i jämförelse med år 1911. — vilken emellertid i sin tur år 1913 efterträddes av stillastående.

Världskrigets utbrott i augusti 1914 medförde givetvis stora förändringar i prisförhållandena. För år 1914 visade sig krisens verkningar på livsmedelsutgifterna med en ökning av 2·0 %, medan nästföljande år medförde en ytterligare utgiftsökning på icke mindre än 20·5 %. Under antagande att genomsnittspriserna för de tre första kvartalen 1916 gällt under ett helt år, skulle kostnaderna för ifrågavarande livsmedel stigit ännu med ytterligare 8·1 % sedan fjolåret. För samma livsmedelsförbrukning, som år 1905 kostade en västeråsfamilj 565 kr., belöpte sig utgifterna år 1915 till 786 kr. och enligt medelpriserna januari—september 1916 till 849 kr. eller en ökning från 1905 med resp. 39·2 och 50·4 %. Den mest betydande stegringen av livsmedelskostnaderna har sålunda ägt rum efter krigets utbrott. I jämförelse med år 1913 var utgiftsökningen år 1915 23·0 % och de tre första kvartalen 1916 32·9 %.

I tabellen å sid. 57 belysas förändringarna i kostnaderna för fem olika huvudgrupper av födoämnen under tiden 1905—1916, och finnas där jämväl indextal uträknade för ifrågavarande varugrupper, varvid utgifterna för år 1905 satts till 100.

Utgifterna för fisk — endast salt sill och kabeljo äro här medtagna — och kött förete, såsom synes av anförda tabell, den största ökningen i jäm-

förelse med år 1905 eller resp. 148 och 110 %. Grupperna omfattande mejeriprodukter, ägg och margarin samt bröd, mjöl och gryn ha från samma tid ökats med resp. 50 och 44 %. Den minsta relativa ökningen visar femte gruppen, som bl. a. omfattar socker och kaffe, med 11 %.

Livsmedelskostnadernas stegring i Västerås 1905—1916.

	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915 ¹	1916
	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
Mejeriprodukter, ägg och margarin	260	266	264	270	268	272	271	290	288	300	355	388
Bröd, mjöl och gryn	119	122	123	137	141	137	130	139	139	144	178	172
Kött	72	84	85	81	82	85	79	84	92	90	123	151
Fisk (salt sill och kabeljo)	9	9	9	9	9	10	10	10	11	10	13	23
Övriga matvaror	105	97	98	103	101	107	113	119	109	108	117	116
Summa	565	578	579	600	601	611	603	642	639	652	786	850
Indextal (1905 = 100).												
Mejeriprodukter, ägg och margarin	100	102	102	104	103	105	104	112	111	116	137	150
Bröd, mjöl och gryn	100	102	103	115	118	115	109	117	116	121	149	144
Kött	100	118	119	113	114	118	111	117	128	125	171	210
Fisk (salt sill och kabeljo)	100	101	102	98	102	107	108	111	115	108	144	248
Övriga matvaror	100	92	94	98	97	102	108	113	105	103	112	111
Summa	100	102	103	106	106	108	107	114	113	116	139	150

I jämförelse med år 1914 visade utgifterna för samtliga varugrupper under år 1915 större eller mindre stegring. Enligt medelpriserna januari—september 1916 fortgick denna stegring med undantag för bröd, mjöl och gryn samt gruppen övriga matvaror, som kunde uppvisa någon utgiftsminskning i jämförelse med år 1915.

På grundval av kvantitetsuppgifterna för västeråsfamiljerna och årsmedelpriserna för de viktigare födoämnen i Stockholm enligt socialstyrelsens prisstatistik har beräknats, huru mycket en västeråsfamilj hade fått utgiva, därest den inköpt sitt årsbehov av motsvarande varuslag i Stockholm. Resultatet av dessa beräkningar enligt medelpriserna i Västerås och Stockholm under åren 1913—1915 samt de tre första kvartalen 1916 föreligger i nedanstående översikt.

Årsutgift enligt medelpriserna:

	1913	1914	1915	1916 ¹
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Västerås	639·15	652·25	785·96	849·32
Stockholm	690·63	711·81	866·47	917·38
Skillnad, kronor	51·48	59·56	80·51	68·06
%	8·05	9·13	10·24	8·01

¹ Enligt medelpriserna januari—september.

Under förutsättning att västeråsfamiljen gjort sina livsmedelsinköp i Stockholm, hade densamma enligt dessa beräkningar för motsvarande kvantitet av resp. varuslag fått utgiva 8 à 10 % mera än enligt medelpriserna i Västerås. Livsmedelsprisnivån i Stockholm skulle sålunda ligga i genomsnitt c:a 9 % över samma nivå i Västerås. Möjligen förefintliga olikheter med avseende å de i prisstatistiken ingående varornas kvalitet å de båda orterna hava härvid ej kunnat tagas i betraktande.

Det må i detta sammanhang påpekas, att de i socialstyrelsens prisstatistik meddelade prisuppgifterna, som ligga till grund för här utförda beräkningar, ej avse s. k. kompensationsvaror.

IX. Dyrtidens inflytande på förbrukningen.

De i närmast föregående kapitel meddelade uppgifterna om de förändringar, levnadskostnaderna i Västerås undergått under tiden 1905—1916, voro, såsom där framhölls, beräknade på grundval av de under 1913—1914 förda hushållsböckerna och sålunda under förutsättning av oförändrad konsumtion. Då man emellertid hade anledning antaga, att den betydande prisstegringen å vissa livsförnödenheter efter krigsutbrottet medfört en ej oväsentlig *omläggning av förbrukningen*, hemställde statens livsmedelskommission hos socialstyrelsen om utförande av en undersökning, rörande i vilken omfattning en dylik förskjutning i konsumtionsförhållandena kunde hava ägt rum. Sedan Kungl. Maj:t den 17 sistlidne mars uppdragit åt socialstyrelsen att verkställa en dylik undersökning, tillfrågades kommitterade i 29 av de i den allmänna levnadskostnadsundersökningen 1913—1914 deltagande orterna, huruvida de vore villiga medverka även vid ifrågavarande kompletterande undersökning. Den medverkan, som begärdes, skulle huvudsakligen bestå i att till bokförare, som deltagit i den förra undersökningen, utdela erforderligt antal hushållsböcker. Samtliga tillfrågade orter med undantag av två — Falkenberg och Sala — förklarade sig villiga härtill, och utsändes till dessa i slutet av april sammanlagt c:a 1 000 hushållsböcker. De utsända hushållsböckerna, som utgjordes av överblivna exemplar av böckerna till föregående undersökning, skulle föras i fyra veckor med början å varje ort en angiven söndag. Å ett par orter tog bokföringen sin början redan den 30 april men å flertalet platser den 7 maj.

I det följande skall för Västerås vidkommande lämnas en kortfattad redogörelse för huvudresultaten av nämnda undersökning. Då de där anförda uppgifterna hänföra sig till samma familjer och deras förbrukning under tiden närmast före krigsutbrottet, maj 1914, samt samma månad innevarande år, torde de kunna anses lämna ett gott material för bedömning av den inverkan, som den under tiden inträdda prisstegringen haft på hushållsbudgetens sammansättning.

I Västerås utdelades genom de av stadsfullmäktige utsedda kommitterade för den förra undersökningen tillsammans 51 hushållsböcker, vilka samtliga återkommo ordentligt ifyllda för de fyra räkenskapsveckorna, 30 april—27 maj. Av dessa hava 38 bearbetats, medan de återstående 13 av olika anledningar, såsom större förändringar i hushållens sammansättning, förekomst av inackorderade o. s. v., ej medtagits.

De av undersökningen berörda 38 familjerna hade i maj 1914 en genomsnittlig veckoinkomst av 36.86 kr. och i maj 1916 av 39.92 kr., således en ökning på 3.06 kr. eller 8.3 %. Familjemedlemmarnas antal utgjorde för samtliga hushåll 1914 172 personer och 1916 179 personer eller i genomsnitt

resp. 4·53 och 4·71 personer. För att utjämna den skillnad, som förefinnes mellan de båda åren i detta avseende, har vid bearbetningen uträknats den genomsnittliga förbrukningen per vecka och familjemedlem liksom även per vecka och konsumtionsenhet (= 1 vuxen man). Vid omräkningen till konsumtionsenheter har använts en annan, något mindre specificerad skala än den i det föregående tillämpade. Denna skala, som huvudsakligen tager hänsyn till den fysiologiska budgeten och först kom till användning vid en amerikansk och sedan vid en dansk hushållsstatistisk undersökning,¹ har följande utseende:

Ålder	Enhetstal
0—3 år	0·15
4—6 »	0·40
7—10 »	0·75
11—14 »	0·90
Kvinnor 15 år och däröver	0·90
Män » » » »	1·00

Veckoinkomsten per familjemedlem uppgick 1914 till 8·14 och 1916 till 8·48 kr. samt per konsumtionsenhet till resp. 11·17 och 11·41 kr. Inkomstförhållandena voro sålunda, med avseende på storleken, vid de båda tidpunkterna så likartade som gärna är möjligt.

Den del av hushållsbudgeten, som i detta sammanhang givetvis äger det största intresset och här huvudsakligen kommer att beröras, är *födoämnesbudgeten* och dess sammansättning i maj 1914 och maj 1916. I tabellen å sid. 61—62 finnas uppgifter angående födans sammansättning efter kostnad i medeltal per vecka såväl per hushåll som per familjemedlem och konsumtionsenhet.

Utgifterna för födo- och njutningsämnen uppgingo, såsom tabellen utvisar, i genomsnitt per vecka för de 38 familjerna under maj 1914 till 15·52 kr. och under maj 1916 till 19·94 kr. eller resp. 42·1 och 49·9 % av veckoinkomsterna.

Av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen belöpte sig matvarorna 1914 till 95·57 % och 1916 till 95·91 %. Utgifterna för dryckesvaror hade relativt minskats något, nämligen från 2·38 till 1·81 %, samt voro för tobak och förtäring utom hemmet ungefär lika under bägge åren.

Vad särskilt matvarorna beträffar, voro utgifterna år 1916 relativt större för färskt fläsk men mindre för nötkött och salt eller rökt fläsk. Annat färskt kött än nötkött och fläsk samt slakteriavfall, organ, ben och blod, företedde liksom charkuterivaror någon ökning i jämförelse med 1914. Utgifterna för fisk, särskilt färsk, visade relativt en ganska avsevärd ökning, nämligen från 3·88 till 5·11 % av födoämnesbudgeten. Den viktiga utgiftspost, som inbegripits under rubriken »lanthushållningsprodukter», hade

¹ Jfr Statistiske Efterretninger, 1915, sid. 140.

Födans sammansättning efter kostnad maj 1914 och maj 1916.

Födo- och nyttningsämnen	I medeltal per vecka och							
	hushåll				familje- medlem		konsumtions- enhet	
	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916
	öre	öre	%	%	öre	öre	öre	öre
I. Matvaror	1483	1912	100.00	100.00	343	423	471	570
1. animaliska	900	1181	58.03	59.26	198	251	273	338
A. kött	192	255	12.36	12.79	42	54	58	73
a. färskt kött	119	175	7.65	8.77	26	37	36	50
oxkött	40	49	2.60	2.48	9	10	12	14
kalvkött	30	34	1.93	1.70	7	7	9	10
fläsk	39	69	2.50	3.46	8	15	12	20
annat färskt kött	4	10	0.26	0.50	1	2	1	2
organ, ben och blod	6	13	0.36	0.63	1	3	2	4
b. konserv. kött (salt, rökt el. torkat)	73	80	4.71	4.02	16	17	22	23
nötkött	4	4	0.27	0.19	1	1	1	1
fläsk	69	76	4.44	3.83	15	16	21	22
B. charkuterivaror	37	61	2.42	3.08	8	13	11	18
a. korv och sylta	34	57	2.20	2.88	7	12	10	17
b. färdiglagad mat och uppskuret	3	4	0.22	0.20	1	1	1	1
C. fisk	60	102	3.88	5.11	13	22	18	29
a. färsk fisk	38	68	2.43	3.41	8	15	11	19
b. konserv. fisk (salt, inl., torkad, rökt)	22	34	1.45	1.76	5	7	7	10
salt sill	17	30	1.11	1.49	4	6	5	9
kabeljo	2	2	0.13	0.08	0	0	1	0
annan fisk	3	2	0.21	0.13	1	1	1	1
D. konserver	8	5	0.52	0.25	2	1	3	1
E. lantushållningsprodukter o. d.	603	758	38.85	38.02	133	161	183	217
a. mjölk och grädde	245	338	15.74	16.96	54	72	74	97
grädde	22	20	1.43	1.02	5	4	7	6
oskummad mjölk	143	215	9.18	10.79	31	46	43	62
skummad mjölk	80	103	5.13	5.15	18	22	24	29
b. smör	164	171	10.60	8.57	36	36	50	49
c. margarin	53	92	3.40	4.61	12	20	16	26
d. ost	34	30	2.16	1.51	7	6	10	9
e. ägg	96	106	6.22	5.30	21	23	29	30
f. fett och flott	11	21	0.73	1.07	3	4	4	6
F. övriga animaliska matvaror	0	0	0.00	0.01	0	0	0	0
2. vegetabiliska	583	731	37.54	36.65	129	155	177	208
A. bröd	195	246	12.59	12.34	43	52	59	70
a. rågbröd, hårt	75	108	4.81	5.43	16	23	23	31
b. rågbröd, mjukt	56	76	3.65	3.82	13	16	17	22
c. vetebröd	5	8	0.33	0.38	1	2	1	2
d. skorpor	19	18	1.20	0.88	4	3	6	5
e. kaffebröd, bakelser o. d.	40	36	2.60	1.83	9	8	12	10
B. mjöl	100	151	6.41	7.59	22	32	30	43
a. vete	88	130	5.66	6.57	20	28	27	37
b. råg	6	14	0.35	0.69	1	3	1	4
c. annat	6	7	0.40	0.33	1	1	2	2
C. gryn	22	34	1.42	1.68	5	7	7	10
a. havre	13	20	0.84	0.99	3	4	4	6
b. ris	6	9	0.37	0.47	1	2	2	3
c. andra	3	5	0.21	0.22	1	1	1	1
D. grönsaker, frukter, bär m. m.	87	89	5.59	4.46	19	19	26	25
a. arter, gula, gröna	2	7	0.13	0.33	0	1	1	2

	I medeltal per vecka och							
	hushåll				familje- medlem		konsumtions- enhet	
	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916
	öre	öre	%	%	öre	öre	öre	öre
b. bruna bönor	2	—	0·10	—	0	—	0	—
c. grönsaker, rotfrukter	20	13	1·30	0·63	5	3	6	4
d. potatis	46	53	2·97	2·68	10	11	14	15
e. frukt och bär	17	16	1·09	0·82	4	4	5	4
E. socker och sirap	90	106	5·77	5·34	20	22	27	30
a. socker	84	100	5·39	5·02	19	21	25	28
b. sirap	6	6	0·38	0·32	1	1	2	2
F. kaffe	61	73	3·95	3·66	14	16	19	21
G. te, choklad	6	10	0·40	0·48	1	2	2	3
H. kryddor	10	10	0·62	0·49	2	2	3	3
K. övriga vegetabiliska matvaror	12	12	0·79	0·61	3	3	4	3
II. Dryckesvaror	37	36	2·38	1·81	8	8	11	11
A. brännvin, spirituosa	13	12	0·85	0·62	3	3	4	4
B. öl, porter o. dyl.	6	9	0·38	0·45	1	2	2	3
C. svagdricka, läskedrycker	18	15	1·15	0·73	4	3	5	4
III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	16	22	1·05	1·08	4	4	5	6
IV. Förtäring utom hemmet	16	24	1·00	1·20	4	5	5	7

under tvåårsperioden undergått en obetydlig relativ minskning, nämligen från 38·85 till 38·02 %. Denna minskning gick emellertid helt och hållet ut över de dyrare produkterna såsom smör (resp. 10·60 och 8·57 %), grädde (resp. 1·43 och 1·02 %), ost (resp. 2·16 och 1·51 %) och ägg (resp. 6·22 och 5·30 %), medan utgifterna för mjölk, särskilt oskummad, margarin samt fett och flott voro jämförelsevis större 1916 än 1914, nämligen för mjölk resp. 15·94 och 14·31 %, för margarin resp. 4·61 och 3·40 % samt för fett och flott resp. 1·07 och 0·73 %.

Bland vegetabilierna drog brödet ungefär lika stor andel av näringsutgifterna under bägge åren. Utgifterna för matbröd, särskilt hårt rågbröd, visade dock ökning, nämligen från 8·79 % år 1914 till 9·63 % år 1916, men minskades för de dyrare brödsorterna, skorpor och kaffebröd eller från 3·80 till 2·71 %. År 1914 representerade mjölet 6·41 % av budgeten, och hade denna siffra 1916 stigit till 7·59 %. Även utgifterna för gryn hade undergått en, om också obetydlig, relativ ökning. De varuslag, som innefattas under rubriken »grönsaker, frukter, bär m. m.», uppvisade däremot minskad andel av födoämnesutgifterna (resp. 5·59 och 4·46 %), vilken minskning starkast drabbade grönsaker och rotfrukter. De relativt i någon mån minskade utgifterna för potatis bero på ett något lägre medelpris för denna vara i år i jämförelse med maj 1914. Utgifterna för socker och sirap samt kaffe hade även relativt minskats, ehuru obetydligt.

Sammanfattas resultaten av ovan anställda jämförelse mellan födoämnesutgifterna under maj 1914 och maj 1916, synes förbrukningen i ganska stor utsträckning övergått från dyrare till billigare livsmedel och detta ehuru västerås-

Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag maj 1914 och maj 1916.

	Kvantitet	I medeltal per vecka och					
		hushåll		familjemedlem		konsumtionsenhet	
		1914	1916	1914	1916	1914	1916
Kött	gram	1 370	1 259	302	268	415	360
färskt kött	>	888	892	196	190	269	255
oxkött	>	346	329	76	70	104	94
kalvkött	>	266	220	59	47	81	63
fläsk	>	276	343	61	73	84	98
konserverat kött	>	482	367	106	78	146	105
nötkött	>	29	22	6	5	9	6
fläsk	>	453	345	100	73	137	99
Fisk: salt sill	>	518	518	114	110	156	148
kabeljo	>	39	18	9	4	12	5
Mjölk	l.	21 221	21 641	4 688	4 594	6 431	6 186
oskummad mjölk	>	9 382	10 526	2 072	2 235	2 843	3 009
skummad mjölk	>	11 839	11 115	2 616	2 359	3 588	3 177
Smör	gram	756	587	167	125	229	168
Margarin	>	387	531	85	113	117	152
Ost	>	279	162	62	34	85	46
Ägg	st.	15	13	4	3	5	4
Bröd: rågbröd, hårt	gram	2 033	2 329	449	494	616	666
rågbröd, mjukt	>	1 493	1 621	330	344	452	463
vetebröd	>	115	147	25	31	35	42
skorpor	>	230	184	51	39	70	53
Mjöl	>	3 472	4 161	767	883	1 052	1 189
vetemjöl	>	3 099	3 562	685	756	939	1 018
rågmjöl	>	230	454	51	96	70	130
ej spec. mjöl	>	143	145	31	31	43	41
Gryn	>	643	718	142	152	195	205
havregryn	>	376	419	83	89	114	120
risgryn	>	168	189	37	40	51	54
ej spec. gryn	>	99	110	22	23	30	31
Ärter, gula, gröna	>	82	157	18	33	25	45
Bruna bönor	>	39	—	9	—	12	—
Potatis	l.	8 868	11 000	1 959	2 335	2 688	3 144
Socker	gram	1 440	1 512	318	321	436	432
Kaffe	>	304	363	67	77	92	104

budgeten redan förut i jämförelse exempelvis med stockholmsbudgeten (jfr ovan sid. 48—54) kunde anses höra till de billigare. Hänföras sålunda till dyrare livsmedel smör, grädde, ost, ägg, skorpor och kaffebröd, finna vi, att dessa varors relativa andel av födoämnesbudgeten sjönk från 24·21 % i maj 1914 till 19·11 % samma månad i år, medan å andra sidan motsvarande siffra för mjölk, margarin, fett och flott, matbröd samt mjöl och gryn, vilka bruka räknas till våra billigare näringsmedel, ökades från 35·06 till 40·42 %. Vad kött och fisk beträffar, minskades utgifterna relativt för färskt ox- och kalvkött samt allt konserverat kött och fläsk från 9·24 till 8·20 % men ökades relativt för färskt fläsk, annat färskt kött än nötkött, slakteriavfall, charkuterivaror samt fisk från 9·42 till 12·78 % av budgeten. Beträffande övriga varuslag var skillnaden mellan de bägge åren mindre betydande.

I tabellen å sid. 63 meddelas uppgifter angående de *konsumerade kvantiteterna* av vissa varuslag i medeltal per vecka och hushåll samt per familjemedlem och konsumtionsenhet i maj 1914 och maj 1916. För ifrågasvarande varuslag belöpte sig utgifterna till mer än fyra femtedelar av födoämnesbudgeten.

De förändringar, som konsumtionen, kvantitativt sett, undergått efter krigsutbrottet, framgå tydligt av anförda tabell. Särskilt i ögonen fallande är den nuvarande större förbrukningen av margarin, bröd, mjöl och gryn samt potatis i jämförelse med maj 1914, medan av kött, smör, ost och ägg konsumerades betydligt mindre kvantiteter. Av de i tabellen upptagna köttvarorna visade endast färskt fläsk någon ökning men allt annat kött minskning. Sockerkonsumtionen var i kvantitativt hänseende lika stor under båda åren, medan kaffeförbrukningen i någon mån ökats. Av örter konsumerades mera 1916 än 1914, liksom fallet var med färskt fläsk.

Utgifter i genomsnitt per vecka för vissa varuslag maj 1914 och maj 1916.

Varuslag	Maj 1914		M a j 1 9 1 6				Procentuell ökning eller minskning från maj 1914 till maj 1916			
	Verkliga utgifter		Verkliga utgifter		Beräknade utgifter enligt samma förbrukning som 1914		Verkliga utgifter		Beräknade utgifter	
	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet
	öre	öre	öre	öre	öre	öre	%	%	%	%
Kött och fläsk	178	54	228	66	263	75	+ 28.1	+ 22.2	+ 47.8	+ 38.8
Fisk (salt sill och kabeljo)	19	6	32	9	35	10	+ 68.4	+ 50.0	+ 84.2	+ 66.7
Smör	164	50	171	49	233	67	+ 4.3	— 2.0	+ 42.1	+ 34.0
Ost	34	10	30	9	55	16	— 11.8	— 10.0	+ 61.8	+ 60.0
Ägg	96	29	106	30	135	42	+ 10.4	+ 3.4	+ 40.6	+ 44.8
S:a	401	149	567	163	721	210	+ 15.5	+ 9.4	+ 46.8	+ 40.9
Mjöl	223	67	318	91	312	89	+ 42.6	+ 45.8	+ 39.9	+ 32.8
Margarin	53	16	92	26	71	20	+ 73.6	+ 62.5	+ 34.0	+ 25.0
Bröd	155	47	210	60	206	59	+ 35.5	+ 27.7	+ 32.9	+ 25.5
Mjöl	94	28	144	41	129	37	+ 53.2	+ 46.4	+ 37.2	+ 32.1
Gryn och örter	21	7	36	11	31	8	+ 71.4	+ 57.1	+ 47.6	+ 14.3
Potatis	46	14	53	15	47	13	+ 15.2	+ 7.1	+ 2.2	— 7.1
Socker	84	25	100	28	100	29	+ 19.0	+ 12.0	+ 19.0	+ 16.0
Kaffe	61	19	73	21	65	19	+ 19.7	+ 10.5	+ 6.5	± 0
S:a	737	223	1026	293	961	274	+ 39.2	+ 31.4	+ 30.4	+ 22.9
Samtliga varuslag	1228	372	1593	456	1682	484	+ 29.7	+ 22.6	+ 37.0	+ 30.1

I det föregående har lämnats en redogörelse för livsmedelsförbrukningen och dess beskaffenhet i maj 1914 och samma månad 1916 samt de förändringar konsumtionen av olika livsmedel i *kvantitativt avseende* undergått under den mellanliggande perioden. Till belysning av i vad mån ifrågavarande 38 familjer genom den där konstaterade förskjutningen i konsumtionen från dyrare till billigare födoämnen lyckats undvika den under tiden inträdda prisstegringen, meddelas i tabellen å sid. 64 en översikt av nämnda familjers faktiska veckoutgifter för de viktigare födoämnena i genomsnitt per hushåll och per konsumtionsenhet i maj 1914 och samma månad 1916, varjämte beräknats dessa familjers utgifter 1916, under förutsättning att veckoförbrukningen varit densamma som 1914. I detta syfte hava de konsumerade kvantiteterna per vecka under sistnämnda år multiplicerats med genomsnittspriserna enligt hushållsböckerna för 1916. Vid beräkningen av sistnämnda utgifter har hänsyn jämväl tagits till hushållens tillväxt under de tvenne årens lopp. För de i tabellen upptagna födoämnena belöpte sig utgifterna under båda åren till c:a 80 % av födoämnesbudgeten.

I genomsnitt per vecka och hushåll uppgingo de faktiska utgifterna för ifrågavarande födoämnen i maj 1914 till 12·28 kr. och samma månad 1916 till 15·93 kr., alltså en ökning av 29·7 %. Motsvarande utgifter i genomsnitt per vecka och konsumtionsenhet utgjorde resp. 3·72 och 4·56 kr., vilket innebär en ökning av 22·6 %. En beräkning på grundval av kvantitetstalen för maj 1914 och medelprisen för maj 1916 giver till resultat, att utgifterna för en dylik förbrukning skulle uppgå till 16·82 kr. i genomsnitt per hushåll och till 4·84 kr. i genomsnitt per konsumtionsenhet, utvisande en ökning i jämförelse med 1914 av resp. 37·0 och 30·1 %. Då den faktiska utgiftsökningen för nämnda födoämnen från maj 1914 till maj 1916 belöpte sig till resp. 29·7 och 22·6 %, hava sålunda här ifrågavarande familjer, genom en omläggning av budgeten i kvantitativt hänseende, kunnat nedbringa sina hithörande utgifter med c:a 7·5 %.

Givet är emellertid, att den starka prisstegringen måst utöva ett visst inflytande ej blott på födoämnesbudgetens kvantitativa sammansättning utan även i fråga om de konsumerade livsmedlens kvaliteter. Därjämte hava vederbörande hushåll — förutom den alltid föreliggande möjligheten att genom inköp av större kvantiteter på en gång förbilliga en vara — jämväl haft tillfälle att genom inköp av s. k. kompensationsvaror erhålla vissa livsmedel till lägre pris än de eljest i marknaden gällande. I det följande skall, i den mån förevarande undersökning lämnar material därtill, närmare belysas, vilken roll ovan anförda faktorer spelat med avseende å västeråsfamiljernas livsmedelsförbrukning och utgifterna härför under dyrtiden.

Deltagarna i den kompletterande undersökningen år 1916 uppmanades att i hushållsboken göra särskild anteckning beträffande under räkenskapstiden inköpta »kompensationsvaror» eller andra varor, som tillhandahållits genom de lokala livsmedelsnämnderna. Av de i undersökningen inbegripna 38 västeråsfamiljerna hade icke mindre än 33 i större eller mindre utsträckning använt

sig av dylika varor. I främsta rummet kommer ägg, som inköpts av 23 hushåll, samt färskt fläsk av 21 och salt fläsk av 20 familjer. Av övriga födoämnen, som tillhandahållits genom livsmedelsnämnden, hade färskt nötkött inköpts av 12 hushåll, salt sill av 9, slakteriavfall av 6, korv av 2, ister av 2 samt färsk eller salt strömming av vardera 1 hushåll.

I genomsnitt per vecka och konsumtionsenhet förbrukades 157 gram färskt ox- och kalvkött, varav 47 gram eller 29.9 % utgjordes av kompensationsvara. Motsvarande siffror voro för färskt fläsk resp. 98 och 58 gram (59.2 %), för salt fläsk resp. 99 och 64 gram (64.6 %) samt för salt sill resp. 148 och 36 gram (24.3 %). Av äggförbrukningen voro 40.1 % kompensationsvara.

Utgifterna för ovannämnda varuslag, som tillhandahållits av ortens livsmedelsnämnd, belöpte sig i genomsnitt per vecka och hushåll till 1.63 kr. och per konsumtionsenhet till 0.46 kr. eller 8.2 % av födoämnesbudgeten. För de varuslag, för vilka kvantitetsuppgifter finnas, utgjorde utgifterna resp. 1.54 och 0.44 kr. Därest samma kvantiteter inköpts till icke-kompensationspriser, skulle detta enligt verkställda beräkningar hava medfört en utgiftsökning från 456 till 463 öre per vecka och konsumtionsenhet eller 1.5 %. Under nämnda förutsättning skulle samma utgifter från maj 1914 till maj 1916 hava ökats med 24.5 % samt de beräknade utgifterna, därest förbrukningen varit densamma som i maj 1914, med 32.0 %, medan den faktiska utgiftsökningen uppgick till 22.6 %.

För att erhålla kännedom om bokförarnas uppfattning, huruvida de av stat och kommun vidtagna åtgärderna för anskaffande av billigare livsmedel varit till gagn för hushållningen och i så fall med avseende på vilka varor, infördes i hushållsboksformuläret en fråga angående dessa förhållanden.

Av de inkomna svaren framgår, att samtliga bokförare härmed avsett endast de ovannämnda »kompensationsvarorna», främst kött och fläsk samt ägg, och ej övriga varor, såsom mjöl och smör, vilka varit föremål för prisregleringsåtgärder. Av de 35 bokförare, som besvarat denna fråga, hava endast 2 lämnat nekande svar. Åtskilliga av de övriga hava emellertid klagat över bristande tillförsel av dylika varor. I det följande skola anföras några för förhållandena belysande svar å nämnda spörsmål, vilka givetvis få stå för bokförarnas egen räkning.

1) Ja, till någon del med avseende på fläsk och ägg. Vårt hushåll konsumerar dock ringa mängd fläsk eller kött, delvis av sparsamhetsskäl. Dessutom hava vi från stadens livsmedelsnämnd erhållit ved till lägre pris.

2) Ja, fläsk, kött, fisk och sill. Men sedan köttet ej torgföres, är det nästan omöjligt att få något med; äggen ha alltid varit slut, när man kommit för att handla, likaså fläsklägg.

3) Ja, något litet. Har köpt ett halvt mått aspved, 10 kr., samt 1/2 kg. fläsk, 90 öre. Att vi köpt så litet beror på, att det har varit sämre än annat fläsk.

4) Ja, i den här i Västerås upprättade kompensationsaffären ha vi ej köpt så mycket, endast något kg. fläsk och malet kött, beroende på, att i dessa dyra tider sådana matvaror måste nästan uteslutas för att få utgifter och inkomster att räcka till det billigaste, som kan anskaffas i matväg. Affären är ju bra, då man vill köpa något.

5) Ja, för kött och fläsk. Ägg har man ej kunnat få något med utav. De ha gått åt så fort

de ha kommit, och de som ha funnits till den 15 maj ha kostat 1.60 kr. tjoget och det är ju ej så vådligt billigt, när de kosta 1.70 kr. på torget.

6) Ja, i huvudsak fläsk och köttvaror samt på sista tiden något ägg, vilket ju givetvis något minskat hushållskostnaderna.

7) Ja, en del varor som fläsk, kött och ägg har *delvis* kunnat erhållas.

8) Intet nämnvärt, då endast fläsk har kunnat erhållas till något billigare pris genom uppköp genom livsmedelsnämnden.

I vad mån dyrtiden utövat sitt inflytande på de konsumerade livsmedlens *kvaliteter*, så att vederbörande familjer härutinnan nödgats sänka sin levnadsstandard, är icke så lätt att med bestämdhet fastställa. En jämförelse av livsmedelspriserna enligt socialstyrelsens prisstatistik (vilka priser är från år avse samma kvaliteter och icke gälla kompensationsvaror eller dylikt) och de priser, som erhållits genom att dividera de faktiska utgiftsbeloppen för de olika varuslagen med de konsumerade kvantiteterna av resp. varuslag, torde emellertid i detta hänseende vara ganska vägledande. I nedanstående tabell lämnas därför en översikt av medelpriserna för vissa viktigare varuslag enligt socialstyrelsens prisstatistik och enligt hushållsböckerna för maj 1914 och samma månad 1916. För kött, fläsk, salt sill och ägg meddelas därjämte särskilda uppgifter rörande priserna enligt hushållsböckerna för dels kompensationsvaror o. d., dels icke-kompensationsvaror.

Livsmedelspriser i Västerås maj 1914 och maj 1916.

Varuslag	Kvantitet	Maj 1914		Maj 1916			
		Enligt prisstatistiken	Enligt hushållsböckerna	Enligt prisstatistiken	Enligt hushållsböckerna		
					Medelpris	Kompensationsvaror	Icke-kompensationsvaror
		öre	öre	öre	öre	öre	öre
Nötkött: färskt, stek . .	kg	115	117	177	150	136	163
Kalvkött, stek: gödkalv	>	124	} 113	189	} 154	133	156
spädkalv	>	74		108			
Fläsk: färskt	>	137	140	233	201	193	212
salt	>	137	153	233	221	215	233
Salt sill	>	35	33	85	57	31	66
Mjök: oskummad . . .	l	15	15	20	20	—	—
handskummad . . .	>	7	} 7	11	} 9	—	—
separerad	>	6		9			
Smör: bords- (mejeri-)	kg	228	} 218	300	} 291	—	—
mat- (lands-) . . .	>	221		296			
Margarin	>	131	137	183	173	—	—
Ägg	tjog	124	127	174	169	161	174
Kaffe	kg	150	202	172	202	—	—

Såsom förut påpekats (sid. 45—47), utvisade medelpriserna enligt den officiella prisstatistiken för bokföringstiden 1913—1914 på det hela taget en synnerligen god överensstämmelse med de priser, som av ifrågavarande hushåll faktiskt betalats för de viktigare näringsmedlen. Detta synes även i stort sett hava varit fallet såväl i maj 1914 som i maj 1916. Dock yppa sig beträffande en del varuslag vissa skiljaktigheter, såsom jämväl framgår av förestående tabell. Vad som emellertid i detta fall tilldrager sig det största intresset är en jämförelse i anförda hänseende mellan åren 1914 och 1916. Till närmare belysning härav har i efterföljande sammanställning för vissa viktigare varuslag uträknats det belopp, varmed medelpriserna för icke-kompensationsvaror enligt hushållsböckerna överstigit (+) resp. understigit (—) de officiella priserna i maj 1914 och maj 1916.

	Maj 1914		Maj 1916	
	öre	%	öre	%
Nötkött	+ 2	+ 1.7	— 14	— 7.9
Kalvkött	+ 14	+ 14.1	+ 7	+ 4.7
Fläsk, färskt	+ 3	+ 2.2	— 21	— 9.0
» salt	+ 16	+ 11.7	± 0	± 0
Salt sill	— 2	— 5.7	— 19	— 22.4
Smör	— 7	— 3.1	— 7	— 2.4
Margarin	+ 6	+ 4.6	— 10	— 5.5
Ägg (per tjog)	+ 3	+ 2.4	± 0	± 0
Kaffe	+ 52	+ 34.7	+ 30	+ 17.4

För alla i tablan upptagna varuslag med undantag för smör och salt sill visade sig i maj 1914 de ur hushållsböckerna erhållna medelpriserna högre än de officiella priserna. I maj 1916 åter var förhållandet i stort sett det motsatta, i det att beträffande nötkött, färskt fläsk och margarin hushållsböckernas priser då understego de officiella med resp. 14, 21 och 10 öre per kg. samt för sill med 19 öre mot 2 öre per kg. 1914, varjämte i fråga om övriga varuslag (med undantag för smör) det belopp, varmed hushållsböckernas priser år 1914 överstego de officiella priserna, avsevärt minskats till år 1916, särskilt för kaffe, salt fläsk och kalvkött. Vad smör beträffar, synas de faktiska priserna såväl 1914 som 1916 hava gällt ungefär samma kvalitet som de officiella.

Vid ovan anställda jämförelse mellan de faktiska och de officiella priserna har bortsetts från de olikheter, som betingas av materialets olika beskaffenhet (jfr sid. 45 ff.). I stort sett torde väl dessa faktorer hava inverkat i samma mån vid de båda undersökningstillfällena. Möjligt är emellertid, att vissa hushåll genom inköp i större partier på en gång eller genom samköpsföreningar o. d. i större omfattning än under maj 1914 kunnat neutralisera den därefter inträdda prisstegringen. Enär, såsom förut påpekats, de officiella priserna år från år just avse samma kvaliteter vid inköp av samma mängder, torde man av förestående jämförelse med de faktiska priserna kunna draga den

slutsatsen, att de ifrågavarande familjerna på grund av dyrtiden i ganska stor utsträckning nödgats övergå till billigare kvaliteter.]]

Såsom i det föregående framhållits, uppgingo utgifterna för födo- och njutningsämnen i maj 1914 till 42.1 % och i maj 1916 till 49.9 % av veckoinkomsterna. Enär den genomsnittliga veckoinkomsten ej företedde någon väsentligare ökning (ca 8 %), medan utgifterna för livsmedlen samtidigt stegrats med ungefär 30 %, hava givetvis utgifterna för en del andra livsförnödenheter måst inskränkas, för den händelse icke eventuellt befintliga besparingar eller skuldsättning kunnat tillgripas. För att i någon mån belysa dessa förhållanden, vilka under en så relativt kort bokföringstid som fyra veckor ej alltid kommit till synes i hushållsböckerna, framställdes i hushållsboken en särskild fråga, huruvida de stegrade livsmedelspriserna förorsakat inskränkning av utgifterna för andra behov, såsom för bostad, kläder, nöjen, njutningsmedel, förenings- och försäkringsavgifter m. m. I det följande meddelas ett urval av de inkomna svaren, vilka torde tala för sig själva.

1) Endast de nödvändigaste kläder ha köpts, nöjen och njutningsmedel ha vi aldrig haft råd till, så några inskränkningar ha ej på den punkten kunnat göras; förenings- och försäkringsavgifter ha erlagts som förut. Däremot ha vi måst göra inskränkningar på en del matvaror, särskilt på kött och fläsk, och i stället använda mjöl- och mjölkmat.

2) De stegrade priserna ha åstadkommit, att man blir undernärld, och under den kalla årstiden kan man icke skydda sig och barnen för frostsador. Nöjen och njutningsmedel ha förut varit bannlysta, och därav kan nu alls intet komma i fråga. Genom penninglån har jag hitintills kunnat erlægga försäkringsavgifter.

3) Ja, lönen har ej räckt till, annat än till livsmedel och de allra nödvändigaste förbrukningsartiklarna. Kläder har jag ej köpt sedan krigstiden började.

4) Ja. Någon inskränkning av kläder, samt av alla nöjen och njutningsmedel har fått lov at företagas.

5) Ja. I denna fråga får jag upplysa, att nöjen och njutningsmedel äro för oss alldeles obekanta, då vi ej bekostat oss något; allt går åt till mat. Kläder däremot måste man ju skaffa något fast av det enklaste och billigaste slaget, då man är så många, som skola ha. Mina förenings- och försäkringsavgifter måste jag också betala ordentligt för att ej bli utesluten och förlora det, som är inbetalt. Men, som sagt, allt måste knappas in på maten.

6) Ja. Inskränkningar ha måst iakttagas i alla avseenden. Nöjen: besökt Västerås teater en gång och då i sällskap med hustrun, likaså biografen endast en gång sedan krigsutbrottet. Inga särskilda njutningsmedel (absolutist). Föreningsavgifter utgöra endast 4 kr. pr år. Livförsäkringspremier betala som vanligt.

7) Ja. Kläder, t. ex. strumpor och ullgarn, är något, som nästan är omöjligt att kunna köpa, för det är så dyrt. Nöjen ha vi fått försaka jämt. De njutningsmedel, som begagnas hos oss, äro kaffe och tobak, och dessa använda vi som förut.

8) Ja. Utgifterna för bostad, förenings- och försäkringsavgifter äro desamma, kläder ha delvis måst inskränkas, utgifterna för nöjen ha alltid varit obetydliga, njutningsmedel användas ej inom familjen.

9) Anskaffning av kläder går inte alls, endast litet smått åt barnen. Åt oss själva blir det intet nytt. Förenings- och försäkringsavgifter anse vi oss skyldiga att taga bland de första utgifterna.

10) Ja. Kläder och nöjen. Försäkringsavgifter måste betalas. Njutningsmedel användas ej i vårt hushåll.

- 11) Ja. Kläder och nöjen. För att fortfarande i hushållet kunna använda natursmör har inskränkning gjorts av ost och kallskuret.
- 12) Ja. Kläder och nöjen har man måst inskränka till det minsta möjliga.
- 13) Ja. Inskränkningar ha måst göras både vad kläder och mat beträffar. Hyran bland de billigaste, beroende på att bostaden saknar bekvämligheter, såsom tambur, garderob, lyse, gas m. m.
- 14) Ja. De stegrade livsmedelspriserna ha förorsakat stora svårigheter i anskaffande av skor och kläder åt samtliga medlemmar av familjen.
- 15) Ja. Utgifter för kläder, nöjen och njutningsmedel ha måst väsentligt inskränkas.

TABELLER.

Tab. 1. Inkomster och utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper.

Absoluta tal.	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
Inkomster:								
I. Inkomst av arbete	1 378.03	1 579.45	1 790.50	2 112.21	2 301.21	1 768.82	1 721.12	1 891.85
1. mannens	1 345.74	1 545.91	1 715.67	1 939.17	2 035.69	1 681.44	1 646.05	1 772.71
A. huvudinkomst	1 326.47	1 520.84	1 692.95	1 854.00	1 803.00	1 634.37	1 609.86	1 697.59
därav kontant	1 265.11	1 477.58	1 679.91	1 833.53	1 801.33	1 604.18	1 596.50	1 623.99
» in natura	61.36	43.26	13.04	20.47	1.67	30.19	13.36	73.60
B. biförtjänster	19.27	25.07	22.72	85.17	232.69	47.07	36.19	75.12
2. hustruns	32.29	20.51	51.23	48.62	265.52	47.45	33.78	82.71
3. barnens	—	13.03	23.60	124.42	—	39.93	41.29	36.43
II. Inkomst av inackordering o. uthyrning	13.13	14.69	48.71	81.88	237.17	49.14	47.91	52.29
III. Sjukhjälp, pension e. dyl.	0.87	18.52	17.86	23.73	—	16.68	19.33	9.82
IV. Gåvor	17.25	29.26	16.53	18.08	32.08	21.97	14.31	41.73
V. Räntor	2.25	3.66	1.62	1.00	18.98	3.00	2.96	3.13
VI. Övriga inkomster	46.10	21.61	60.43	82.27	87.90	51.96	50.96	54.55
Summa	1 457.63	1 667.19	1 935.65	2 319.17	2 677.34	1 911.57	1 856.59	2 053.37
Utgifter:								
I. Födo- och njutningsämnen	629.13	768.86	796.00	1 039.68	1 090.20	837.50	825.15	869.35
1. Matvaror	604.30	737.74	739.44	970.34	1 010.39	789.25	780.34	812.23
A. animaliska	335.77	433.15	437.21	565.75	566.78	459.86	453.86	475.34
AA. kött	63.00	98.80	105.67	137.34	146.68	107.59	103.00	119.41
a. färskt kött	40.05	71.10	83.06	96.18	114.17	78.41	75.29	86.46
oxkött	13.68	26.89	28.99	35.63	40.13	28.53	27.77	30.49
kalvkött	5.95	12.97	13.66	17.05	13.33	13.30	11.96	16.76
får- och lammkött	1.00	1.10	1.06	2.08	5.69	1.51	1.07	2.65
fläsk	14.79	23.90	31.01	29.42	36.65	26.57	26.89	27.05
annat färskt kött	3.65	3.62	6.53	7.45	13.43	5.73	5.59	6.08
organ, ben och blod	0.98	2.62	1.81	4.55	4.94	2.77	2.51	3.43
b. konserv. kött (salt, rökt el. torkat)	22.95	27.70	22.61	41.16	32.51	29.18	27.71	32.95
nötkött	1.38	1.30	4.11	3.77	1.49	2.64	2.89	2.00
fläsk	21.57	26.40	18.50	37.39	31.02	26.54	24.82	30.95
BB. charkuterivaror	16.02	21.87	22.93	38.10	28.96	25.60	24.12	29.41
a. korv och sylta	14.75	19.39	20.81	32.44	25.54	22.56	20.91	26.82
b. färdiglagad mat och uppskuret	1.27	2.48	2.12	5.66	3.42	3.04	3.21	2.59
CC. fisk	19.08	23.13	20.48	32.09	27.36	24.24	24.68	23.13
a. färsk fisk	9.89	12.73	10.26	17.72	16.62	13.08	13.49	12.04
sill	1.36	1.80	1.30	2.03	1.72	1.66	1.64	1.73
strömming	2.07	2.42	1.81	4.23	0.54	2.56	2.67	2.28
annan färsk fisk	6.46	8.51	7.15	11.46	14.36	8.86	9.18	8.03
b. konserv. fisk (salt, inl., torkad, rökt)	9.19	10.40	10.22	14.37	10.74	11.16	11.19	11.09
salt sill	6.68	7.44	6.85	9.88	7.22	7.76	7.88	7.45
salt strömming	—	—	0.05	0.07	—	0.03	0.04	—
kabeljo	0.87	1.33	1.50	1.86	1.17	1.44	1.44	1.42
annan fisk	1.64	1.63	1.82	2.56	2.35	1.93	1.83	2.22
DD. konserver	1.87	2.43	3.65	4.18	6.78	3.29	3.31	3.24
EE. lanthushållningsprodukter o. d.	235.74	286.30	284.35	353.69	353.64	298.66	298.57	298.89
a. mjölk och grädde	103.43	130.78	117.32	154.38	158.61	130.78	129.05	135.24
grädde	9.95	12.69	9.42	14.74	23.06	12.44	12.38	12.61
oskummad mjölk	56.55	78.52	78.75	96.16	88.99	80.61	78.58	85.85
skummad mjölk	36.93	39.57	29.15	43.48	46.56	37.73	38.09	36.78
b. smör	62.43	78.87	97.76	104.69	113.21	89.53	92.12	82.84
c. margarin	22.64	27.74	18.10	34.97	22.26	26.05	24.10	31.08
d. ost	12.54	14.28	17.54	19.42	12.67	16.07	16.36	15.33

Tab. 1. Inkomster och utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper.

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	D ä r a v	
	Under 1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%		%	%
<i>Relativa tal.</i>								
Inkomster:								
I. Inkomst av arbete	94.54	94.73	92.51	91.08	85.95	92.53	92.70	92.13
1. mannens	92.32	92.72	88.64	83.61	76.03	87.96	88.66	86.33
A. huvudinkomst	91.00	91.22	87.46	79.94	67.34	85.50	86.71	82.67
därav kontant	86.79	88.63	86.79	79.06	67.28	83.92	85.99	79.09
» in natura	4.21	2.59	0.67	0.88	0.06	1.58	0.72	3.58
B. biförtjänster	1.32	1.50	1.18	3.67	8.69	2.46	1.95	3.66
2. hustruns	2.22	1.23	2.65	2.10	9.92	2.48	1.82	4.03
3. barnens	—	0.78	1.22	5.37	—	2.09	2.22	1.77
II. Inkomst av inackordering o. uthyrning	0.90	0.88	2.52	3.53	8.86	2.57	2.58	2.55
III. Sjukhjälp, pension e. dyl.	0.06	1.11	0.92	1.02	—	0.87	1.04	0.48
IV. Gåvor	1.18	1.76	0.85	0.78	1.20	1.15	0.77	2.03
V. Räntor	0.16	0.22	0.08	0.04	0.71	0.16	0.16	0.15
VI. Övriga inkomster	3.16	1.30	3.12	3.55	3.28	2.72	2.75	2.66
Summa	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Utgifter:								
I. Födo- och njutningsämnen	46.14	46.85	42.40	45.09	40.32	44.69	45.69	42.40
1. Matvaror	44.32	44.95	39.39	42.08	37.37	42.11	43.21	39.61
A. animaliska	24.63	26.39	23.29	24.53	20.96	24.54	25.13	23.18
AA. kött	4.62	6.02	5.63	5.95	5.43	5.74	5.70	5.82
a. färskt kött	2.94	4.33	4.43	4.17	4.23	4.18	4.17	4.22
oxkött	1.00	1.64	1.54	1.54	1.49	1.52	1.54	1.48
kalvkött	0.44	0.79	0.73	0.74	0.49	0.71	0.66	0.82
får- och lammkött	0.07	0.07	0.06	0.09	0.21	0.08	0.06	0.13
fläsk	1.09	1.45	1.65	1.28	1.36	1.42	1.46	1.32
annat färskt kött	0.27	0.22	0.35	0.32	0.50	0.30	0.31	0.30
organ, ben och blod	0.07	0.16	0.10	0.20	0.18	0.15	0.14	0.17
b. konserv. kött (salt, rökt el. torkat)	1.68	1.69	1.20	1.78	1.20	1.56	1.53	1.60
nötkött	0.10	0.08	0.22	0.16	0.05	0.14	0.16	0.09
fläsk	1.58	1.61	0.98	1.62	1.15	1.42	1.37	1.51
BB. charkuterivaror	1.18	1.33	1.22	1.65	1.07	1.37	1.34	1.43
a. kory och sylta	1.08	1.18	1.11	1.41	0.94	1.21	1.16	1.31
b. färdiglagad mat och uppskuret	0.10	0.15	0.11	0.24	0.13	0.16	0.18	0.12
CC. fisk	1.40	1.41	1.09	1.39	1.01	1.29	1.37	1.13
a. färsk fisk	0.73	0.78	0.55	0.77	0.61	0.70	0.75	0.59
sill	0.10	0.11	0.07	0.09	0.06	0.09	0.09	0.09
strömming	0.15	0.15	0.10	0.18	0.02	0.14	0.15	0.11
annan färsk fisk	0.48	0.52	0.38	0.50	0.53	0.47	0.51	0.39
b. konserv. fisk (salt, inl., torkad, rökt)	0.67	0.63	0.54	0.62	0.40	0.59	0.62	0.54
salt sill	0.49	0.45	0.36	0.43	0.27	0.41	0.44	0.36
salt strömming	—	—	0.00	0.00	—	0.00	0.00	—
kabeljo	0.06	0.08	0.08	0.08	0.04	0.08	0.08	0.07
annan fisk	0.12	0.10	0.10	0.11	0.09	0.10	0.10	0.11
DD. konserver	0.14	0.15	0.19	0.18	0.25	0.18	0.18	0.16
EE. lanthushållningsprodukter o. d.	17.29	17.44	15.15	15.34	13.08	15.93	16.53	14.58
a. mjölk och grädda	7.58	7.97	6.25	6.70	5.86	6.98	7.15	6.59
grädda	0.73	0.77	0.50	0.64	0.85	0.66	0.69	0.61
oskummad mjölk	4.14	4.79	4.20	4.17	3.29	4.30	4.35	4.19
skummad mjölk	2.71	2.41	1.55	1.89	1.72	2.02	2.11	1.79
b. smör	4.58	4.80	5.21	4.54	4.19	4.77	5.10	4.04
c. margarin	1.66	1.69	0.97	1.52	0.82	1.39	1.33	1.52
d. ost	0.92	0.87	0.93	0.84	0.47	0.86	0.91	0.75

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemannahushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
e. ägg	29.41	29.67	28.32	33.00	44.45	30.72	30.94	30.14
f. fett och flott	5.29	4.96	5.31	7.23	2.44	5.51	6.00	4.26
FF. övriga animaliska matvaror	0.06	0.62	0.13	0.35	3.36	0.48	0.18	1.26
B. vegetabiliska	268.53	304.59	302.23	404.59	443.61	329.39	326.48	336.89
AA. bröd	66.18	81.40	92.54	115.32	151.47	93.63	91.82	98.33
a. rågröd, hårt	27.63	34.95	39.14	45.00	35.65	37.60	39.47	32.78
b. rågröd, mjukt	7.38	15.93	19.51	23.51	13.33	17.54	16.93	19.12
c. vetebröd	1.75	3.39	3.14	4.43	27.50	4.44	3.32	7.31
d. annat matbröd	5.09	6.82	5.92	13.65	18.08	8.48	8.39	8.73
e. skorpor	8.42	6.43	5.59	10.58	11.00	7.62	7.81	7.14
f. kaffebröd, bakelser o. d.	15.91	13.88	19.24	18.15	45.91	17.95	15.90	23.25
BB. mjöl	48.98	58.63	48.31	65.27	66.84	56.69	56.76	56.51
a. vete	41.86	50.70	44.79	57.75	55.83	49.98	50.28	49.20
b. råg	4.46	5.05	1.39	3.80	7.05	3.81	3.66	4.19
c. annat	2.66	2.88	2.13	3.72	3.96	2.90	2.82	3.12
CC. gryn	12.71	10.97	10.99	17.60	16.92	13.00	13.02	12.95
a. havre	6.72	6.54	7.14	10.64	7.86	7.74	7.86	7.44
b. ris	4.26	2.72	2.36	4.24	6.00	3.31	3.09	3.85
c. andra	1.73	1.71	1.49	2.72	3.06	1.95	2.07	1.66
DD. grönsaker, frukter, bär m. m.	54.27	60.25	60.07	82.32	83.44	65.71	64.41	69.07
a. ärter, gula, gröna	1.88	1.87	1.93	3.90	1.92	2.37	2.33	2.45
b. bruna bönor	0.55	1.14	0.78	1.32	1.36	1.03	1.07	0.93
c. grönsaker, rotfrukter	9.68	9.48	11.10	14.39	14.63	11.31	11.20	11.61
d. potatis	19.29	20.28	19.71	27.94	23.56	21.96	21.19	23.93
e. frukt och bär	22.87	27.48	26.55	34.77	41.97	29.04	28.62	30.15
EE. socker och sirap	45.17	49.49	46.41	62.75	66.50	52.04	51.43	53.60
a. socker	41.66	46.64	44.02	59.62	59.79	49.00	48.38	50.59
b. sirap	3.51	2.85	2.39	3.13	6.71	3.04	3.05	3.01
FF. kaffe	23.58	27.59	28.99	40.24	40.03	31.02	31.29	30.30
GG. te, choklad	4.92	3.12	3.69	6.68	2.98	4.31	4.41	4.05
HH. kryddor	5.43	5.90	5.03	6.36	6.67	5.76	5.77	5.72
KK. övriga vegetabiliska matvaror	7.29	7.24	6.20	8.05	8.76	7.23	7.57	6.36
2. Dryckesvaror	12.23	12.38	20.34	31.83	20.90	19.43	20.42	16.87
A. brännvin, spirituosa	6.18	5.84	8.84	18.80	3.38	9.45	10.70	6.21
B. öl, porter o. dyl.	1.07	0.75	3.57	1.52	1.73	1.76	1.88	1.45
C. svagdricka, läskedrycker	4.98	6.29	7.93	11.51	15.79	8.22	7.84	9.21
3. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	3.49	10.67	10.78	15.97	14.44	11.26	10.51	13.20
4. Förtäring utom hemmet	9.11	8.07	25.44	21.54	44.47	17.56	13.88	27.05
A. måltider	1.53	2.54	17.70	16.32	43.86	11.50	7.21	22.55
B. annan förtäring	7.58	5.53	7.74	5.22	0.61	6.06	6.67	4.50
II. Bostad	181.87	203.92	258.46	291.92	321.67	241.66	225.48	283.41
1. hyra	180.00	202.88	255.97	291.36	320.00	240.23	224.16	281.67
2. reparationer, flytningskostnader o. d.	1.87	1.04	2.49	0.56	1.67	1.43	1.32	1.74
III. Bränsle och lyse	73.29	166.30	93.69	108.27	133.56	87.22	82.97	98.17
1. ved	38.09	31.99	41.76	51.07	64.85	41.24	38.21	49.04
A. björkved	8.66	7.74	14.99	19.05	32.92	13.54	9.19	24.76
B. barrved	18.14	12.09	14.95	22.37	25.88	16.59	16.80	16.04
C. annan ved och torv	11.29	12.16	11.82	9.65	6.05	11.11	12.22	8.24
2. kol och koks	5.44	8.08	18.80	19.06	27.65	14.05	13.74	14.86
3. gas	2.90	2.34	6.60	8.78	5.75	5.20	3.86	8.67
4. fotogen	21.10	16.06	19.21	19.67	20.11	18.51	19.78	15.25
5. elektriskt ljus	3.10	2.76	3.68	5.80	12.07	4.14	2.90	7.84
6. annat lyse	2.66	2.90	3.74	3.89	3.13	3.34	3.46	3.01

¹ I denna summa ingår fri värme 2.17 kr.

² „ „ „ „ „ „ 0.74 „

³ „ „ „ „ „ „ 1.02 „

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	D ä r a v	
	Under 1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%		%	%
e. ägg	2.16	1.81	1.51	1.43	1.65	1.64	1.71	1.47
f. fett och flott	0.39	0.30	0.28	0.31	0.09	0.29	0.33	0.21
FF. övriga animaliska matvaror	0.00	0.04	0.01	0.02	0.12	0.03	0.01	0.06
B. vegetabiliska	19.69	18.56	16.10	17.55	16.41	17.57	18.08	16.43
AA. bröd	4.85	4.96	4.93	5.00	5.60	5.00	5.09	4.80
a. rågrbröd, hårt	2.02	2.13	2.08	1.95	1.32	2.01	2.19	1.60
b. rågrbröd, mjukt	0.54	0.97	1.04	1.02	0.49	0.93	0.94	0.93
c. vetebröd	0.13	0.21	0.17	0.19	1.02	0.24	0.18	0.36
d. annat matbröd	0.37	0.42	0.32	0.59	0.67	0.45	0.47	0.43
e. skorpor	0.62	0.39	0.30	0.46	0.40	0.41	0.43	0.35
f. kaffibröd, bakelser o. d.	1.17	0.84	1.02	0.79	1.70	0.96	0.88	1.13
BB. mjöl	3.59	3.57	2.57	2.83	2.47	3.02	3.14	2.75
a. vete	3.07	3.09	2.39	2.51	2.06	2.67	2.78	2.40
b. råg	0.33	0.31	0.07	0.16	0.26	0.20	0.20	0.20
c. annat	0.19	0.17	0.11	0.16	0.15	0.15	0.16	0.15
CC. gryn	0.93	0.67	0.59	0.76	0.63	0.69	0.72	0.63
a. havre	0.49	0.40	0.38	0.46	0.29	0.41	0.44	0.36
b. ris	0.31	0.17	0.13	0.18	0.22	0.18	0.17	0.19
c. andra	0.13	0.10	0.08	0.12	0.12	0.10	0.11	0.08
DD. grönsaker, frukter, bär m. m.	3.98	3.67	3.20	3.57	3.08	3.50	3.57	3.37
a. arter, gula, gröna	0.14	0.11	0.10	0.17	0.07	0.13	0.13	0.12
b. bruna bönor	0.04	0.07	0.04	0.06	0.05	0.05	0.06	0.04
c. grönsaker, rotfrukter	0.71	0.58	0.59	0.62	0.54	0.60	0.62	0.57
d. potatis	1.41	1.24	1.05	1.21	0.87	1.17	1.17	1.17
e. frukt och bär	1.68	1.67	1.42	1.51	1.55	1.55	1.59	1.47
EE. socker och sirap	3.31	3.02	2.47	2.72	2.46	2.78	2.85	2.61
a. socker	3.05	2.84	2.34	2.58	2.21	2.62	2.68	2.47
b. sirap	0.26	0.18	0.13	0.14	0.25	0.16	0.17	0.14
FF. kaffe	1.73	1.68	1.54	1.75	1.48	1.65	1.73	1.48
GG. te, choklad	0.36	0.19	0.20	0.29	0.11	0.23	0.24	0.20
HH. kryddor	0.40	0.36	0.27	0.28	0.25	0.31	0.32	0.28
KK. övriga vegetabiliska matvaror	0.54	0.44	0.33	0.35	0.33	0.39	0.42	0.31
2. Dryckesvaror	0.90	0.76	1.08	1.38	0.77	1.04	1.13	0.82
A. brännvin, spirituosa	0.45	0.33	0.47	0.81	0.13	0.51	0.59	0.30
B. öl, porter o. dyl.	0.08	0.05	0.19	0.07	0.06	0.09	0.10	0.07
C. svagdricka, läskedrycker	0.37	0.38	0.42	0.50	0.58	0.44	0.44	0.45
3. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	0.25	0.65	0.57	0.69	0.54	0.60	0.58	0.65
4. Förtäring utom hemmet	0.67	0.49	1.36	0.94	1.64	0.94	0.77	1.32
A. måltider	0.11	0.15	0.95	0.71	1.62	0.62	0.40	1.10
B. annan förtäring	0.56	0.34	0.41	0.23	0.02	0.32	0.37	0.22
II. Bostad	13.34	12.43	13.77	12.66	11.90	12.89	12.49	13.82
1. hyra	13.20	12.36	13.64	12.64	11.84	12.82	12.41	13.74
2. reparationer, flyttningkostnader o. d.	0.14	0.07	0.13	0.02	0.06	0.07	0.08	0.08
III. Bränsle och lyse	5.38	4.04	4.99	4.70	4.94	4.65	4.60	4.79
1. ved	2.79	1.95	2.23	2.22	2.40	2.20	2.12	2.39
A. björkved	0.63	0.47	0.80	0.83	1.22	0.72	0.51	1.21
B. barrved	1.33	0.74	0.80	0.97	0.96	0.89	0.93	0.78
C. annan ved och torv	0.83	0.74	0.63	0.42	0.22	0.59	0.68	0.40
2. kol och koks	0.40	0.49	1.00	0.83	1.02	0.75	0.76	0.73
3. gas	0.21	0.14	0.35	0.38	0.21	0.28	0.21	0.42
4. fotogen	1.55	0.98	1.02	0.85	0.74	0.98	1.10	0.74
5. elektriskt ljus	0.23	0.17	0.19	0.25	0.45	0.22	0.16	0.36
6. annat lyse	0.20	0.18	0.20	0.17	0.12	0.18	0.19	0.15

¹ Däri ingår fri värme 0.13 %
² " " " " 0.04 %
³ " " " " 0.06 %

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	D ä r a v	
	Under 1500	1500—1750	1750—2000	2000—2500	2500—3000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
IV. Inventarier	52.59	72.59	106.93	97.64	163.56	89.23	83.26	104.65
1. möbler, sängkläder	26.41	26.75	53.92	47.08	90.26	41.49	35.60	56.67
2. kökssaker, servis	11.05	14.64	12.89	16.18	22.57	14.46	15.07	12.91
3. övriga inventarier	15.13	31.20	40.12	34.38	50.73	33.28	32.59	35.07
V. Beklädnad	182.14	215.06	223.05	312.28	439.35	246.07	230.45	286.37
1. kläder, lagn. av kläder, sybehör	126.27	152.10	153.07	223.90	320.49	173.64	162.35	202.76
2. skodon	55.87	62.96	69.98	88.38	118.86	72.43	68.10	83.61
VI. Tvätt och renhållning	20.03	29.12	27.11	33.24	38.09	28.88	27.63	32.11
1. tvätt och strykning	6.08	10.04	7.33	12.35	14.09	9.58	8.67	11.94
2. tvål, såpa, soda, putsmedel o. d.	13.95	19.08	19.78	20.89	24.00	19.30	18.96	20.17
VII. Hygien	18.22	27.97	28.18	37.34	29.67	29.16	30.50	25.71
1. sjukvård	13.51	23.12	20.90	27.45	12.80	21.97	24.30	15.95
2. hälsovård	4.71	4.85	7.28	9.89	16.87	7.19	6.20	9.76
A. bad	2.88	2.99	2.76	6.24	6.42	3.83	3.61	4.42
B. rakning, klippning	1.11	1.24	2.98	2.97	8.35	2.40	1.74	4.13
C. övrigt	0.72	0.62	1.54	0.68	2.10	0.96	0.85	1.21
VIII. Utgifter för intellektuella ändamål	29.75	22.96	28.99	41.50	59.94	31.35	29.10	37.14
1. barnens skolgång	6.76	6.03	8.31	14.14	27.54	9.58	7.92	13.86
2. övriga studier	—	0.03	0.79	0.07	1.00	0.28	0.31	0.19
3. tidningar, läsning o. d.	22.99	16.90	19.89	27.29	31.40	21.49	20.87	23.09
IX. Förenings- och försäkringsavgifter	53.17	75.55	97.60	85.64	50.73	80.03	85.73	65.34
1. fackföreningar o. d.	8.19	7.43	16.18	15.58	6.33	11.70	14.23	5.19
2. övriga föreningar	2.79	2.69	4.55	2.45	5.83	3.28	2.91	4.24
3. sjuk- och begravningskassor	12.53	16.41	31.76	25.07	10.38	21.78	25.45	12.35
4. liv- och kapitalförsäkring	22.08	40.59	41.09	33.22	24.24	36.09	38.84	28.98
5. olycksfallsförsäkring	2.38	1.70	0.35	0.55	—	1.08	0.88	1.58
6. brandförsäkring	4.08	2.95	3.34	3.09	3.95	3.26	3.11	3.64
7. avgift för pensioner etc.	1.12	3.78	0.33	5.68	—	2.84	0.31	9.36
X. Gåvor, understöd till anhöriga	19.65	21.50	27.39	46.15	100.88	32.14	26.42	46.90
XI. Skatter	50.47	80.43	111.06	144.64	129.33	102.28	96.19	117.98
XII. Nöjen och förstörelser	12.76	13.42	15.12	22.91	29.07	16.72	14.97	21.21
XIII. Resor	19.16	20.88	32.04	18.61	57.23	24.70	21.85	32.05
1. arbets-, torg-, skolresor o. dyl.	0.25	1.44	1.13	1.36	5.10	1.36	1.24	1.68
2. andra resor	18.91	19.44	30.91	17.25	52.13	23.34	20.61	30.37
XIV. Ränta å län	1.30	1.85	5.99	0.84	20.84	3.48	1.04	9.78
XV. Telefon, post- och skrivutensilier	8.57	3.87	5.07	4.37	24.07	5.75	4.95	7.80
XVI. Lottsedlar	7.26	6.90	10.79	12.04	12.01	9.41	9.99	7.89
XVII. Utgifter för tjänare	2.08	3.59	3.94	0.53	0.92	2.67	3.07	1.64
XVIII. Övriga utgifter	1.99	6.34	5.84	8.35	2.38	6.00	7.13	3.08
Summa utgifter	1 363.43	1 641.11	1 877.25	2 305.95	2 703.50	1 874.25	1 805.88	2 050.58
Balans (överskott = + underskott = -)	+ 94.20	+ 26.08	+ 58.40	+ 13.22	- 26.16	+ 37.32	+ 50.71	+ 2.79
Kontant behållning och bokföringsposter:								
På inkomstsidan	106.08	123.64	214.84	233.36	229.67	176.21	153.22	235.50
kontant vid årets början	36.78	48.12	60.37	55.63	15.62	50.36	55.91	36.03
upptagna lån el. annan gjord skuld	2.55	45.16	109.92	46.96	48.67	57.87	36.80	112.21
uttaget ur bank	21.75	21.13	35.17	113.16	152.26	52.36	43.73	74.62
återbek. utlånta medel	45.00	9.23	9.38	17.61	13.12	15.62	16.78	12.64
På utgiftssidan	200.28	149.72	273.24	246.58	203.51	213.53	203.93	238.29
kontant vid årets slut	53.70	52.40	74.10	43.99	19.38	54.87	65.04	28.62
återbetalta lån och andra skulder	14.92	45.11	101.40	120.61	107.63	76.98	46.30	156.11
insatt i bank	121.87	41.71	93.02	79.16	72.00	74.87	83.70	52.11
utlånat	9.79	10.50	4.72	2.82	4.50	6.81	8.89	1.45
Balans	- 94.20	- 26.08	- 58.40	- 13.22	+ 26.16	- 37.32	- 50.71	- 2.79

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	D ä r a v	
	Under 1500	1500—1750	1750—2000	2000—2500	2500—3000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%		%	%
IV. Inventarier	3.86	4.42	5.70	4.23	6.05	4.76	4.61	5.10
1. möbler, sängkläder	1.94	1.63	2.87	2.04	3.34	2.21	1.97	2.76
2. kökssaker, servis	0.81	0.89	0.69	0.70	0.83	0.77	0.83	0.63
3. övriga inventarier	1.11	1.90	2.14	1.49	1.88	1.78	1.81	1.71
V. Beklädnad	13.36	13.11	11.88	13.54	16.25	13.13	12.76	13.97
1. kläder, lagn. av kläder, sybehör	9.26	9.27	8.15	9.71	11.85	9.27	8.99	9.89
2. skodon	4.10	3.84	3.73	3.83	4.40	3.86	3.77	4.08
VI. Tvätt och renhållning	1.47	1.77	1.44	1.44	1.41	1.54	1.53	1.57
1. tvätt och strykning	0.45	0.61	0.39	0.54	0.52	0.51	0.48	0.58
2. tvål, såpa, soda, putsmedel o. d.	1.02	1.16	1.05	0.90	0.89	1.03	1.05	0.99
VII. Hygien	1.33	1.70	1.50	1.62	1.10	1.56	1.69	1.25
1. sjukvård	0.99	1.41	1.11	1.19	0.47	1.17	1.35	0.78
2. hälsovård	0.34	0.29	0.39	0.43	0.63	0.39	0.34	0.47
A. bad	0.21	0.18	0.15	0.27	0.24	0.21	0.20	0.21
B. rakning, klippning	0.08	0.07	0.16	0.13	0.31	0.13	0.09	0.20
C. övrigt	0.05	0.04	0.08	0.03	0.08	0.05	0.05	0.06
VIII. Utgifter för intellektuella ändamål	2.18	1.40	1.54	1.80	2.22	1.67	1.61	1.81
1. barnens skolgång	0.49	0.37	0.44	0.61	1.02	0.51	0.44	0.67
2. övriga studier	—	0.00	0.04	0.00	0.04	0.01	0.02	0.01
3. tidningar, läsning o. d.	1.69	1.03	1.06	1.19	1.16	1.15	1.15	1.13
IX. Förenings- och försäkringsavgifter	3.90	4.60	5.20	3.72	1.88	4.27	4.75	3.19
1. fackföreningar o. d.	0.60	0.45	0.86	0.68	0.23	0.62	0.79	0.25
2. övriga föreningar	0.21	0.16	0.24	0.11	0.22	0.18	0.16	0.21
3. sjuk- och begravningskassor	0.92	1.00	1.69	1.09	0.38	1.16	1.41	0.60
4. liv- och kapitalförsäkring	1.62	2.48	2.19	1.44	0.90	1.93	2.15	1.41
5. olycksfallsförsäkring	0.17	0.10	0.02	0.02	—	0.06	0.05	0.08
6. brandförsäkring	0.30	0.18	0.18	0.13	0.15	0.17	0.17	0.18
7. avgift för pensioner etc.	0.08	0.23	0.02	0.25	—	0.15	0.02	0.46
X. Gåvor, understöd till anhöriga	1.44	1.31	1.46	2.00	3.73	1.71	1.46	2.29
XI. Skatter	3.70	4.90	5.92	6.27	4.78	5.46	5.33	5.75
XII. Nöjen och förstroelser	0.94	0.82	0.81	0.99	1.08	0.89	0.83	1.03
XIII. Resor	1.41	1.27	1.71	0.81	2.12	1.32	1.21	1.56
1. arbets-, torg-, skolresor o. dyl.	0.02	0.09	0.06	0.06	0.19	0.07	0.07	0.08
2. andra resor	1.39	1.18	1.65	0.75	1.93	1.25	1.14	1.48
XIV. Ränta å lån	0.09	0.11	0.32	0.04	0.77	0.19	0.06	0.48
XV. Telefon, post- och skrivutensilier	0.63	0.24	0.27	0.19	0.89	0.31	0.27	0.38
XVI. Lottsedlar	0.53	0.42	0.57	0.52	0.44	0.50	0.55	0.38
XVII. Utgifter för tjänare	0.15	0.22	0.21	0.02	0.03	0.14	0.17	0.08
XVIII. Övriga utgifter	0.15	0.39	0.31	0.36	0.09	0.32	0.39	0.15
Summa utgifter	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Balans (överskott = + underskott = —)	+ 6.91	+ 1.59	+ 3.11	+ 0.57	+ 0.97	+ 1.99	+ 2.81	+ 0.14
Kontant behållning och bokföringsposter:								
På inkomstsidan	7.78	7.53	11.45	10.12	8.50	9.40	8.48	11.48
kontant vid årets början	2.70	2.93	3.22	2.41	0.58	2.69	3.9	1.76
upptagna lån eller annan gjord skuld uttaget ur bank	0.19	2.75	5.86	2.04	1.80	3.09	2.04	5.47
återbek. utlånta medel	1.59	1.29	1.87	4.91	5.63	2.79	2.42	3.64
återbek. utlånta medel	3.30	0.56	0.50	0.76	0.49	0.83	0.93	0.61
På utgiftssidan	14.69	9.12	14.56	10.69	7.53	11.9	11.29	11.62
kontant vid årets slut	3.94	3.19	3.95	1.91	0.72	2.93	3.60	1.40
återbetalta lån och andra skulder	1.09	2.75	5.40	5.23	3.98	4.11	2.56	6.61
insatt i bank	8.94	2.54	4.96	3.43	2.66	3.99	4.64	2.54
utlånat	0.72	0.64	0.25	0.12	0.17	0.36	0.49	0.07
Balans	— 6.91	— 1.59	— 3.11	— 0.57	— 0.97	— 1.99	— 2.81	— 0.14

Tab. 2. Inkomster och utgifter i medeltal per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper.

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
<i>Absoluta tal.</i>	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
Inkomster:								
I. Inkomst av arbete	619.35	636.20	754.79	709.98	750.39	689.68	683.42	704.81
1. mannens	604.83	622.69	723.24	651.82	663.81	655.61	653.62	660.43
A. huvudinkomst	596.17	612.59	713.66	623.19	587.93	637.26	639.25	632.44
därav kontant	568.59	595.17	708.16	616.31	587.39	625.49	633.94	605.02
" in natura	27.58	17.42	5.50	6.88	0.54	11.77	5.31	27.42
B. biförtjänster	8.66	10.10	9.58	28.63	75.88	18.35	14.37	27.99
2. hustruns	14.52	8.26	21.60	16.34	86.58	18.50	13.41	30.81
3. barnens	—	5.25	9.95	41.82	—	15.57	16.39	13.57
II. Inkomst av inackordering o. uthyrning	0.53	0.95	5.73	8.20	33.54	5.78	5.43	6.63
III. Sjukhjälp, pension e. dyl.	0.39	7.22	7.53	7.98	—	6.50	7.68	3.66
IV. Gåvor	7.75	11.79	6.97	6.08	10.46	8.57	5.68	15.55
V. Räntor	1.01	1.47	0.68	0.34	6.19	1.17	1.17	1.17
VI. Övriga inkomster	28.41	13.11	36.89	37.46	28.67	27.52	28.14	25.72
Summa	657.44	670.74	812.59	770.04	829.25	739.22	731.52	757.54
Utgifter:								
I. Födo- och njutningsämnen	285.06	308.43	330.23	346.22	355.50	324.23	322.38	328.72
1. Matvaror	273.90	295.89	306.43	322.91	329.47	305.42	304.59	307.44
A. animaliska	152.38	173.69	181.20	188.56	184.82	178.04	177.26	179.94
AA. kött	28.53	39.73	43.72	45.80	47.83	41.67	40.21	45.22
a. färskt kött	18.15	28.58	34.51	32.27	37.23	30.46	29.52	32.73
oxkött	6.16	10.79	11.97	11.87	13.08	11.03	10.82	11.54
kalvkött	2.72	5.23	5.71	5.73	4.35	5.19	4.71	6.35
får- och lammkött	0.46	0.44	0.43	0.71	1.86	0.59	0.42	1.00
fläsk	6.73	9.64	12.95	9.93	11.95	10.36	10.41	10.24
annat färskt kött	1.64	1.44	2.68	2.48	4.38	2.21	2.17	2.30
organ, ben och blod	0.44	1.04	0.77	1.55	1.61	1.08	0.99	1.30
b. konserv. kött (salt, rökt el. torkat)	10.38	11.15	9.21	13.53	10.60	11.21	10.69	12.49
nötkött	0.61	0.52	1.66	1.28	0.48	1.01	1.12	0.76
fläsk	9.77	10.63	7.55	12.25	10.12	10.20	9.57	11.73
BB. charkuterivaror	7.30	8.79	9.34	12.62	9.44	9.86	9.34	11.13
a. kory och sylta	6.71	7.80	8.50	10.72	8.33	8.69	8.09	10.15
b. färdiglagad mat och uppskuret	0.59	0.99	0.84	1.90	1.11	1.17	1.25	0.98
CC. fisk	8.62	9.27	8.45	10.83	8.92	9.41	9.68	8.74
a. färsk fisk	4.47	5.09	4.27	6.00	5.42	5.09	5.31	4.54
sill	0.62	0.72	0.55	0.69	0.56	0.65	0.65	0.65
strömming	0.93	0.97	0.75	1.43	0.18	1.00	1.05	0.86
annan färsk fisk	2.92	3.40	2.97	3.88	4.68	3.44	3.61	3.03
b. konserv. fisk (salt, inl., torkad, rökt)	4.15	4.18	4.18	4.83	3.50	4.32	4.37	4.20
salt sill	3.01	2.99	2.80	3.32	2.35	3.00	3.07	2.82
salt strömming	—	—	0.02	0.03	—	0.01	0.02	—
kabeljo	0.39	0.53	0.60	0.63	0.38	0.56	0.56	0.54
annan fisk	0.75	0.66	0.76	0.85	0.77	0.75	0.72	0.84
DD. konserver	0.85	0.97	1.53	1.41	2.21	1.28	1.30	1.23
EE. lanthushållningsprodukter o. d.	107.05	114.67	118.10	117.78	115.32	115.63	116.66	113.14
a. mjölk och grädde	46.91	52.33	48.81	51.30	51.72	50.60	50.38	51.17
grädde	4.50	5.08	3.95	4.97	7.52	4.84	4.87	4.78
oskummad mjölk	25.68	31.32	32.92	31.90	29.02	31.18	30.66	32.45
skummad mjölk	16.73	15.93	11.94	14.43	15.18	14.58	14.85	13.94
b. smör	28.46	31.65	40.51	34.91	36.92	34.68	36.02	31.41
c. margarin	10.22	11.16	7.38	11.61	7.26	10.05	9.35	11.75
d. ost	5.69	5.70	7.36	6.50	4.13	6.24	6.42	5.80

Tab. 2. Inkomster och utgifter i medeltal per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper.

Relativa tal.	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%	%	%	
Inkomster:								
I. Inkomst av arbete	94·21	94·85	92·89	92·19	90·49	93·30	93·42	93·04
1. mannens	92·00	92·84	89·01	84·64	80·05	88·69	89·35	87·18
A. huvudinkomst	90·68	91·33	87·83	80·92	70·90	86·21	87·39	83·49
därav kontant	86·49	88·73	87·15	80·03	70·83	84·62	86·66	79·87
» in natura	4·19	2·60	0·68	0·89	0·07	1·59	0·73	3·62
B. biförtjänster	1·32	1·51	1·18	3·72	9·15	2·48	1·96	3·69
2. hustruns	2·21	1·23	3·66	2·12	10·44	2·50	1·83	4·07
3. barnens	—	0·78	1·22	5·43	—	2·11	2·24	1·79
II. Inkomst av inackordering o. uthyrning	0·08	0·14	0·70	1·07	4·04	0·78	0·74	0·88
III. Sjukhjälp, pension e. dyl.	0·06	1·08	0·93	1·04	—	0·88	1·05	0·48
IV. Gåvor	1·18	1·76	0·86	0·79	1·26	1·16	0·78	2·05
V. Räntor	0·15	0·22	0·08	0·04	0·75	0·16	0·16	0·15
VI. Övriga inkomster	4·32	1·95	4·54	4·87	3·46	3·72	3·85	3·40
Summa	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00
Utgifter:								
I. Födo- och njutningsämnen	46·34	46·72	41·91	45·22	42·43	44·74	45·32	43·45
1. Matvaror	44·53	44·82	38·89	42·18	39·33	42·15	42·82	40·64
A. animaliska	24·77	26·31	23·00	24·63	22·06	24·57	24·92	23·79
AA. kött	4·64	6·02	5·55	5·98	5·71	5·75	5·65	5·98
a. färskt kött	2·95	4·33	4·38	4·21	4·44	4·20	4·15	4·33
oxkött	1·00	1·63	1·52	1·55	1·56	1·52	1·52	1·53
kalvkött	0·44	0·79	0·73	0·75	0·52	0·72	0·66	0·84
får- och lammkött	0·07	0·07	0·05	0·09	0·22	0·08	0·06	0·13
fläsk	1·10	1·46	1·64	1·30	1·43	1·43	1·46	1·35
annat färskt kött	0·27	0·22	0·34	0·32	0·52	0·30	0·31	0·31
organ, ben och blod	0·07	0·16	0·10	0·20	0·19	0·15	0·14	0·17
b. konserv. kött (salt, rökt el. torkat)	1·69	1·69	1·17	1·77	1·27	1·55	1·50	1·65
nötkött	0·10	0·08	0·21	0·17	0·06	0·14	0·16	0·10
fläsk	1·59	1·61	0·96	1·60	1·21	1·41	1·34	1·55
BB. charkuterivaror	1·19	1·33	1·19	1·65	1·13	1·36	1·32	1·47
a. korv och sylta	1·09	1·18	1·08	1·40	1·00	1·20	1·14	1·34
b. färdiglagad mat och uppskuret	0·10	0·15	0·11	0·25	0·13	0·16	0·18	0·13
CC. fisk	1·40	1·40	1·07	1·42	1·06	1·30	1·36	1·16
a. färsk fisk	0·73	0·77	0·54	0·79	0·64	0·70	0·75	0·60
sill	0·10	0·11	0·07	0·09	0·06	0·09	0·09	0·09
strömming	0·15	0·15	0·09	0·19	0·02	0·14	0·15	0·11
annan färsk fisk	0·48	0·51	0·38	0·51	0·56	0·47	0·51	0·40
b. konserv. fisk (salt, inl., torkad, rökt)	0·67	0·63	0·53	0·63	0·42	0·60	0·61	0·56
salt sill	0·49	0·45	0·35	0·43	0·28	0·42	0·43	0·38
salt strömming	—	—	0·00	0·01	—	0·00	0·00	—
kabeljo	0·06	0·08	0·08	0·08	0·05	0·08	0·08	0·07
annan fisk	0·12	0·10	0·10	0·11	0·09	0·10	0·10	0·11
DD. konserver	0·14	0·15	0·19	0·19	0·26	0·18	0·18	0·16
EE. lanthushållningsprodukter o. d.	17·40	17·37	14·99	15·38	13·77	15·95	16·40	14·96
a. mjölk och grädde	7·63	7·93	6·19	6·70	6·17	6·98	7·08	6·76
grädde	0·73	0·77	0·50	0·65	0·90	0·67	0·68	0·63
oskummad mjölk	4·18	4·75	4·18	4·17	3·46	4·30	4·31	4·29
skummad mjölk	2·72	2·41	1·51	1·88	1·81	2·01	2·09	1·84
b. smör	4·63	4·80	5·14	4·56	4·41	4·78	5·07	4·15
c. margarin	1·66	1·69	0·95	1·52	0·87	1·39	1·32	1·56
d. ost	0·92	0·86	0·93	0·85	0·49	0·86	0·90	0·77

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
e. ägg	13.38	11.83	11.85	11.00	14.49	11.91	12.12	11.40
f. fett och flott	2.39	2.00	2.19	2.46	0.80	2.15	2.37	1.61
FF. övriga animaliska matvaror	0.03	0.26	0.06	0.12	1.10	0.19	0.07	0.48
B. vegetabiliska	121.52	122.20	125.23	134.35	144.65	127.38	127.33	127.50
AA. bröd	30.22	32.71	38.25	38.45	49.39	36.28	35.90	37.20
a. rågröd, hårt	12.62	14.07	16.00	15.12	11.62	14.55	15.43	12.42
b. rågröd, mjukt	3.36	6.42	8.13	7.60	4.84	6.74	6.54	7.22
c. vetebröd	0.79	1.36	1.32	1.51	8.97	1.74	1.32	2.77
d. annat matbröd	2.30	2.72	2.48	4.66	5.90	3.32	3.33	3.30
e. skorpor	3.87	2.57	2.29	3.56	3.59	2.96	3.07	2.69
f. kaffebröd, bakelser o. d.	7.28	5.57	8.03	6.00	14.97	6.97	6.21	8.80
BB. mjöl	22.05	23.53	19.91	21.53	21.79	21.85	22.04	21.39
a. vete	18.92	20.34	18.45	19.01	18.20	19.25	19.52	18.63
b. råg	1.93	2.04	0.57	1.27	2.30	1.47	1.42	1.58
c. annat	1.20	1.15	0.89	1.25	1.29	1.13	1.10	1.18
CC. gryn	5.71	4.39	4.58	5.91	5.52	5.04	5.10	4.90
a. havre	3.00	2.62	2.98	3.58	2.56	3.01	3.09	2.81
b. ris	1.93	1.09	0.98	1.43	1.96	1.28	1.21	1.46
c. andra	0.78	0.68	0.62	0.90	1.00	0.75	0.80	0.63
DD. grönsaker, frukter, bär m. m.	24.58	24.13	25.05	27.40	27.21	25.46	25.17	26.14
a. arter, gula, gröna	0.85	0.75	0.79	1.32	0.63	0.92	0.92	0.93
b. bruna bönor	0.24	0.46	0.32	0.44	0.45	0.40	0.41	0.35
c. grönsaker, rotfrukter	4.36	3.79	4.64	4.86	4.77	4.40	4.41	4.39
d. potatis	8.77	8.14	8.14	9.38	7.68	8.52	8.29	9.06
e. frukt och bär	10.36	10.99	11.16	11.40	13.68	11.22	11.14	11.41
EE. socker och sirap	20.40	19.84	19.27	20.75	21.68	20.10	20.02	20.30
a. socker	18.82	18.70	18.30	19.70	19.49	18.93	18.83	19.16
b. sirap	1.58	1.14	0.97	1.05	2.19	1.17	1.19	1.14
FF. kaffe	10.64	11.09	11.99	13.38	13.06	11.99	12.21	11.47
GG. te, choklad	2.18	1.25	1.54	2.15	0.97	1.65	1.69	1.54
HH. kryddor	2.43	2.36	2.08	2.13	2.17	2.23	2.26	2.16
KK. övriga vegetabiliska matvaror	3.31	2.90	2.56	2.65	2.86	2.78	2.94	2.40
2. Dryckesvaror	5.50	4.99	8.57	10.70	6.82	7.57	8.11	6.28
A. brännvin, spirituosa	2.78	2.15	3.73	6.32	1.10	3.68	4.25	2.31
B. öl, porter o. dyl.	0.48	0.30	1.50	0.51	0.57	0.69	0.75	0.54
C. svagdricka, läskedrycker	2.24	2.54	3.34	3.87	5.15	3.20	3.11	3.43
3. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	1.57	4.30	4.54	5.37	4.71	4.39	4.17	4.92
4. Förtäring utom hemmet	4.09	3.25	10.72	7.24	14.50	6.85	5.51	10.08
A. måltider	0.69	1.02	7.46	5.49	14.30	4.49	2.86	8.40
B. annan förtäring	3.40	2.23	3.26	1.75	0.20	2.36	2.65	1.68
II. Bostad	80.30	80.70	103.94	90.40	73.52	88.55	85.43	96.04
1. hyra	79.46	80.28	102.88	90.30	72.98	88.01	84.91	95.48
2. reparationer, flyttkostnader o. d.	0.84	0.42	1.06	0.10	0.54	0.54	0.52	0.56
III. Bränsle och lyse	32.22	126.21	37.72	33.49	31.13	31.86	31.40	32.97
1. ved	16.69	12.68	16.86	15.93	16.61	15.20	14.55	16.76
A. björkved	3.65	3.06	6.11	5.99	8.40	4.94	3.51	8.39
B. barrved	8.00	4.79	6.03	6.88	6.72	6.10	6.35	5.47
C. annan ved och torv	5.04	4.83	4.72	3.06	1.49	4.16	4.69	2.90
2. kol och koks	2.38	3.15	7.54	5.77	5.25	4.96	5.07	4.70
3. gas	1.31	0.94	2.67	2.69	0.81	1.87	1.48	2.80
4. fotogen	9.29	6.31	7.59	5.93	5.99	6.80	7.42	5.33
5. elektriskt ljus	1.40	1.11	1.54	1.95	1.71	1.51	1.16	2.33
6. annat lyse	1.15	1.15	1.52	1.22	0.76	1.23	1.31	1.05

1 Däri ingår 0.87 för fri värme.

2 » » 0.29 » » »

3 » » 0.41 » » »

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%		%	%
e. ägg	2.17	1.79	1.50	1.43	1.73	1.64	1.70	1.51
f. fett ooh flott	0.39	0.30	0.28	0.32	0.10	0.30	0.33	0.21
FF. övriga animaliska matvaror	0.00	0.04	0.01	0.01	0.13	0.03	0.01	0.06
B. vegetabiliska	19.76	18.51	15.89	17.55	17.27	17.58	17.90	16.85
AA. bröd	4.91	4.95	4.85	5.02	5.89	5.01	5.05	4.92
a. rågbröd, hårt	2.05	2.13	2.03	1.98	1.89	2.01	2.17	1.64
b. rågbröd, mjukt	0.55	0.97	1.03	0.99	0.52	0.93	0.92	0.95
c. vetebröd	0.13	0.21	0.17	0.20	1.07	0.24	0.19	0.37
d. annat matbröd	0.37	0.41	0.31	0.61	0.70	0.46	0.47	0.44
e. skorpor	0.63	0.39	0.29	0.46	0.43	0.41	0.43	0.36
f. kaffebröd, bakelser o. d.	1.18	0.84	1.02	0.78	1.78	0.96	0.87	1.16
BB. mjöl	3.58	3.56	2.53	2.81	2.60	3.02	3.09	2.82
a. vete	3.08	3.08	2.35	2.48	2.17	2.66	2.74	2.46
b. råg	0.31	0.31	0.07	0.17	0.28	0.20	0.20	0.21
c. annat	0.19	0.17	0.11	0.16	0.15	0.16	0.15	0.15
CC. gryn	0.93	0.67	0.58	0.77	0.66	0.70	0.72	0.65
a. havre	0.49	0.40	0.38	0.47	0.31	0.42	0.44	0.37
b. ris	0.31	0.17	0.12	0.19	0.23	0.18	0.17	0.19
c. andra	0.13	0.10	0.08	0.11	0.12	0.10	0.11	0.09
DD. grönsaker, frukter, bär m. m.	4.00	3.66	3.18	3.58	3.25	3.51	3.54	3.45
a. arter, gula, gröna	0.14	0.11	0.10	0.17	0.08	0.13	0.13	0.12
b. bruna bönor	0.04	0.07	0.04	0.06	0.05	0.05	0.06	0.05
c. grönsaker, rotfrukter	0.71	0.58	0.59	0.63	0.57	0.61	0.62	0.57
d. potatis	1.43	1.23	1.03	1.23	0.92	1.17	1.17	1.20
e. frukt och bär	1.68	1.67	1.42	1.49	1.63	1.55	1.56	1.51
EE. socker och sirap	3.32	3.00	2.45	2.71	2.59	2.77	2.81	2.68
a. socker	3.06	2.83	2.32	2.57	2.33	2.61	2.64	2.53
b. sirap	0.26	0.17	0.13	0.14	0.26	0.16	0.17	0.15
FF. kaffe	1.73	1.68	1.52	1.75	1.56	1.65	1.72	1.52
GG. te, choklad	0.35	0.19	0.20	0.28	0.12	0.23	0.24	0.20
HH. kryddor	0.40	0.36	0.26	0.28	0.26	0.31	0.32	0.29
KK. övriga vegetabiliska matvaror	0.54	0.44	0.32	0.35	0.34	0.38	0.41	0.32
2. Dryckesvaror	0.89	0.76	1.09	1.40	0.81	1.04	1.14	0.83
A. brännvin, spirituosa	0.45	0.33	0.48	0.82	0.13	0.51	0.60	0.31
B. öl, porter o. dyl.	0.08	0.05	0.19	0.07	0.07	0.09	0.10	0.07
C. svagdricka, läskedrycker	0.36	0.38	0.42	0.51	0.61	0.44	0.44	0.45
3. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	0.26	0.65	0.57	0.70	0.56	0.60	0.59	0.65
4. Förtäring utom hemmet	0.66	0.49	1.36	0.94	1.73	0.95	0.77	1.33
A. måltider	0.11	0.15	0.95	0.71	1.71	0.62	0.40	1.11
B. annan förtäring	0.55	0.34	0.41	0.23	0.02	0.33	0.37	0.22
II. Bostad	13.06	12.22	13.19	11.81	8.77	12.22	12.01	12.70
1. hyra	12.92	12.16	13.06	11.80	8.71	12.15	11.94	12.62
2. reparationer, flyttningkostnader o. d.	0.14	0.06	0.13	0.01	0.06	0.07	0.07	0.08
III. Bränsle och lyse	5.24	3.97	4.79	4.37	3.72	4.40	4.41	4.36
1. ved	2.71	1.92	2.14	2.08	1.98	2.10	2.04	2.22
A. björkved	0.59	0.46	0.77	0.78	1.00	0.68	0.49	1.11
B. barrved	1.80	0.73	0.77	0.90	0.80	0.84	0.89	0.73
C. annan ved och torv	0.82	0.73	0.60	0.40	0.18	0.58	0.66	0.38
2. kol och koks	0.39	0.48	0.96	0.75	0.63	0.68	0.71	0.62
3. gas	0.21	0.14	0.34	0.35	0.10	0.26	0.21	0.37
4. fotogen	1.51	0.96	0.96	0.78	0.72	0.94	1.04	0.70
5. elektriskt ljus	0.23	0.17	0.20	0.25	0.20	0.21	0.17	0.31
6. annat lyse	0.19	0.17	0.19	0.16	0.09	0.17	0.18	0.14

1 Häri ingår 0.13 % för fri värme.

2 > > 0.04 > > >

3 > > 0.06 > > >

	Årsutgift, kronor					Samt- liga hushåll	Därav	
	Under 1 500	1 500— 1 750	1 750— 2 000	2 000— 2 500	2 500— 3 000		arbetar- hushåll	lägre tjänste- mannahushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
IV. Inventarier	23.64	29.24	45.94	32.82	53.33	34.95	33.28	38.99
1. möbler, sängkläder	11.87	10.77	23.17	15.82	29.43	16.25	14.23	21.11
2. kökssaker, servis	4.97	5.90	5.54	5.44	7.36	5.67	6.02	4.81
3. övriga inventarier	6.80	12.57	17.23	11.56	16.54	13.03	13.03	13.07
V. Beklädnad	81.86	86.63	95.82	109.33	143.27	97.46	93.55	106.69
1. kläder, lagn. av kläder, sybehör	56.75	61.27	65.76	78.39	104.51	68.77	65.91	75.54
2. skodon	25.11	25.36	30.06	30.94	38.76	28.69	27.64	31.15
VI. Tvätt och renhållning	9.00	11.73	11.65	11.17	12.42	11.31	11.04	11.96
1. tvätt och strykning	2.78	4.05	3.15	4.15	4.59	3.75	3.46	4.45
2. tvål, såpa, soda, putsmedel o. d.	6.27	7.68	8.50	7.02	7.83	7.56	7.58	7.51
VII. Hygien	8.19	11.26	12.11	12.55	9.67	11.42	12.19	9.58
1. sjukvård	6.07	9.31	8.98	9.23	4.17	8.60	9.71	5.94
2. hälsovård	2.12	1.95	3.13	3.32	5.50	2.82	2.48	3.64
A. bad	1.30	1.20	1.19	2.10	2.10	1.50	1.44	1.65
B. rakning, klippning	0.50	0.50	1.28	1.00	2.72	0.94	0.70	1.54
C. övrigt	0.32	0.25	0.66	0.22	0.68	0.38	0.34	0.45
VIII. Utgifter för intellektuella ändamål	13.37	9.25	12.46	13.95	19.55	12.28	11.63	13.84
1. barnens skolgång	3.04	2.43	3.57	4.75	8.98	3.75	3.17	5.16
2. övriga studier	—	0.01	0.34	0.02	0.33	0.11	0.12	0.07
3. tidningar, läsning o. d.	10.33	6.81	8.55	9.18	10.24	8.42	8.34	8.61
IX. Förenings- och försäkringsavgifter	23.90	30.43	41.92	28.79	16.55	31.35	34.26	24.34
1. fackföreningar o. d.	3.68	2.99	6.95	5.23	2.07	4.59	5.69	1.93
2. övriga föreningar	1.26	1.08	1.96	0.82	1.90	1.28	1.16	1.58
3. sjuk- och begravningskassor	5.63	6.61	13.64	8.43	3.39	8.53	10.17	4.60
4. liv- och kapitalförsäkring	9.92	16.35	17.65	11.17	7.90	14.14	15.53	10.79
5. olycksfallsförsäkring	1.07	0.69	0.15	0.19	—	0.42	0.35	0.59
6. brandförsäkring	1.83	1.19	1.43	1.04	1.29	1.28	1.24	1.36
7. avgift för pensioner etc.	0.51	1.52	0.14	1.91	—	1.11	0.12	3.49
X. Gåvor, understöd till anhöriga	8.83	8.66	11.77	15.51	32.89	12.59	10.56	17.47
XI. Skatter	22.68	32.40	47.71	48.62	42.17	40.06	38.45	43.95
XII. Nöjen och förströelser	5.73	5.41	6.49	7.70	9.48	6.55	5.98	7.90
XIII. Resor	8.61	8.41	13.77	6.26	18.66	9.68	8.74	11.94
1. arbets-, torg-, skolresor o. dyl.	0.11	0.58	0.49	0.46	1.66	0.54	0.50	0.62
2. andra resor	8.50	7.83	13.28	5.80	17.00	9.14	8.24	11.32
XIV. Ränta å lån	0.58	0.74	2.57	0.28	6.79	1.36	0.41	3.64
XV. Telefon, post- och skrivutensilier	3.85	1.56	2.18	1.47	7.85	2.25	1.98	2.90
XVI. Lottsedar	3.27	2.78	4.63	4.05	3.92	3.68	3.99	2.94
XVII. Utgifter för tjänare	3.12	3.84	4.53	0.18	0.30	2.74	3.26	1.48
XVIII. Övriga utgifter	0.89	2.55	2.51	2.81	0.78	2.35	2.85	1.15
Summa utgifter	615.10	660.23	787.98	765.60	837.78	724.67	711.38	756.50
Balans (överskott = + underskott = —)	+42.34	+10.51	+24.61	+4.44	-8.53	+14.55	+20.14	+1.04
Kontant behållning och bokföringsposter:								
På inkomstsidan	47.68	49.80	90.57	78.44	74.89	68.71	60.84	87.74
kontant vid årets början	16.53	19.38	25.45	18.70	5.09	19.64	22.21	13.42
upptagna lån eller annan gjord skuld	1.15	18.19	46.34	15.78	15.87	22.56	14.61	41.81
uttaget ur bank	9.78	8.51	14.83	38.04	49.65	20.42	17.36	27.80
återbetalda utlånta medel	20.22	3.72	3.95	5.92	4.28	6.09	6.66	4.71
På utgiftssidan	90.02	60.31	115.18	82.88	66.36	83.26	80.98	88.78
kontant vid årets slut	24.14	21.11	31.24	14.78	6.32	21.39	25.83	10.66
återbetalda lån och andra skulder	6.71	18.17	42.74	40.54	35.09	30.02	18.38	58.16
insatt i bank	54.77	16.80	39.21	26.61	23.48	29.19	33.24	19.42
utlånat	4.40	4.23	1.99	0.95	1.47	2.66	3.53	0.54
Balans	-42.34	-10.51	-24.61	-4.44	+8.53	-14.55	-20.14	-1.04

	Årsutgift, kronor					Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%		%	%
IV. Inventarier	3.84	4.43	5.83	4.29	6.37	4.82	4.68	5.15
1. möbler, sängkläder	1.93	1.63	2.94	2.07	3.51	2.24	2.00	2.79
2. kökssaker, servis	0.81	0.89	0.70	0.71	0.88	0.78	0.85	0.63
3. övriga inventarier	1.10	1.91	2.19	1.51	1.98	1.80	1.83	1.73
V. Beklädnad	13.31	13.12	12.16	14.28	17.10	13.45	13.15	14.10
1. kläder, lagn. av kläder, sybehör	9.23	9.28	8.35	10.24	12.47	9.49	9.27	9.98
2. skodon	4.08	3.84	3.81	4.04	4.63	3.96	3.88	4.12
VI. Tvätt och renhållning	1.46	1.77	1.48	1.46	1.48	1.56	1.55	1.58
1. tvätt och strykning	0.44	0.61	0.40	0.54	0.55	0.52	0.49	0.59
2. tvål, såpa, soda, putsmedel o. d.	1.02	1.16	1.08	0.92	0.93	1.04	1.06	0.99
VII. Hygien	1.33	1.71	1.54	1.64	1.15	1.58	1.71	1.27
1. sjukvård	0.99	1.41	1.14	1.21	0.50	1.19	1.36	0.79
2. hälsovård	0.34	0.30	0.40	0.43	0.65	0.39	0.35	0.48
A. bad	0.21	0.18	0.15	0.27	0.25	0.21	0.20	0.22
B. rakning, klippning	0.08	0.08	0.16	0.13	0.32	0.13	0.10	0.20
C. övrigt	0.05	0.04	0.09	0.03	0.08	0.05	0.05	0.06
VIII. Utgifter för intellektuella ändamål	2.17	1.40	1.58	1.82	2.33	1.69	1.64	1.83
1. barnens skolgång	0.49	0.37	0.45	0.62	1.07	0.52	0.45	0.68
2. övriga studier	—	0.00	0.04	0.00	0.04	0.01	0.02	0.01
3. tidningar, läsning o. d.	1.68	1.03	1.09	1.20	1.22	1.16	1.17	1.14
IX. Förenings- och försäkringsavgifter	3.89	4.61	5.32	3.76	1.98	4.33	4.82	3.22
1. fackföreningar o. d.	0.60	0.45	0.88	0.68	0.25	0.63	0.80	0.25
2. övriga föreningar	0.21	0.16	0.25	0.11	0.23	0.18	0.16	0.21
3. sjuk- och begravningskassor	0.92	1.00	1.73	1.10	0.41	1.18	1.43	0.61
4. liv- och kapitalförsäkring	1.61	2.48	2.24	1.46	0.94	1.95	2.18	1.43
5. olycksfallsförsäkring	0.17	0.11	0.02	0.02	—	0.06	0.05	0.08
6. brandförsäkring	0.30	0.18	0.18	0.14	0.15	0.18	0.18	0.18
7. avgift för pensioner etc.	0.08	0.23	0.02	0.25	—	0.15	0.02	0.46
X. Gåvor, understöd till anhöriga	1.44	1.31	1.49	2.02	3.93	1.74	1.48	2.31
XI. Skatter	3.69	4.91	6.05	6.35	5.03	5.53	5.40	5.81
XII. Nöjen och förströelser	0.93	0.82	0.82	1.01	1.13	0.90	0.84	1.04
XIII. Resor	1.40	1.27	1.75	0.82	2.23	1.33	1.23	1.58
1. arbets-, torg-, skolresor o. dyl.	0.02	0.09	0.06	0.06	0.20	0.07	0.07	0.08
2. andra resor	1.38	1.18	1.69	0.76	2.03	1.26	1.16	1.50
XIV. Ränta å lån	0.09	0.11	0.33	0.04	0.81	0.19	0.06	0.48
XV. Telefon, post- och skrivutensilier	0.63	0.24	0.28	0.19	0.94	0.31	0.28	0.38
XVI. Lottsedlar	0.53	0.42	0.59	0.53	0.47	0.51	0.56	0.39
XVII. Utgifter för tjänare	0.51	0.58	0.57	0.02	0.04	0.38	0.46	0.20
XVIII. Övriga utgifter	0.14	0.39	0.32	0.37	0.09	0.32	0.40	0.15
Summa utgifter	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Balans (överskott = + underskott = —)	+6.88	+1.59	+3.12	+0.58	-1.02	+2.01	+2.83	+0.14
Kontant behållning och bokföringsposter:								
På inkomstsidan	7.75	7.54	11.49	10.25	8.94	9.48	8.55	11.60
kontant vid årets början	2.69	2.94	3.23	2.44	0.61	2.71	3.12	1.77
upptagna lån eller annan gjord skuld	0.18	2.75	5.88	2.06	1.89	3.11	2.05	5.53
uttaget ur bank	1.59	1.29	1.88	4.97	5.93	2.82	2.44	3.68
återbetkomna utlånta medel	3.29	0.56	0.50	0.78	0.51	0.84	0.94	0.62
På utgiftssidan	14.63	9.13	14.61	10.83	7.92	11.49	11.38	11.74
kontant vid årets slut	3.92	3.20	3.96	1.93	0.75	2.95	3.63	1.41
återbetalda lån och andra skulder	1.09	2.75	5.42	5.30	4.19	4.14	2.58	7.69
insatt i bank	8.90	2.54	4.98	3.48	2.80	4.03	4.67	2.57
utlånat	0.72	0.64	0.25	0.12	0.18	0.37	0.50	0.07
Balans	-6.88	-1.59	-3.12	-0.58	+1.02	-2.01	-2.83	-0.14

Tab. 3. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag i medeltal per hushåll.

	Kvan- titet	Årsutgift, kronor					Samt- liga hushåll	Därav		
		Under 1 500	1 500— 1 750	1 750— 2 000	2 000— 2 500	2 500— 3 000		arbetar- hushåll	lägre tjänste- mannahushåll	
I. Matvaror.										
1. kött	kg.	44.18	71.82	75.06	95.64	100.04	76.28	73.45	83.54	
A. färskt kött	>	28.35	52.48	59.23	66.98	77.47	55.94	54.06	60.79	
oxkött	>	11.56	22.36	23.13	29.36	34.80	23.49	22.91	25.00	
kalvkött	>	5.02	11.24	12.29	14.91	10.82	11.63	10.64	14.17	
fär- o. lammkött	>	0.78	0.88	0.77	1.61	4.07	1.15	0.83	1.97	
fläsk	>	10.99	18.00	23.04	21.10	27.78	19.67	19.68	19.65	
B. konserverat kött	>	15.83	19.34	15.83	28.66	22.57	20.34	19.39	22.75	
nötkött	>	1.05	0.94	2.99	3.02	1.26	2.00	2.15	1.60	
fläsk	>	14.78	18.40	12.84	25.64	21.31	18.34	17.24	21.15	
2. fisk: salt sill	>	20.03	22.26	19.93	28.56	20.61	22.79	23.24	21.63	
kabeljo	>	1.61	2.49	2.73	3.54	2.17	2.68	2.68	2.70	
3. mjölk	l.	945.25	1 098.95	960.72	1 291.94	1 273.17	1 097.37	1 089.94	1 116.55	
oskummad mjölk	>	370.31	506.47	513.36	623.13	588.17	523.33	510.06	557.55	
skummad mjölk	>	574.94	592.48	447.36	668.81	685.00	574.04	579.88	559.00	
4. smör	kg.	28.49	36.06	44.64	47.80	53.30	40.96	41.96	38.39	
5. margarin	>	17.51	20.01	13.19	26.31	16.73	19.25	17.67	23.30	
6. ost	>	11.27	12.05	13.72	15.24	9.33	13.03	13.01	13.08	
7. ägg	st.	401	419	405	465	615	433	438	418	
8. bröd: rågbröd, hårt	kg.	75.44	94.76	104.19	119.20	95.00	100.75	104.57	90.87	
rågbröd, mjukt	>	28.55	53.26	63.94	90.57	77.93	63.05	61.13	67.99	
vetebröd	>	7.08	12.45	8.28	14.07	61.46	13.26	10.93	19.27	
skorpor	>	10.26	7.84	6.82	12.90	13.41	9.29	9.52	8.70	
9. mjöl	>	170.33	200.22	161.40	218.28	230.95	192.04	191.83	192.57	
vetemjöl	>	144.69	172.54	150.72	193.39	188.50	169.10	169.87	167.12	
rågmjöl	>	18.88	21.04	5.79	16.40	33.50	16.21	15.40	18.29	
potatismjöl	>	2.71	3.36	2.09	3.72	4.11	3.06	3.27	2.53	
havremjöl	>	1.56	2.00	1.83	3.36	3.67	2.30	1.99	3.10	
ej spec. mjöl	>	2.49	1.28	0.97	1.41	1.17	1.37	1.30	1.53	
10. gryn	>	35.51	30.36	29.51	49.90	46.80	36.07	36.20	35.71	
havregryn	>	19.53	18.02	19.54	30.53	22.17	21.73	22.04	20.91	
risgryn	>	11.28	6.91	5.92	10.94	15.00	8.47	7.90	9.93	
korngryn	>	2.19	4.12	2.08	6.06	6.83	3.93	4.19	3.27	
mannagryn	>	1.62	0.93	1.46	1.97	2.50	1.46	1.63	1.04	
ej spec. gryn	>	0.89	0.38	0.51	0.40	0.30	0.48	0.44	0.56	
11. ärter, gula, gröna	>	7.21	7.04	7.38	15.46	8.05	9.18	9.05	9.50	
12. bruna bönor	>	1.34	2.72	1.92	3.11	3.33	2.46	2.56	2.22	
13. potatis	l.	340.19	360.43	360.25	486.25	437.67	391.01	371.34	441.76	
14. socker	kg.	69.93	77.39	73.09	99.16	98.87	81.44	80.23	84.56	
15. kaffe	>	11.98	13.87	14.62	20.16	19.28	15.57	15.59	15.49	
II. Drycker.										
1. maltdrycker (öl, porter)	l.	1.40	1.42	7.39	4.38	1.44	3.70	3.62	3.89	
2. brännvin o. spirituosa	>	3.17	2.96	5.28	11.16	1.67	5.47	6.37	3.14	
III. Bränsle- o. belysningsmaterial.										
1. ved	famn	1.41	1.01	1.48	2.05	2.75	1.50	1.35	1.88	
björkved	>	0.38	0.31	0.64	0.78	1.33	0.56	0.39	1.01	
barrved	>	1.03	0.70	0.84	1.27	1.42	0.94	0.96	0.87	
2. kol	hl.	0.88	1.65	3.11	4.05	7.67	2.78	3.26	2.43	
3. koks	>	2.13	1.98	5.07	3.06	0.33	3.00	2.59	3.21	
4. gas	kbm.	18.50	14.06	41.80	46.95	38.33	30.73	21.53	54.47	
5. fotogen	l.	112.40	86.46	101.94	104.34	107.33	98.74	105.64	80.95	
6. elektrisk kraft	kilow.	4.88	7.08	9.00	15.29	34.00	10.45	7.58	17.85	

Tab. 4. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag i medeltal per konsumtionsenhet.

	Kvan- titet	Årsutgift, kronor					Samt- liga hushåll	Därav	
		Under 1 500	1 500— 1 750	1 750— 2 000	2 000— 2 500	2 500— 3 000		arbetar- hushåll	lägre tjänste- manna- hushåll
I. Matvaror.									
1. kött	kg.	20 02	28 90	31 09	31 90	32 62	29 57	28 71	31 64
A. färskt kött		12 86	21 12	24 63	22 49	25 26	21 75	21 22	23 02
oxkött	»	5 21	8 98	9 56	9 82	11 35	9 10	8 95	9 46
kalvkött	»	2 29	4 54	5 15	5 01	3 53	4 54	4 19	5 37
fär- o. lammkött	»	0 36	0 35	0 31	0 55	1 32	0 45	0 33	0 75
fläsk	»	5 00	7 25	9 61	7 11	9 06	7 66	7 75	7 44
B. konserverat kött		7 16	7 78	6 46	9 41	7 36	7 82	7 49	8 62
nötkött	»	0 46	0 37	1 22	1 02	0 41	0 77	0 84	0 61
fläsk	»	6 70	7 41	5 24	8 39	6 95	7 05	6 65	8 01
2. fisk: salt sill	»	9 01	8 94	8 16	9 58	6 72	8 81	9 07	8 19
kabeljo	»	0 78	1 00	1 10	1 20	0 71	1 04	1 04	1 02
3. mjölk	l.	428 67	440 79	398 36	428 34	415 16	424 37	425 09	422 61
oskummad mjölk	»	168 17	202 26	214 59	206 62	191 79	202 49	199 08	210 78
skummad mjölk	»	260 50	238 53	183 77	221 72	223 37	221 88	226 01	211 83
4. smör	kg.	12 99	14 47	18 50	15 93	17 38	15 87	16 41	14 55
5. margarin	»	7 90	8 05	5 38	8 73	5 46	7 42	6 85	8 81
6. ost	»	5 11	4 82	5 75	5 10	3 04	5 06	5 11	4 95
7. ägg	st.	182	167	169	155	201	168	172	158
8. bröd: rågröd, hårt	kg.	34 44	38 16	42 52	40 03	30 98	38 98	40 86	34 43
rågröd, mjukt	»	12 90	21 38	26 52	30 13	25 41	24 40	23 87	25 73
vetebröd	»	3 20	5 00	3 43	4 68	20 04	5 13	4 27	7 30
skorpor	»	4 64	3 15	2 83	4 29	4 37	3 60	3 72	3 29
9. mjöl	»	76 59	80 38	66 48	71 96	75 31	74 01	74 48	72 89
vetemjöl	»	65 35	69 23	62 07	63 63	61 47	65 13	65 91	63 26
rågmjöl	»	8 19	8 50	2 38	5 48	10 92	6 27	6 00	6 92
potatismjöl	»	1 21	1 34	0 88	1 24	1 34	1 19	1 29	0 96
havremjöl	»	0 71	0 80	0 77	1 13	1 20	0 90	0 78	1 17
ej spec. mjöl	»	1 13	0 51	0 38	0 48	0 38	0 52	0 50	0 58
10. gryn	»	15 93	12 15	12 30	16 76	15 26	13 99	14 19	13 51
havregryn	»	8 71	7 23	8 14	10 29	7 23	8 44	8 66	7 91
risgryn	»	5 11	2 77	2 47	3 69	4 89	3 29	3 10	3 76
korngryn	»	0 99	1 63	0 88	2 01	2 23	1 52	1 63	1 24
mannagryn	»	0 71	0 37	0 61	0 63	0 81	0 56	0 63	0 39
ej spec. gryn	»	0 41	0 15	0 20	0 14	0 10	0 18	0 17	0 21
11. ärtor, gula, gröna	»	3 27	2 83	3 04	5 25	2 62	3 57	3 56	3 59
12. bruna bönor	»	0 60	1 08	0 77	1 03	1 09	0 94	0 99	0 84
13. potatis	l.	154 33	144 78	148 69	162 36	142 72	151 38	144 86	167 24
14. socker	kg.	31 59	31 03	30 40	32 76	32 24	31 47	31 24	32 02
15. kaffe	»	5 41	5 57	6 04	6 70	6 29	6 02	6 08	5 87
II. Drycker.									
1. maltdrycker (öl, porter)	l.	0 63	0 60	3 11	1 47	0 47	1 45	1 45	1 45
2. brännvin o. spirituosa	»	1 42	1 19	2 23	3 75	0 54	2 13	2 53	1 17
III. Bränsle- o. belysningsmaterial.									
1. ved	famn.	0 61	0 40	0 60	0 64	0 70	0 55	0 51	0 64
björkved	»	0 16	0 12	0 26	0 25	0 34	0 21	0 15	0 35
barrved	»	0 45	0 28	0 34	0 39	0 36	0 34	0 36	0 29
2. kol	hl.	0 38	0 65	1 24	1 24	1 74	1 01	1 03	1 22
3. koks	»	0 93	0 78	2 02	0 94	0 08	1 09	1 28	0 91
4. gas	kbm.	8 31	5 66	16 86	14 06	5 43	10 93	8 23	17 41
5. fotogen	l.	49 50	33 96	40 28	31 47	31 95	36 29	39 61	28 30
6. elektrisk kraft	kilow.	2 19	2 85	3 87	5 14	4 81	3 76	3 03	5 52

